

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Jónás-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Művészhaboruság.

Budapest, március 26.

(s.) A magyar művészek háborus hangulatban vannak megint. Ami magában véve nem volna éppen baj, hiszen a művészekről nem kell azt kívánni, hogy a nyárspolgári békeszeretet legyen az ő legfőbb erényük. Az a baj, hogy a háborgó művészeknek igazuk van; az a baj, hogy megint súlyos sérelem esett a magyar művészek jogos érdekein és jogos önértézen.

A Kossuth-mauzóleum pályatervét nem ismerjük és így nincs módunkban a magunk laikus véleményét megformálni arra nézve, hogy az első díj a legjobb pályamunkának jutott-e, vagy sem. De nem is ez a legfontosabb ebben a dologban. Valamint az sem, hogy a döntésben résztvevő pályabírák közül kik művészek, kik nem. Nincs hajlandóságunk a pályabírák között az ő művészi kvalifikációjuk szerint tenni különbséget, mert mihelyt elfogadták azt az elvet, hogy a művészi verseny eldöntésében a laikus elemnek is tért kell adni, akkor a laikus bírálónak nem lehet kevesebb joga, mint a művészeknek. Am érvenyesítsék a művész-bírák az ő nagyobb szakértelmüket, fejlettebb érzéküket a jury tanácskozásában magyarázó, rábeszélő módon, de a szavazásban, hiába, csak egy voksot számít mindenik bíráló egyformán. Nyilvános műemlékeknel ez már azért is helyénvaló, mert az ilyen monumentumok nem a művészek zártkörű társasága részére csinálódnak, hanem a milliók lelki épülésére, gyönyörűségére. Azt tehát nem lehet hibáztatni, hogy a pályadíj megítélésében egyenlő joggal vett részt a közművesmester, a vegyészdoktor és a művész. Ezt a pályázók azért sem vehetik zokon, mert hiszen alávették magukat a jury ítéletének.

Ezt a momentumot bátran kihagyhatjuk

a dolog megítéléséből. A sérelem elég nagy e nélkül is. Az történt ugyanis, hogy a bíráló-bizottság egyik tagja egyuttal pályázó is volt és csak akkor lépett ki a bizottságból, mikor már pályamunkáját ő is, a többi pályázó művész is beküldte. Ez az eljárás olyan inkorrekt, amely a Kossuth-mauzóleum ügyét elsőrendű művészeti botrányná avatja.

Azt nem akarjuk firtatni, hogy az illető művész mint jury-tag miféle előnyöket tudott, vagy akart biztosítani magának, jóhiszeműségét nem is akarjuk gyanuba venni, noha látszat szerint az eredmény súlyosan vádolja. Ahhoz azonban szó sem férhet, hogy a pályabírákban való részvétel és a pályázatban való részvétel között erkölcsi inkompatibilitás van, amelyről nem lett volna szabad megfeledkeznie egy előkelő művészeknek, aki nincs rászorulva az ilyen kétes értékű sikerekre.

A pályázatban résztvevő művészek felháborodása tehát egészen érthető. De egész nyugodtan szemlélve a kínos és botrányos ügyet, úgy érezzük, hogy ez nem is egészen a pályázó művészek ügye és nem is egészen a művészeté. Két szempont az, amely kiemeli ezt a dolgot a művésznép háziügyeinek keretéből. Az egyik az, hogy a Kossuth-mauzóleumra a nemzet adta a pénzt és a közadkozásból felhalmozott százezrek felhasználását számon kell kérnie a közvéleménynek. A másik meg az, hogy a művészeti botrányok folytonos ismétlődése nagyon súlyos erkölcsi kára a magyar művészetnek. Az ilyen skandalumok ugyanis nemcsak a művészek körében okoznak elkeseredést, hanem a közönséget is alaposan elszoktatják attól, hogy másképpen érdeklődjenek a művészet iránt, mint a botrányok és a pikantériák szempontjából. Ezt a közönség végre is meg tudja. A művészet tekintélye meg veszendőbe lassanként, ha minduntalan egy-egy homályos, vagy épp nyilvánvalóan tisztátalan ügygyel kapcsolatban

kerülnek forgalomba a művészet és a művészek dolgai. A műemlékek építésének nagy, komoly és szent ügyét nem volna szabad a primadonna-háborúk nivójára súlyosítani. Néhány esztendő óta, hála egy csapatlankes műbarát apostolkodásának és főképp a magyar művészek erővel, lendülettel teljes munkájának, rohamosan emelkedik a közönség körében a művészet szeretete. Egy kis páráz háboruság, amely tisztán művészeti kérdések körül kerekedik, a különböző irányok harcos mérkőzése még használhat is annak az érdeklődésnek, amely egyre nagyobb intenzivitással fordul a művészet felé. Am ezek az örökös panamás pörlekedések csunyák és károsak.

A közönség érdeklődésének emelkedésével mind élesebb világításba kerülnek azok a patriarkális üzelmek, amelyek hagyományosan folytatódnak a nyilvános emlékművek létesítésénél. A közönség emlékezni és elmélkedni kezd. Eszébe jut például — hogy csak egy-két legnagyobb-szabású dolgot említsünk — az ezredéves emlékmű csufos, szegénytelen ügye. Talán másfél esztendővel a millenniumi ünnep kezdetére kitűzött idő előtt suttymóban megbiznak egy művészt egy milliókba kerülő emlékmű készítésével. Tiltakozások emelkednek a nyilvános pályázat mellőzése miatt. A tiltakozókat azzal torkolják ie, hogy nincs idő a nyilvános pályázatra, mert az emlékműnek el kell készülnie a millenniumra. Erre a napnál világosabban bebizonyítják, hogy másfél esztendő vagy két esztendő alatt — hiszen egy-két hónap nem fontos — lehetetlen annak a kolosszális munkának elkészülnie. Nem használt. És most, az Urnak ezerkilencszázkettedik esztendejében, tehát hat esztendővel a kitűzött idő után még csak sejteni sem lehet, hogy mikor lesz készen az a boldogtalan emlékmű. Még szerencse, hogy senkinek sem jut eszébe

TÁRCA.

Nem téged sajnállak ...

Nem téged sajnállak. Virág se sajnálja
A kóbor pillangót, ha elviszi szárnya.
Tudja jól, ha soha vissza nem talál is:
Jön helyette szebb is, jön helyette száz is.

Nem téged sajnállak. Part fővénye, látod,
Sohasem siratja a futó hullámot.
Árad a víz árja, majd kitor a partra!
Szerelmes hullámát megint odahajtja.

Nem téged sajnállak. Az ég nem lesz árva,
Ha egyik csillaga behull az árnyba.
Az elveszett fénynek nyomán új fény támad,
Amannál tündöklőbb, melegebb, vidámabb.

Nem téged sajnállak. Óh de hogy hibettem
Hullám hűségében, lepke-szerelmemben;
Hogy csügghetett lelkem állok, hazug álmon,
Hulló csillag fényén: ezt bánom, ezt bánom ...
Erdős Renée.

A geszti temetés.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

A geszti temető helyét bölesen választotta ki az, aki az első fejfát letützte a kedves halottja sirdombjához. Figyeltem, de még madarak sem igen röpködnek benne, a fák pedig olyan messze vannak egymástól, hogyha a szél a lomb közé fúj, talán az is csak sóhajtsáknak hallik. Most ugyan nincs lombja még a fáknak, virág sem igen nyílt még a sirhalomokon s olyan kezdődő tavasz van ebben a kis falusi temetőben is, amely csak csupa sejtés. Csak a csönd az, ami oda vonzza az embert s aki nagyon kiérdemelte a csöndet, annak való igazán. Nagy munka után nagy pihenés eshetik benne s vállalkozászámba megy, ha valaki rászánja magát arra, hogy fölkeresse.

A geszti temetőt valami speciális magyar elem védi, amely hatalmasabb és legyőzhetősebb a tengerénel, riasztóbb a tűznél. A bihari sár, melyben hasig uszik a ló s inkább fölfordítja a kocsit, de tovább nem megy. Jó televény föld s az eső szültötte ez az elementum, abból van hát összedagasztva, amiből a magyar él. Földből és az Isten könnyüjéből. A könnyüjéből sok hullott az éjjel a bihari földekre s jól megvetette az ágyat azoknak, akik mára érdemelték ki a csöndes pihenést. A sár nem az a megvetendő keverék, amelynek tartják, ha nem disziti is különben a deputátusok lakkipőit, fényes posztóju gyászruháját. A sár izoláló elementum, amely ime elzárja a kis, csöndes falusi temetőket a nagyvilág elől.

Valaki, aki a temetési menetben szimbolu-

mokat keresett, a genezist keresgélte ennek a bihari tengernek s mivel politikus volt, ama sárra alludált, amelyvel oly gyakran s oly bőkezűen dobálnak meg mindenkit, aki a közpályán tölti az életét.

— Ez az — mondta — s ezen keresztül néhez most hozzájutni a halotthoz.

Ez a szimbolikus magyarázat legott kiváltotta a másikat, mely így hangzott:

— Ez a sár az, melyből az ember van gyurva. Hozzáadva még egy kis napsugár. Néme-lyikben több van a napsugárból s kevesebb a sárból. De akiben ennek a földnek csak egy igen kis része van, annak nem árt meg az, amelyiket ott dagasztotok az érdekek s hatalmi törekvések konyháján.

A geszti temetőt tehát ez a szimbolikus agyonmagyarozott tenger veszi körül, míg a bel-sejében apró kis fejfák állanak sorban, békességesen, egymás mellett. Es az a mauzóleum is, melyre nagy arany betűkkel, igen határozott és világos betűkkel van felírva, hogy: Föltámadunk, ez is csak primus inter pares. Kőből épített gondolat, mely azt mondja, hogy ide azokat temetik, akik messze kiemelkedtek a fakerezsztre érdeme-sek sorából, akik elhagyták ezt a kis csöndes temetőt, mert nagy emberi és állami kötelességek hívták, de azután hűségesen visszatérnek ide a többi közé, akikkel egyenlők, mert ugyanazokból az elemekből, ugyanannak a jó magyar földnek sarából s ugyanannak az égnek a könnyüjéből vannak összegyurva.

Amilyen a temető, olyan volt ez a csöndes temetés is. Miniszter, államtitkár, gróf és báró, kegyelmes és méltóságos ur egyformán gázolta át a sarat a szalontai és geszti gazdanéppel,

sürgetni, mert az máris nyilvánvaló, hogy olyan szörnyűséges monstrum lesz belőle, hogy jobb, mennél később fog ott agaskodni az Andrásy-út végén, a maga imponáns disztelenségében.

Az Erzsébet-szobor pályázatának gyászos körülményeire még mindenki élénken emlékezik és mindenki félve gondol arra, hogy miféle újabb botlás, vagy újabb fortély fogja lehetetlenné tenni ennek a nagy nemzeti ügynek mindenek megnyugvására való megoldását.

Minek folytassuk? Hiszen akár végigmenetnének összes művészeti pályázataink történetén, alig találánk egyet is, amely köznyugvásra intéződött volna el, amelyenél ne lettek volna panaszok, sérelmek, s olyat is nagyon keveset, amelynél ne lettek volna jogos panaszok, igazi sérelmek. Valóságos rendszer az már minálunk, hogy a közpénzen készülő monumentumok a maguk rendeltetésén felül még arra is szolgálnak, hogy monumentumai legyenek egy-egy művészeti skandalumnak. Szomorú mellékfoglalkozása egy szobornak, hogy botránykó is legyen.

Ennek a rendszernek valahára véget kell vetni. Ha gyökeresen ki nem pusztítják, akkor meglesz egész biztosan az a következménye, hogy egyrészt a művészek elvesztik minden kedvüket, minden ambíciójukat, látva, hogy a boldogulásra nem a becsületes munka, nem az alkotás művészete a fő, hanem a stréberkedés, a kijáras művészete; másrészt elveszti a kedvét a közönség, látva, hogy művészi monumentumra szánt filléreivel nem sáfárkodnak lelkiismeretesen és igyi adományával nem a művészet és a nemzeti kegyelet ügyét szolgálja, hanem egyesek üzleti hasznát gyarapítja.

A Kossuth-mauzoleum dolgát valahogyan meg kell reparálni. Hadd épüljön az a mauzoleum pompásra, szépre, nagyszabására, hirdetve a magyar nemzet kegyeletét és a magyar művészet fejlődését. De építsenek mindjárt ezzel együtt egy másik kriptát is s temessék el benne örökre az erkölcsi fogalmaknak azt a kuszaságát, a felelősségérzetnek azt a lazaságát, amely évtizedeknek rendszeresen ismétlődő művészeti botrányait szülte. Ebből a kriptából támadjon fel aztán az a friss, becsületes szellem, amelynek oltalma alatt szabadon fejlődhesse a magyar nemzeti művészet.

mintha ezen az uton kellett volna megtanulnia mindenkinek, hatalmasnak és gyengének egyaránt, hogy fáradságos utak vezetnek a csöndes temetőkhöz. S amint ezek a különböző és a legszélsőbb ellentéteket alkotó társadalmi osztályok tagjai ugyanazon emberi fáradsággal jutottak a sírhelyre, éppen úgy, éppen olyan egyformán álltak körül a Tisza Kálmán koporsóját, mely fölött elnyújtott, szomorú hangon zsolttart énekeltek a férfiak.

Csak egy ember volt ott, akinek az arcáról valami nagy és szent előző volt leolvasható, aki kivált a gyászolók közül avval, hogy neki mélysegsőbb szomorúsága van, mint mindenki másnak.

Soha férfiarcot annyira szomorúságot és annyi méltóságos bánatot nem láttam, mint Tisza István grófén. Mennyi elfeledése volt ezen az arcon mindennek, ami a külvilág, s mennyi elfoglatlansága a léleknek avval a csapással, amely a fut érte benne. A hideg tavaszi szél dacára kalap nélkül és felső-kabát nélkül állt atyja koporsójánál Tisza István s ebben a lényegtelennek látszó külsőségekben is mindenki felismerte, hogy itt a felelősségszéknek az a fajtája szerepel, mely csak a földalombban egészen megrögyött embernél található föl. De Tisza István nem sirt, legalább nem úgy, ahogy mindenki szokott. A homlokán látszottak csak a rándulások s végtelen gyöngödség volt a szemében, amint özvegyvő lett édes anyjára tekintett. Az asszonyok sirtak a szemükkel is s az egész családon a nemes gyásznap oly megindító vonásai látszottak, hogy aki nem értette meg, hogy miért ragaszkodott a család annyira halottához, az a geszti temető egyszerű, családias miliójában rájött legott arra, hogy a nagy és erős családok ereje nemcsak az egyének erejéből, hanem egy mindenekfölött tisztá és szent családi együttérzésből fakad. Ebben a gyászoló családban senki sem láthatta a nagy államférfi hátramaradt

BELFÖLD.

A képviselőház ülése. Hétfőn kellett volna már a konverzióra vonatkozó pénzügyi bizottsági jelentést benyújtani, de akkor az ülést Tisza Kálmán emlékeztetének szánta a törvényhozás. Így aztán ma a husvétit szünnet előtt még egy formális ülést kellett tartani, melynek egyetlen tárgya az volt, hogy *Neményi Ambrus* beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a konverzióról szóló törvényjavaslat tárgyában. A formális ülésben *Daniel Gábor* elnökölt.

A magyar-horvát kiegyezés. Zágrábból táviratozzák, hogy a horvát regnikoláris bizottság ma déli körül tíz órakor ülést tartott, amelyen a kormány képviselőitében gróf *Khuen-Hédervary* bán és *Krajcsovic* osztályfő volt jelen. Az ülés lefolyását titokban tartják.

Horánszky nyílt levele. *Horánszky Nándor* kereskedelmi miniszter a szépsíri választókerület polgáraihoz a következő nyílt levelet intézte:

Köszönet a szépsíri kerület választópolgáraihoz.

A választási elnök ur szíves volt nekem megküldeni a megbízólevelet, mely választásomat tartalmazza, és amelyet a mai napon vettem. Negyedizben tisztelt meg immár a kerület nagybecsű bizalmával, jelölté annak, hogy ez a bizalom nem mulékony természeti fellobbanás, hanem szilárd alapon nyugvó kapocs, mely számos éveken keresztül politikai fellegásaink és törekvésaink összhangjának tüzeiben edződött és a váltakozó viszonyok legélénkebb küzdelmei között sem lazult meg. Nagy erőssége az az én működésemnek, melynek hogy egyetlen célja: a közjónak önzetlen szolgálata, azt az én tisztelt választóm évek óta látják, és bizonyára ez alapján ajándékoztak meg ez alkalommal is ama nagyrabecsült bizalommal, melyért egyelőre ez uton sietek polgártársaimnak hálás köszönetemet kifejezni.

Budapest, 1902 március hónap 25-én.
Hazaifni üdvözlettel

Horánszky Nándor.

Jelentés a konverzióról. A konverzióról szóló bizottsági jelentés, melyet *Neményi Ambrus* előadó a képviselőház mai ülésében terjesztett elő, első sorban főleg a javaslattal elért pénzügyi eredményeket, azután kifejti, hogy a most végrehajtás alá kerülő konverzió semmiébe megszorított nem tartalmaz az esetleges későbbi újabb konverziók tekintetében. A pénzügyi bizottság kijelenti, hogy a pénzügyi eredmények főlé helyezte még az a sikert is, hogy a törvényjavaslat elrendezésében bizonyos érdekekötések létesül Magyarország és a külföld között, mert alapos kilátásunk van arra, hogy a külföldi aranyra szóló követeléseit, melyeknek aranyban való visszafizetését

családtagjait, hanem egy mindenekfölött szeretett ember gyermekét. Ez a patriarchalis és őszinte fájdalom, mely nem tudott zámatot vetni mással, csak a végtelen veszteséggel, minden úgynevezett nagy temetésnél nagyobb és szebbé tette ezt a temetést. Ott, a kis, elrejtett falusi temetőben olyan természetesnek, olyan világosnak s annyira emberinek tűnt föl a lelkes beszéde, aki a maga keresztényi egyszerűségével hirdette, hogy „aki elment egykor innen, az tért meg ide.” Ami e két pont között van, az az élet, a háború, a cselekvés. S a zsolttartásban is olyan igazság zengett, mely azt hirdette, hogy „mily büszke az ember, amíg él, de azután emberi egyszerűségében tért vissza családja körébe.

A geszti temetés értelme az volt, amit a régi magyar erények kívántak. A férfi reggel menjen ki a világba. Dolgozzék estig fáradhatlanul s este térjen vissza a családjá körébe. Ez az egyszerű, átlátszóan tisztá erkölcsen hangzott el a geszti temető lombalán fái alatt s hatásának erejét nagyon fölfokozta az, hogy ez egyszerű és átlátszó törvénynek a legerősebbeknél és a leghatalmasabbaknál is érvényesülnie kell.

Nem, a geszti temetés nem annak a Tisza Kálmánnak volt a temetése, akiről mi ismertünk, aki szolgált a sereg élén állig fegyverben s szolgált a sorban, olyan hadi szerszámmal, mint a legegyszerűbbek. A geszti temetés családias temetés volt, mélysegség és megható szomorúsága egy családnak, mely példát adott, hogy az igazi nagyság az, mely mindig visszatér a családi szeretet fészkehez.

A geszti temetőhöz, a falusi, családi csöndességhez ez a temetés volt csak stilszerű s ezért volt meghatóbb és tanulságosabb a parádés temetésnél.

Goda Géza.

most is fölajánlották, egyszerű koronaértékre szóló követelések váltóztassuk át. A javaslat további eredménye az, hogy most már a valutarendezés művelete a külföld előtt is lényegében befejezettek tekintetű. Az időszerűség szempontjából is előnyösnek tartja a konverziót, mert remélhető, hogy a régen érezhető közgazdasági pangás közepette ez a nagy tranzakció nagy lendületet fog adni a pénzügyi piacnak. A jelentés nyomtatékosan kiemeli a kormányt a pénzügyi bizottságban tett kijelentését, hogy a beruházásokról kontemplatív törvényjavaslatot ez a javaslat nem érinti, mert arra nézve a kormány külön elterjesztést fog tenni. A javaslat úgy a kinostári, mint közgazdasági érdekek szemmel tartásával van kompromisszumra és ezért a pénzügyi bizottság változatlan előfordásra ajánlja a Háznak.

A kézdívásárhelyi kerület. A képviselőház elnöksége értesítette a királyi Kuriát, hogy *Benke Gyula* kézdívásárhelyi országgyűlési képviselő, akinek mandátumát a képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága állásával összeférhetetlennek jelentette ki, lemondott mandátumáról. A Kuriához benyújtott kézdívásárhelyi petíció ennélfogva tárgyalanná vált. Azzal a hírrel szemben, mintha a *Benke Gyula* lemondása folytán megüresedett kézdívásárhelyi kerületben dr. *Chorin Ferenc* szándékoznék fellépni, illetékes helyben felhatalmaztak bennünket annak a kijelentésére, hogy ennek a hírek semmi alapja sincs. Dr. *Chorin* ma is ugyanazok az okok tartják vissza mandátumvállalásától, tehát keresésétől is, amelyek az általános választások idején az egyhangulag felajánlott szatmári mandátum elfogadásától visszatarították.

Az ifjusági egyesületek érdekében. Az ifjusági egyesületek országos szervezése tárgyában a kultuszminiszter az összes szakfelügyelőkhöz rendeletet intézett, melyben, mellékelvén egy ifjusági egyület alapszabályát, ilyen egyletek alapítását rendeli el. A rendelet kifejti az ifjusági egyletek alapításának kulturális fontosságát és buzdítja a tanfelügyelőket, hogy meggyéjék tanítóságát ilyen egyletek alapítására ösztönözzék.

Tisza Kálmán temetése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 26.

Örök nyugovóra helyezték Tisza Kálmánt. Földi maradványát a Tisza-család geszti sírjába fogadta magába. Az éjszaka homályában robogott át a halottat vivő vonat a magyar Alföld rónaságán s mély megilletődéssel várta reggel Nagy-Szalonta lakossága a koporsót, amely fél nyolckor érkezett meg a bihari helységre. A koporsót vivő vonaton érkezett Nagy-Szalontára a gyászoló család is, Tisza Kálmáné, Tisza István és Kálmán grófok nejjével, valamint az elhunyt legifjabb fia, gróf Tisza Lajos, báró *Radoványi Béla* koronaőr és *Sándor János* főispán nejjével, Tisza László leányával. A koporsót csendben emelték le a vonatról s négylovas halottas kocsin vitték Gesztre, amely körülbelül egy órányira van. A vonaton érkezett rengeteg koszorút három kocsin szállították el.

Az állomás körül közben egyre szaporodott a sokaság, amely a kormány képviselőit és a képviselőház küldöttségét hozó különvonatot várta. Bihar megye minden részéből egyre érkeztek küldöttségek, egyesek kocsin és gyalog, hogy Tisza Kálmán temetésén ott legyenek. Küldöttség jött minden járásból a fősztalárak vezetése alatt. Megadta a nagy halottnak a végső tisztességet a nagyszalontai függetlenségi párt is, amely előbb részvételtviratot küldött gróf Tisza Lajosnak és most az állomáson is megjelent *Csoorvány* pártelnökkel. A rendre a sokaság között *Beöthy László* főispán ügyelt Nagy Márton főszolgabíróval. Ott volt Máramaros megye deputációja *Szabó* alispán vezetésével, Máramarossziget városának küldöttsége *Szerényi* polgármester vezetésével, Bihar megye nagy deputációja, amelyet *Szunyogh Péter* alispán vezetett. Tisza Kálmán szülővárosa, *Nagyvárad* szintén nagy küldöttséggel volt képviselve. A küldöttségekben ott volt *Komlóczy József* tanácsos, *Hlatky Endre*, a szabadelpvüpart elnöke, a párt sok tagjaival.

Háromnegyed kilenc órakor megérkezett a budapesti különvonat, amelyről elsőnek báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter ugrott le, akit *Beöthy* főispán néhány szóval üdvözölt. Utána leszállottak a vonatról *Darányi Ignác* és *Cseh Ervin* miniszterek, *Gromon*, *Gränzenstein*, *Szell Ignác* és *Tarkovitch* államtitkárok, a képviselőház küldöttsége: *Tallian Béla*, *Perczel Dezso*, *Kristóffy Győző*, *Münchek Aurél*, *Wolner* Tivadar, báró *Forgách*, *Csávoosy Béla* háznagy, *Heltai Ferenc*, *Rónay*, *Vöröss László*, *Kubinyi*, *Pejacsevich*, gróf *Teleki Gyula*, *Bernáth László*, *Telegdy József*, *László Mihály*

országgyűlési képviselők. A főrendek közül ott voltak: Wekerle Sándor, báró Kemény Kálmán, báró Rokovszky Géza, báró Nyáry Jenő, Teleki József, Teleki Tibor és Teleki László grófok, Andai Gábor református püspök, Bohus Zsigmond, gróf Vignyás Sándor és báró Uchritz Zsigmond; továbbá a dunántúli egyházkerület tizenöt tagja deputációja, élén Darányi miniszterrel, Barkassy tanácsos és Huszár iródaírogazgató a miniszterelnökség részéről, a belügyminisztérium hat, a pénzügyminisztérium három tisztviselője. Megérkezett továbbá a vonaton Pestmegye képviselőiben Beniczky Ferenc főispán, Beniczky Lajos alispán és Fazekas főjegyző. A különvonattal jött végül Farkas János, a képviselőház főterembistosa is, aki körültekintő, finom tapintattal és gondalintézte a gyászkielöltések utazásának rendjét.

A vonat megérkezése után az egész gyászoló sokaság hosszú kocsisorban elindult Gesztré. Az első kocsiiban tilt Fejérváry miniszter, a másodikban Darányi miniszter és Antal Gábor püspök, utánuk még közel négyszáz kocsiiban a többiek. A gesztri végtelen sikságon a kora tavasz friss levegőjében már messziről látszott a gesztri templom tornya hatalmas fekete lobogóval, messzire villogott a gesztri kastély fényes teteje, amelyről szintén fekete zászló lobogott. Mélyseges gyászban fogadták Gesztrén Tisza Kálmán földi maradványait. Egyszerű halottas kocsit hozta az ére koporsóját a nagyszalontai vasúti állomásra; mindössze két koszoru volt rajta: az egyik az özvegyé, a másik, melyet a gyermekek tettek édes apjuk ravatalára. És amint a halottas kocsit nyomában a gyászoló család tagjaival végigment Gesztri főutcáján, megköndült a falsú templom harangja és messze elhallatszó hangjával szinte belesírt a nagyúri kastélyok, a nádfelébek házikók lakóinak szívébe. Rövidnyelű fekete lobogókat lenget a tavaszi szellő, amelyek mintegy meghajlanak a tovaördülő halottas kocsit előtt, amely Tisza Kálmán holttestével igyekezik utolsó nyugvóhelyére. Az után van mindenki. Gyász van a szívekben, gyász az öltözéken, látvány a kalapokon, amelyet némán kapnak le fejükről az emberek az ére koporsó megpillantásakor.

A hatalmas fénylőkkel körülvett kastély előtt megállott a menet. A kastély erkélyén látható a nyári burzart, ahol Tisza annyira szeretett pihenni. A kastélyból gyalog kellett emenni a családi kriptáig, mert kocsi nem lehetett odajutni. A hatalmas sírbolt egy kis dombon áll, körülötte rügyező fákkal van beszegezve. A kriptán az a fülirás van: *Föltámadunk. A földrés alatt odafüggesztették a Tisza-család ciméért, rajta az elhunyt neve: Eoroszonó Tisza Kálmán 1820 december 16 - 1902 március 23. A kriptá ormárol hatalmas fekete zászló hajlik a koporsóra, amelyen csak két koszoru van, az egyik a gyászoló hitvesé, a másik az elhunyt gyermekei.*

A kriptá körül azután elhelyezkedett a végzettségén megjelent sokaság. A koporsó mellett közvetlenül a gyászoló család és a lelkesek állottak. A halott lábánál állott Fejérváry miniszter és Wekerle Sándor. Mind a kettőnek arcán meglátszott a mély megilletődés.

A *Te benned bismunk eleitől fogva...* kezdett zsolnárral kezdetű vette a temetési szertartás. Az ének elhangzása után Szabó István gesztri evang. református lelkes megmondott költői szírnagyulása beszédet.

Meghajlunk sorsunk változhatatlan törvénye előtt, - szót imája után - annál is inkább, mert érezzük, hogy oly sok van a koporsónál, amiért nem csak sírva, hanem téged áldva kell hozzád imádkoznunk, mi urunk Istennél. Áldva imádkozni jószágodért. Hogy adtad nekünk a nagy férfit, egy érdemkben és sikerekben gazdag közpálya emberét, áldva imádkozunk megvilágított, hogy megáldottad őt a sziv és lélek drága kincseivel: a legnemesebb érzelmekkel, megáldottad az élet sok jávaival, erővel, egészséggel, lankadást nem ismerő munkakedveléssel; hogy szeresd szíved, lángoló kebelled, hitben buzdó lélekkel szolgálja hazáját, egyházát, ősi családjának és embertársainak igaz érdekeit. Tied uram a hála és dicsőség. Minden nagy és nemes szerelemért, amelynek lángját időnként leigytűnt az emberiség életének viszontagságos korszakaiban, mint ama fénylő tüzezőpótló Izrael bujdosásának sötét éjszakájában! De enged meg nekünk, jó atyánk, hogy most, midőn ily nagy és nemes lélek szállt el közülünk, midőn a koporsó mellett a könnyeket hullani látjuk, a haza, az egyház és a család bánatos angyalait, enged meg uram, hogy kérve, könyörögve imádkozzunk hozzád; emelj föl minket, midőn ösügedünk; vigasztalj minket, midőn gyászba merülve, sirunk, vigasztaló szent lelked erejével! Imádkozunk szírnagyain főleljük hozzád azt a nemes szívet, áldott lelkű jó nót, fájdalmat, immár özvegyét, aki földünkönkelte együtt most járja a fájdalom bus fogóját. Elődbe viszsűk az édes apán rájongással ösüggött gyermekeket, a velük együtt keserű testvért, a gyászoló rokonokat és barátokat, akik mindnyájan, mint Dávid Jonathán felett így keseregnek a koporsónál: - Nagy szomorúságban vagyunk érte, mert felelté igen kedves voltál minkünk. Oh, fördül le az ő könyveiket a benned vetett hit erejével, adj enyhülést szívűknek azon tudatban, hogy ővek volt az legelső sorban, aki oly sokaknak büszkesége, dísekedése vala. Változást szelid megnyug-

vássa fájdalomkat azzal, hogy a megboldogult nemcsak az ő halottjait, hanem a hazának, a nemzetnek nagy halottja s oly sokan osztozunk bánatunkban, oly sokan sirunk ő velük: a sírőkkel. Vigasztalját őket főképpen hitével, hogy azt, akitől most megválnak, tul a síron, egy szebb hazában viszontlátják és feltalálják. Vigasztalját meg, oh vigasztalásoknak atyja, szeretett hazáknak és anyaszentegyházunknak bánatos angyalait is. kik oly sokat bírtak s oly sokat vesztettek ő benne! De egyszeremind pótolj ki, te, ura a lelkivilágnak és a kegyelem országának, ki a hervadásból költesz életet, ki egyetlen helyet sem hagyis türesen, sem a természet, sem a lélek világában; pótolj ki veszteségünket, építsd meg romlásunkat. Leroskadtt hól szolgálunk pedig, ki a nemes harcot immár megharcolta, pályafutását immár végzte és hitét megtartotta, írádtt testét nyugtasd meg te magadnál az örök boldogság és üdvösség honában a Jézus Krisztus érdemeiért, amen!

A mély hatást kellett beszédd után Széll Kálmán nagyszalontai esperes mondott bucsótól.

- Csak egy szót még - ugymond - a bucsu utolsó szavát és Isten hozzádját a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye nevében, amelynek a dicsőült majdnem félézsázonát kiváló buzgósa, szeretettel tisztelt gondnok volt. Negyvenhat éve, hogy betöltte az egyházmegyei gondnoki tisztet kiváló odaadással és megtartott azt akkor is, amikor a dunántúli egyházkerület főgondnokává választotta, mert amint többször nyilvánítja, szívéhez forrott az az egyház-megye, amely neki az első teret megnyitotta a közügyek szolgálatára és alkalmat adott neki, hogy szeretett egyházáért munkálkodhassék.

A nagyszalontai egyházmegye mindig örömmel és büszkeséggel vallotta őt magának, mint szerető tisztelt gondnokát, akiben bőles vezérét és nemes példaadókat látta. Bőles vezérünk, nemes példaadónk! Néhány nappal ezelőtt még buzgó imádságunkban könyöröggettünk egészséged helyreállításáért és most, midőn az Ur jutalmad elvételére magához hívott, most áldásban őrizték meg nagy nevedet, halás kegyeleltel emlegetjük élévülhetlen érdemeidet és ha lankadunk a buzgóságban, a kötelesség teljesítésében, read, a te példára, a te dicső szellemre nézünk, hogy erőt, kitartást, buzgóságot merítsünk abból.

Széll Kálmán esperes imája után elénekelték a 90. zsoltár 2. versét (*Az embereket Te meg hagyod halni*). Ezután az elhunyt gyermekei, vejei és rokonai, Tisza István, Kálmán és Lajos grófok, báró Radványi Géza, báró Podmaniczky Géza, Sándor János, Károlyi Gyula és Imre grófok segítségével levitték a koporsót a sírboltba. Közben a lelkesek éneke egyre zengett, komoly, gyászos ünnepséggel. Amikor a család visszatért, a jelen voltak Tisza Kálmánhoz siettek, hogy résztvették neki kifejezők.

Miközben a gyászoló sokaság már oszlani kezdett, izgalmas jelenet történt. Egyszerre ugyanis felhangzott a kiáltás: Orvost, orvost. Radványi Géza koronaőr elajlott. Jany egyetemi tanár és Kovács Márk nagyváradi igazgató tanár gyorsan odasiettek, akiknek ápolására csakhamar ismét magához tért. Özvegy Tisza Kálmánné szintén rosszul lett s fiai karonfogva vezették a kocsijához.

Amikor a lelkesek éneke elhangzott, a kriptát becsukták. A család visszatért a némán hallgató gesztri kastélyba. Mindenfelé vágattak el a kocsik, Nagy-Szalonta felé és Biharmegye minden irányában. A különvonat a kormány és a parlament képviselőivel egy óratok tért vissza Budapestre. Indították különvonatokat Nagyvárad felé is, amelyeken a gyászszertartásra óriási számban megjelent résztvevők elhagytták Tisza Kálmán örök nyugalomának színhelyét.

Gróf Anorássy Gyula halála óta az európai sajtó még sohasem foglalkozott olyan behatóan egy magyar államférfi életével és életműveivel, amint ezt Tisza Kálmán halála alkalmából láthatjuk. A külföldi legtekintélyesebb közlönyei előkelő helyen méltatják az elhunyt államférfi életét és működését, érdekes tárcáiban személyiségét jellemzik és visszaillesztésekbe abbá a korszakba, amely Tisza Kálmánnak nevét viseli, azon élelnek érdeklődésről tesznek tanúságot, amelylyel a külföldön is kísérték Tisza Kálmán élete pályáját.

Első helyen itt is az angol sajtó, különösen a Times áll, amely a szabadelvi Magyarországgal és a magyar szabadelvűség iránt való hagyományos rokonszánvtól sугalva - hétéfői számban bécsi levelezőjének, Lavino Williannak tollából terjedelmes esszé adja Tisza Kálmán jellemrajzát. Különösen melegen emlékezik meg a német sajtó is azokról az érdemekről, amelyeket Tisza Kálmán főként a német-magyarországi szövetség körül szerzett. Szembetűnő az olasz sajtó szimpatikus méltatása is. Franciaország vezető hírlapjai ámbár az illetékes helyről ismeltelen történet helyroigazítás után sem tudják előleljeni Tiszának az utolsóelőtti párisi világkiállítás alkalmával tett nyilatkozatait, elismerésre készített az államférfi nagysága, aki a modern Magyarország egyik megalgatója és akinek működése a nemzetközi viszonyokban kiválóan a béke fenntartására irányzott volt.

Az Első magyar izraelita betegsegélyező és temelkezői egyesület, amelynek Tisza Kálmán disztagja volt, melag hangu részvétiratot intézett az özvegyhez. A részvétiratot Grünwald Bernát elnök és Spitz Ignác titkár írta alá.

Gyárosok országos szövetsége.

Budapest, március 26.

Főlhívas olvasható alább, Magyarország gyáriparosaihoz intézve, a magyar gyáriparosok országos szövetségének megteremtése érdekében. Ez a fölhívas voltaképpen legjobban beszél önmagáért s a magyar gyárosok, akiket hogy akar nyerni, bizonyára maguk is érzik, hogy ilyen szövetségre mekkora szükség van. Ok tudják legjobban, mennyire megviselték őket a mostoha idők s mennyire elhagyatra, elszigetelve álltak idáig törekvéseikkel, legméltányosabb panaszakkal. Eppen azért meg vagyunk róla győződve, hogy a fölhívas valósággal nyitott ajtókat döntget s a magyar gyárosokat az országos szövetség ügyének nem kell megnyerni. Már régen meg vannak ok az ügynek nyerve.

Csak néhány glosszával kísérjük a nagyjelentőségű fölhívasát.

A magyar gyáriparosok országos szövetségének megalakítása nem máról való gondolat. Amióta a gyárosok rájöttek, hogy a kormány jóindulata a hazai ipar föllendítésére nem elégséges, amióta tapasztalják, hogy a hazai iparpártok legyében is csak tengődés és vergődés a sorunk, amióta keservesen látják, hogy országos szervezett és együttes föllépés hiányában minden legjogosabb követelésükben is csak magánérdeket szimatolnak: azóta egyre jobban érzik, hogy csak országos szervezkedéssel vehetik elejét a baj elhárapódzásának. Külön-külön nem tudván boldogulni, megszólalt bennük a legtermészetesebb ösztön, hogy egyesüljenek és országos szervezkedéssel sulyban és tekintélyben gyarapodjanak. Kivált az a látványosság hatott a magyar gyáriparosokra, hogy odaát Ausztriában az alsó-ausztriai iparegyesület, a *Bund der Industriellen* és egyéb országos szervezetek mekkora hasznára vannak az osztrák gyáriparnak. A magyar gyáriparosok pedig országos szervezetet hiányában se a kormányt, se a közvéleményt ügyüknek megnyerni nem tudták. Az országos szövetség megalakítását tehát igazán a legtermészetesebb ösztön szuggéralta a magyar gyáriparosoknak.

Az országos szövetség elvbem így született. Ekkor történt a kereskedelmi ügyek vezetésében az ösmert változás. Horánszky Nándor, az új kereskedelmi miniszter nagy vonásokban jelezte a maga álláspontját, melyből a magyar gyáriparosokat első sorban az érdekelheti, hogy az új miniszter a magyar ipar föllendítésében jelentős közreműködést vár a társadalomtól s még jelentősebb maguktól az iparosoktól. Ez tehát egyenes appelláció a társadalomra s az ipar országos szervezkedésére. Ugy áll a dolog ilyen körülmények között, hogy a magyar gyáriparosok országos szövetségét, ha elvbem nem határozták volna el már korábban, most egyszerűen erkölcsi kötelesség lett volna ugyis megalakítani. A magyar gyáriparosoknak voltak jogos kívánságai, de nem volt szervezettük, mely e kívánságaikat illetékesen tolmácsolhatta volna akár a kormányynyal, akár a közvéleménnyel szemben. A magyar gyáriparosok panaszkodtak, de nem volt fórum, mely a panaszok egyetemességét igazolta volna. Voltak pártfogók, de azok nem rendelkeztek kellő sulylyal és tekintéllyel. Így aztán a néma gyerekek voltak, kinek anyja sem érti a szavát. Ha valaha, most aktuális és sürős tehát, hogy a legnagyobb áldozatkészséggel is, jól felfogott érdekből, megcsinálják azt az országos szövetséget, mely föllépésüknek komolyságot, követeléseiknek sulyt, minden lépésüknek számbavételét biztosíton. Erre inti őket az osztrák példa, de még sokkal inkább a helyzet kényszere.

Az alább olvasható fölhívas komoly, világos, meggyőző szózat. Akik alírták, a magyar gyáripar oszlopai. Amit sürgetnek, égető szükség. Akikhez fordulnak, azokat fogékonyakká tették a mostoha idők tapasztalásai. Kezdeményezők és megnyerendők tehát egymásra vannak utalva és

biztosra veszszük, kevés szóból is meg fogják egymást érteni. Ugy is legyen. Értsék meg egymást, fogózzanak össze s alkossák meg azt a komoly grémiumot, mely a magyar közgazdasági világ hatalmas faktora, a magyar gyáriparosoknak pedig mindenkoron szószóloja lehessen. A fölhevést ez a várakozás hatja át s a fölhevés várakozása a miénk is.

A lelkes és nagyfontosságú fölhevés egész terjedelmében így hangzik:

Magyarország gyáriparosaihoz!

Magyarország több mint félszázad óta törekszik arra, hogy gyáripari teremtsen; nemzetünk legjobbjai hirdették azt, ami ma már köztudattá vált, hogy ipar nélkül államunk fenn nem állhat. Mi ezen gazdasági törekvés szolgálatába álltunk. Törhetlen bizalommal nemzetünk jövője iránt, semmi akadálytól vissza nem riadva gyáripari teremtetünk, amely ha nagyságra nézve nem is versenyezhet a külföldivel, a hazai termelésnek oly fontos tényezője, hogy joggal várhatja szavának meghallgatását, méltányos kivánságainak teljesítését.

A hazai gyárosok, kik a külföldi államok régebbi és fejlettebb iparával versenye kevése nagy kockázattal rakták le a ma létező ipar alapjait, uttörő munkálattal végeztek és joggal igényelhetik, hogy irántuk a nemzet rokonszenvvel és elismeréssel viseltessék és hogy közéletünkben elfoglalják azt a helyet, mely foglalkozásuk nemzeti és gazdasági jelentőségénél fogva őket méltán megilleti.

Hazánk gazdasági fejlődésének nagy kárára, fáradsággal és áldozattal teremtett gyáriparunk öt év óta hanyatlak. Egyes termelési ágai a létfenntartás nehéz küzdelmét folytatják a nélkül, hogy komoly lépés történt volna a nemzeti tökélet sorvasztó válság elhárítására avagy csak enyhítésére is.

Készüléssel ismerjük el, hogy a kormány a hazai ipar ügyét jó indulattal korlátozta fel, de a létező bajok orvoslására szórványos intézkedések nem elégségesek. E cél elérésére egyszerű, minden részleteiben megállapított tervszerű iparpolitika kell, mely az állam minden ténykedését áthatja, mely egyaránt kiterjed a létező iparok fenntartására és megvédésére, mint új, az ország viszonyaiban gyökeret találó gyártási ágak meghonosítására.

Maguk a gyáriparosok elszigetelt helyzetükben csak saját erejükre utalva, képtelenek a létüket fenyegető válsággal szembeszeni. Mert ha felszólalnak is, mikor szerelmük van, ha panaszkodnak is, mikor munkájuk nincs és terhek mégis egyre nőnek, szavuk a kellő visszhang nélkül marad, mert mindegyikük magára van utalva. Felszólalásait és jogos követeléseiket félreértve, ezek mögött a hatóságok éppen úgy, mint a közvélemény, csak egyéni érdekeik megnyilatkozását látják. Nem kevésbé áll ez azokra az iparágakra is, amelyek elhagyatottságuk érzetében érdekeik képviselésére kötelekben és egyesületekben máris tömörültek. Ezek csupán közvetlen bajaik iránt érdeklőhetnek s nem is léphetnek fel kellő súlylyal, mert mindig ott fészkel a gyantu, hogy mozgalmukat nem a közérdek, hanem magánérdekek irányítják. Ezen visszás helyzet oka a magyar gyáripar szolidaritásának és az egymásra utaltság érzetének teljes hiánya. Annál nagyobb baj ez, mert a velünk versenyző külföldi ipar minden öt érdeklő kérdésben teljes egyértelműséggel és céltudatos szervezettel száll küzdelembe, ily módon irányadó befolyást gyakorolva a törvényhozásra és kormányra.

Ezen tarthatatlan helyzetnek véget vevendő, a magyar gyárosoknak Budapesten tartott népes értekezlete elhatározta, hogy megalkotja: a magyar gyáriparosok országos szövetségét.

A létesítendő szövetség tagja lehet minden gyárüzemre berendezett ipartelep. Szervezete kiterjed az egész országra és egyaránt fogja szolgálni a főváros és a vidék gyárosainak érdekeit. Központja Budapest lesz, az egyes vidéki nagyobb ipari gécepontokon pedig fiókok fognak létesülni, amelyeknek elnökei hivatalból tagjai a szövetség intéző bizottságának, miáltal a vidéki érdekek felkarolása és méltánylása teljesen biztosítva van.

Célja a szövetségnek benn van eimében. Hatásköre kiterjedne mindazon kérdésekre és ügyek megvitatására, tisztázására és mindamaz intézkedésekre kezdeményezésére és megvételére, melyek a magyar gyáriparnak felvirágozását, forgalmi, szociálpolitikai, törvényhozási, egyszerű közgazdasági irányban érintik.

Maga az a tény, hogy Magyarország gyáriparának színe-java megmozdult, hogy e

szövetségben egyesüljön, biztosítékot nyújt arra, hogy e szövetség hatalmas közgazdasági tényezővé fog válni, amelynek meglesz a sulya és tekintélye a maga elé tűzött nagy feladatainak teljesítéséhez.

Másrészt az is bizonyos, hogy ez a szövetség csak úgy oldhatja meg országos fontosságú feladatát, ha az ország minden gyárosa köréje tömörül és azt működésében teljes szellemi és anyagi erejének sulyával támogatja.

Azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk tehát a magyar gyáriparosokhoz, hogy ezen, nagy nemzeti érdekek megvédelmézésére hivatott szövetségbe tagként belépni s a szövetség anyagi alap létrehozásához a megfelelő összegnek adományozásával hozzájárulni méltóztatassanak.

Minden gyáros nemcsak saját jól felfogott érdekeiben, hanem az egész hazai közgazdaság érdekében cselekszik, ha annyit áldoz e célra, amennyit viszonyai megengednek.

Midőn még szerencsénk van meggyezni, hogy az országban már régebben fennálló, bő tapasztalatokkal rendelkező szakegyesületek közreműködésükét és támogatásukat hazafias lelkesedéssel helyezték kiltásba, azt hisszük és jogosan reméljük, hogy a magyar gyáriparosok egyénenként is meg fogják érteni és méltányolni közhasznú törekvéseinket, hazafias céljainkat.

Budapest, 1902. március hó.

Hazafias üdvözlettel

A magyar gyáriparosok országos szövetségének intéző bizottsága.

Ifj. Aich Ferenc, a Dreher-féle bőrfőzde igazgatója. Asbóth Emil, a Ganz és Társa vasöntő és gépgyár-részvénytársaság vezérigazgatója. Begavári-Bäck Bernát szegedi gőzmalomtulajdonos, Burchard-Belavári Konrád, főrendiházi tag, mint a Pesti Hengermalom-részvénytársaság alelnöke. Biró Armin a Rimamurány-Salgótarjáni vasmű-részvénytársaság vezérigazgatója. Dr. Chorin Ferenc, a Magyar bányászati és kohóvállalatok egyesületének elnöke. Császár Jenő, a Schmidt és Császár-cég baltaja. Déry Izidor, a Luja-gőzmalom igazgatója. Domonyi Odön, mint a Flóra első magyar steeringgyártás- és szappangyár-részvénytársaság igazgatói tagja. Egger Gyula, az Egyesült villamosági részvénytársaság igazgatója. Egyedi Lajos szeszgyáros. Eisele József, az Eisele-tele gőzkazangárjónőke. Emich Gusztáv udvari tanácsos, a budapesti könyv- és nyomdatősnőkök egyesületének elnöke. Förster Nándor miniszteri tanácsos, a magyar vasművek és gépgyárosok országos egyesületének elnöke. Freund Adolf, a magyar petroleum-ipar részvénytársaság alelnöke. Tószegi Freund Vilmos, a Kőbányai polgári söröző részvénytársaság vezérigazgatója. Gelcsa Guttmann Vilmos nagyiparos. Hatvany-Deutsch Károly, a magyar vidéki malomipar-egyesület elnöke. Hatvany-Deutsch Sándor, a magyar cukorgyárosok egyesületének elnöke. Báró Haupt-Stummer Lipót, cukorgyáros. Dr. Heideberg Tivadár, vegyszert gyáros. Herz Vilmos vezérigazgató, mint a magyarországi papirgyárosok egyesületének elnöke. Herzog József, a Nicholson gépgyár részvénytársaság igazgatója. Csetei Herzog Péter, a Victoriámalom elnöke. Härtner János, a cs. és kir. szász. hermaneci papirgyár cég baltaja. Köhner Agoston, a Hungária kénsvás és vegyi ipar részvénytársaság elnöke. Kollerich Lajos, a Kollerich Pál és fiaik elnöke. Megyeri Krausz Lajos, a Magyar fővárosi malomgyesület elnöke. Diószegi Kuffner Károly, a Diószegi gazdasági cukor- és szeszgyár részvénytársaság igazgatója. Lang László, a Lang-tele gépgyár tulajdonosa. Leipzig Vilmos nagyiparos. Linczer Imre, szeszgyáros. Mauthner Mihály, Mauthner testvérek és társai börtényára. Neuman Samu, mint a Neuman Testvérek aradi cég baltaja. Neuschloss Odön, Neuschloss Odön és Marciel cég. Ohrenstein Henrik, a Beocsini cementgyári Unio főnöke. Perci M. Károly az első magyar kábelgyár igazgatója. Philipp Adolf, a pozsonyi Nobel-dynamitgyár vezérigazgatója. Popper István, a Magyar asphalt részvénytársaság alelnöke. Pucher József, az Első magyar részvénytársaság nevében. Ramor Lajos, mint az aradi Weitzer-féle vagongyár és vasöntő részvénytársaság igazgatója. Rónay Arpád, a Magyar acérgyár igazgatója. Róck István, gépgyártulajdonos. Gróf Sorényi Béla, országgyűlési képviselő, a Hungária gőzmalom részvénytársaság alelnöke és a tülekkütnöki agyárgyár részvénytársaság elnöke. Szurányi Béla, a Maehup H. fiaik I. magyar börtény részvénytársaság igazgatói tagja. Thaly Zsigmond, királyi tanácsos, a Schlick-féle vasöntő és gépgyár részvénytársaság vezérigazgatója. Csantavári Törley József, a Törley József és társai pezsgőgyár tulajdonosa. Vuk Gyula a Vuk M. és fiaik elnöke, a Magyar faterkedők és faiparosok országos egyesületének alelnöke. Weiss Berthold, országgyűlési képviselő, a Magyar textiltiparosok egyesületének elnöke. Weiss Mantréd, nagyiparos. Wolfner József, Wolfner Gyula és társak cég. Wolfner Tivadár, országgyűlési képviselő, a Magyar börtényárosok országos egyesülete elnöke. Woltitz Gusztáv, a győri szeszgyár és finomított részvénytársaság igazgatója.

A szövetségbe való belépés az intéző bizottság elnökének, dr. Chorin Ferencnek (Erzsébet-tér 16.) jelentendő be.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetségi szerződések. Bülou gróf német birodalmi kancellár holnap fog Prinetti olasz külügyminiszterrel találkozni. A találkozás helyét legújabbban Velencét jelölik meg, melyet Prinetti Meratéből való hazautaztatban utba ejt, miután Bülou értesítette, hogy olaszországi tartózkodása alatt találkozni szeretne vele. A két államférfi találkozásának pontos célja felől különböző kombinációk keringenek. Tény az, hogy ha a hármasszövetség és az új kereskedelmi szerződések kérdése kerül szóba, úgy Prinetti erre vonatkozólag az olaszok régi magatartásának szellemében fog nyilatkozni. A *Giornale d'Italia* szerint azok a megbeszélések, melyeket Prinetti külügyminiszter Bülou kancellárral folytatni fog, minden hivatalos cáfolat ellenére is irányító hatással lesznek Olaszországi jövendőbeli külpolitikájára. E konferencián valószínűleg kifejezésre fog jutni az az aggodalom, melyet Delcassé legutóbbi beszéde támasztott. Arról van szó ugyanis, meglehetően Olaszország Franciaországgal kedveért, hogy lemondjon Anglia barátiságáról és a többi hatalmakhoz való viszonyát megváltoztassa?

A macedonai kérdés. Danev bolgár miniszterelnök, mint köztöltik, Pétervárra utazott. Ennek az utazásnak az a célja, hogy Oroszország Törökországot Macedóniában való reformokra kényszerítse és ilyen képpen elősegítse a macedóniai mozgalom lecsendesülését. Danev egyúttal szóba fogja hozni a Sipkaszorosban épített orosz fogadalmi kolostor és papi szeminarium kérdését is, kapcsolatban azzal, hogyan szabályoztassék a bolgár szeminaristáknak orosz papok által való neveltetése. Az orosz papuság azt tekint a kérdés leghelyesebb megoldásának, ha a kolostort átadná a bolgár egyháznak. Danev is ilyen forma előterjesztéseket tesz majd Péterváron. A kolostor ünnepesti felavatását augusztus 4-ére tervezik, mely időben nagy hadgyakorlatok lesznek a Sipkaszorosban. Egy szófiai félhivatalos távirat Danev útnak céljáról csak annyit val be, hogy feladata a détervári irányadók személyiségét Bulgária pénzügyi és politikai helyzetéről felvilágosítani.

A szófiai félhivatalos Bulgáriá kerekén megcáfolja néhány bolgár és külföldi lapnak azt a híresztelést, hogy Bulgáriából lázadó bandák keltek át a határon. A bolgár kormány — gyomond — soha sem szünet meg követni azt a politikát, hogy a szomszéd államokkal a leglojalisabb viszonyban legyen s mindig teljesítette kötelességét. Ellenben arra irányítja az érdekelte hatalmak figyelmét a félhivatalos lap, hogy javítsanak a keresztények helyzetén a török birodalomban, mert csak ez veszélyezteti Törökország békéjét.

Belgrádból jelentik, hogy Szárdóv, a macedón bizottság elnöke, nemrég ott járt és érintkezést keresett a kormányval. Utjának íceből az volt, hogy a szerb kormányt rábírja a *propaganda támogatására* és a bizottság vagyonának Szerbiában való kezeltetésére és gyümölcsösztetésére. A szerb kormány visszaütött Szárdóv ajánlatait.

Olasz kémek Isztriában. Isztriai szlovén lapok Olaszországból érkezett megbízható értesülések alapján arról adnak hírt, hogy az olasz hadvezetőség Ausztriában rendszeres kémkedést folytat. Így az *Avantosi* című triesti szlovén lapok közlik, hogy azok között az olasz munkások között, akik az új isztriai vasuton dolgoztak, két olasz katonatiszt is volt. Egy szlovén ember, aki látta őket gyakran a vasutépítés idején Isztriában, a multkor Olaszország egy nagyobb városában újból találkozott velük, de ekkor mind a kettőn fényes katonatiszti egyenruha volt. Ugyanezekről a *Slovenec* című lap is megemlékezik és mint föltétlenül megbízható értesülést közli, hogy a vasutépítő munkásokkal két olasz tiszt járt ott. Mindkettőn el voltak látva *kínőn mérészközüvel* és *fényképezőgépekkel*. Ezek az emberek az alatt, míg társaik földet hánytak, utakat, folyókat, hidakat mérgettek és *lefoztografálták valamennyi isztriai erődötényt*. A rendőrség csak elkésvé vett tudomást a két munkás tevékenységéről, de ekkorra már a két kém a szerzett zsákmánnyal együtt eltűnt egy olasz városban tiszt egyenruhában láttak. A nevezett lapok végezetül azt kérdik, van-e a kormányban ezekről és egyéb kémkedésekről tudomása, tudja-e, hogy az isztriai parton számtalan olasz hajó cirkál hasonló célból és összeegyeztethetőnek tartja-e ezt a szövetséggel, amely Olaszország és Ausztria-Magyarország közt fennáll?

Az új kubai köztársaság. Három hét múlva hivatalosan meglesz a legújabb köztársaság, a kubai. Az Egyesült Államok május 20-án Kuba közigazgatását átadják a kubai kormányának és Palma elnök elfog.

alja hivatalát. A létrejött megegyezés szerint az Egyesült Allamok ezen a napon visszahívják összes polgári hivatalnokait és csapatait s csak a parti helyőrségeket hagyják meg a sziget különböző pontjain.

Rampolla neherstel. E napokban értek véget a pápa jubileumára rendezett ünnepségek, amelyeknek pikáns diplomáciai utójátékuk volt. Római jelentések szerint ugyanis a szentszék nagyon megütközött azon, hogy XIII. Leó jubileumára Franciászország s Ausztria és Magyarország nem küldött külön követeket, hanem egy Loubet elnök, mint Ferenc József csak rendes nagykövete utján gratulált a pápának. Nisard francia nagykövete az állása is megrendült e miatt, s Rampolla bíboros, a szentszék államtitkára az osztrák-magyar nagykövettel, Szécsen gróffal is értekezést tartott. Szécsen grófnak a minap kis leánykája születéséről s arról az örvendetes családi eseményről szokás szerint értesítette a diplomácia tagjait s Rampollát is. Rampolla azonban nem vette tudomásul ezt a családi értesítést s elküvette azt a diplomatáknál éppen szokatlan és udvariatlan dolgot, hogy nem gratulált gróf Szécsennek.

A délafrikai béketárgyalások.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, március 26.

Ha semmit sem tudnak is még a délafrikai boer kormányról és az angol hadvezérlet közt meginduló tárgyalásokról, annyi máris bizonyosnak látszik, hogy a béke mindkét fél meglepésével meg lesz kötve. Krüger ma már elfogadhatón tart egy autonóm függetlenséget s nem követeli többé a két boer köztársaság előbbi önállóságát. Legfőbb a két volt állam gyarmati bekebelezésének a kérdése, a kárterítést és a kívánt teljes amnesztia fog nehézségeket okozni, de mivel mind a két részről igen komolyan lehet venni a háború befejezése iránt való kívánságot, alig tehető föl, hogy formai vagy részletkérdések újra meg fogják hiusítani az egész béke-akció.

London, március 26.

A Times véleménye szerint a legutóbbi barotéri hírek az angolok helyzetének fokozatos javulására vallanak. Ha a boerbarátok arra hívatkoznak, hogy csapatok a Fokgyarmaton táborozott ujoncoikkal szaporodnak, ez csak azt bizonyítja, hogy annak a szelidségnek helye, melyvel eddig bántak a lázadókkal, példás szigorúságnak kell lépnie. De ez az állítólagos szaporodás nem tel meg a valóságnak. A lázadók többségét egyébként a békekötés után nem kell majd különös szigorúsággal sújtani, de az is bizonyos, hogy mindenkinek nem szabad majd teljes büntetlenséget biztosítani. Arról sem lehet megfeledkezni, hogy a boer vezérek majd mindig azt a veszedelmet jogják jelenteni, hogy középpontjaivá válhatnak az elégedetlenek mozgalmainak. Erre figyelemmel kell lenni, ha csak Anglia nem akarja kitenni magát egy újabb háború kellemetlenségeinek. A békekötés után mindenestre kegyelmi uton lehet amnesztiát adni, amelynek keresztülvitelére Múner látszik a legalkalmasabbnak.

London, március 26.

A parlament ma megkezdte husvétii szünidejét, amely április 7-ikéig fog tartani.

Brüsszel táviratok szerint Schalk-Burger, Botha és Delarey határozottan kívánják a békét, ellenben Steyn és De Wet a háború folytatását követelik, ha csak a boer államok teljes függetlenséget nem kapnak. A legnagyobb engedmény, melyre az utóbbiak hajlandók, az hogy elismerik Angolország protektorátusát. Ezzel szemben kétségtelen, hogy az angol kormány egyáltalán nem hajlandó egyetlenegy joggyökönnyben sem említeni a függetlenség szót, ha azonban a boerok bármilyen formában lemondanak a függetlenségről, akkor Angolország kész még nagyobb engedményekre is.

A rokonszeny a boerok iránt Methuen feltételek szabadonbocsátása óta nagy mértékben növekedett. Marker kapitányról, aki a boer vezéreket elkísérte, általában azt tartják, hogy az angol hadseregben a legszeretreméltóbb tiszt, akiről szinte közmondássá vált, hogy még a tigrist is képes megnyerni modorával. A boer vezérek másik kísérője, Leggett őrnagy, ez idő szerint a délafrikai katonai vasutak parancsnoka, aki éles ítélőképességéről nevezetes.

London, március 26.

Hir szerint Lord Wolsley azért utazott Dél-Afrikába, hogy Kitchener szóbelileg informálja Edward király akaratáról. Ezt a hirt eddig nem erősítették meg.

London, március 26.

Jól értesült helyen azt állítják, hogy Wolsley egyenesen a királytól kapott meghatalmazást a béke-

tárgyalások vezetésére, míg Kitchenernek csak az a feladata, hogy a fegyverszünet elrendelése céljából indítsa meg a tárgyalásokat.

Brüsszel, március 26.

Itteni boer körökben kijelentik, hogy Schalk-Burger tárgyalásai nem akasztották meg a háború folytatását. Kitchener legújabb veszteségkimutatásából is kiderül, hogy a boerok nemcsak Lydden-bergnél, hanem több más helyen is győztek. A boerok a Fokgyarmat északnyugati részében köztársaságot alapítottak, mely Calvinától az Oranje-folyóig terjed. Abban az esetben, ha a béke a boer köztársaságok függetlenségének biztosítása nélkül jönne létre, a Fokgyarmatnak mintegy 60.000 afrikandere és az elégedetlen Oranje-államok a békekötés ellenére is folytatnák a háborút.

Brüsszel, március 26.

Schalk-Burger legújabb lépései vagy az angol kormány iniciatívájára történtek, vagy pedig — a Methuen-eset után — Lord Kitchener közbejézésére. Azt a hirt, hogy a boer vezérek le akarják tenni a fegyvert, itteni boer körökben nevétesnek tartják. Egyébként a boer vezérek, mielőtt döntő lépésre határoznák el magukat, engedelmnek kérnek az angoloktól, hogy távirati összeköttetésbe lépjenek az európai boer delegátusokkal. A béke csak úgy jöhet létre, ha Kitchener nagyobb engedményekre hajlandó, mint amelyeneket 1901-ben Bothának akartak megadni.

Brüsszel, március 26.

A Petit Bleu határozottan kijelenti, hogy a transvaali kormány csak az angolok felszólítására tanácskozik Steynnel és De-Wettel a békefeltételekről. Az angol kormány parancsoló okok kényszerítik arra, hogy béketárgyalásokat kezdjen és hogy legelőször fegyverszünetet eszközölkjön ki, mert a kormánynak két hét múlva be kell mutatnia a költségvetést, amely egy millió deficittel zárul, és újabb háborúvesztésről gondoskodnia kell. Ehhez járul még a királynak az a kívánsága is, hogy a koronázás ünnepét ne zavarja meg semmiféle háborús felhő. Chamberlain és Brodrick nagyon szeretik a béketárgyalást még Wolsleynek Dél-Afrikában való megérkezése előtt megkezdeni, hogy maguknak vindikálhassák a háború befejezésének érdemét.

Amsterdam, március 26.

A londoni lapoknak azaz a jelentésével szemben, hogy a békekötés alapföltétele a boer államok függetlenségének megszűnése s a két köztársaságnak a brit birodalomba való bekebelezése, Krüger környezete arra utal, hogy Botha, Steyn és De Wet a legutóbbi napokban tanácskozássra gyűltek össze, amelyen egybehangzóan azt határozták el, hogy csak úgy kezdenek béketárgyalást, ha az angolok előbb a boer köztársaságok függetlenségét biztosítják. Az európai boer delegáció ennél fogva első sorban függetlenséget követel angol főnhatóság alatt. E mellett még föltételek: teljes amnesztia az afrikanderek részére és az elégett házak és farmok fölépítése angol költségen. Krüger értesítette ezekről a föltételekről s az elnök kijelentette, hogy ha Wolsley ezen az alapon akar tárgyalni, ő elfogadja ezeket a föltételeket.

Amsterdam, március 26.

Egyes itteni lapok szerint a transvaali kormány a békekötés dolgában az európai boer delegátusok véleményének kikérése nélkül fog határozni. A boer delegátusok felfogása szerint a transvaali kormány minimális feltételei a következők: Autonómia; általános amnesztia; az elkobzott javak teljes visszaadása; a burgerek fegyverviselési tilalmának visszavonása; kárterítést az elpusztított farmokért, valamint Anglia kezessége a boerok által felveendő kölcsönökhöz.

London, március 26.

A Daily Mail határozottan megafalja a boerokkal. A hirt, hogy Kitchener fegyverszünetre lépett a boerokkal.

Béga, március 26.

Kuyper miniszterelnök kihallgatásán fogadta a Figaro egyik munkatársát. A miniszterelnök kijelentette, hogy a boer kormány legújabb tárgyalásai tartózkodásra kényszerítik. Annyt azonban kijelenthet, hogy sem Pretóriából, sem Londontól nem kapott hivatalos értesítést és hogy teljesen távol áll a tárgyalásoktól.

Páris, március 26.

Az angolok és a boerok delegátusai Kronstadtnál találkoztak legutóbb. Francia diplomáciai körökben tulzottnak mondják azokat a híreket, melyeket az angolok a mostani tárgyalásokhoz fűznek. Nincs elég alap arra, hogy a béke gyorsan létrejőjön. A boerok helyzete tulajdonosan jó, semhogy az angol feltételeket elfogadhatnák.

London, március 26.

Lord Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Néhány lovasított csapat 23-ikán este

ágyuk és podgyász nélkül kombinált hadmozdulatokat végzett Delarey ellen, amelyeknek eredményéről még nem érkezett végleges jelentés. Keke-wich ezredes csapatai három 15 fontos ágyut, két pompon-ágyut és sok szekeret és marházt ejtettek zsákmánnyal s elfogtak 80 boert. A csapatok 24 óra alatt 80 mértföldnyi utat tettek meg.

Bécs, március 26.

Ideérkezett londoni magántáviratok szerint az angolok nagy győzelmet arattak Dél-Afrikában.

London, március 26.

Lord Kitchenernek egy tegnap délután kelt távirata azt mondja, hogy most már megkapta az összes jelentéséket az utolsó táviratban emittett kombinált hadmozdulatokról. Az elfogott boerok száma 188.

Pétóvár, március 26.

A Novoje Vremja azt jelenti Kievből, hogy idegen ügynökök még egyre vásárolnak lovakat Oroszország délnyugati részeiben és nagy áratok fizetnek értők. A lovakat, hir szerint, a délafrikai angol hadsereg számára vásárolják.

London, március 26.

A kanadai kormány ismét 2000 embert küldött Dél-Afrikába, akik, ha közben megkülik a békét, rendőri szolgálatot tognak teljesíteni.

Pretória, március 26.

A németalföldi templomokban tegnap kihirdették, hogy a boer megbízottak kérésére jövő vasárnap a béke helyreállításaért tognak imádkozni.

Páris, március 26.

A Patrie jelenti, hogy minden nagyobb európai városban ha a mas tüntetésre készülnek a boer kérdésben. A tüntetést amelynek részleteiről a Patrie legközelebb tog hirt adni, június 27-ére, Edvárd király koronázási napjára tervezik.

Cecil Rhodes meghalt.

Budapest március 26.

A délafrikai Napoleon, a „gyémánt- király”, mint Cecil Rhodes, a „rhodésie kolosszust” életének különböző szakáiban nevezik, ma Fokvárosban meghalt ötvenéves korában. A hatalmas energiájú ember, kinek elméje egy egész földrésnek hazájába való bekebelezésével foglalkozott, épp most hunnya be örökre a szemét, mikor béketárgyalásai kezdődnek meg annak a véres éposznak, amelynek 6 volt az igazi kezdeményezője. A kimberleyi gyémántkirály, a fokföldi kormányelnök, a Jameson-léie betörés titkos intézője nélküli nem esett volna meg ez a háború, mely Angliából annyi pénzt, vért és könnyet sájtolt ki s mely füstölgő romok alá temetett két virágzó köztársaságot. Sohasem volt válogatás az eszközökben, amelyekkel célját, a brit birodalom óriási megnyagyobítását elérhetti vélte, de sohasem is követett önző célokat. A saját szorgalmából már fiatalon duszagdagga lett embernek erre nem is volt szüksége. Egész tüneményes pályafutása ezt mutatja, hogy folyvást annak az egy eszmének a szolgálatában állott, amelyet az angolok a Greater Britain elnevezésben oly velösen fejtenek ki. Legutóbbi londoni látogatása alkalmával nyiltan hirdette, hogy az összes gazdag emberek elutasíthatatlan kötelességének tartja, hogy vagyonukat az összesség szükségleteinek rendelkezésére bocsássák. Az összesség szó alatt Cecil Rhodes csak a hazáját értette, mely szóval az angolok nem szoktak élni. Országuk, birodalmuk nekik az összesség; ami azon kívül van, az az idegen. És Rhodes igazi, tipikus, izig- végig való angol volt. Az angol-szász fölényességéről való meggyőződés neki valóságos hitelve volt, amely melett minden mai dogma elenyészett. Az ő brit-birodalmi dogmájáért láradozott s áldozott vagyonából is Rhodésie megalapításáért. Családát alapítani, asszonyt szeretni sohasem volt érdekese.

Csak egyszer hajlott asszonyi szóra, a híres Afrika-járó Stanley feleségének a szavára. Stanleyné Edisonsól egy ionográfot kapott s a nála látogatóban volt Rhodes, férjének régi barátját, is öikérte, hogy mondjon bele egy pár szót, megörökítést végett a ionográfjába. Rhodes ezt az asszonyi kívánságot a legleghatározottabban visszautasította. Ekkor Stanleyné a szalon ajtaja elé állt s kijelentette vendégének, hogy addig nem fog eből a szobából kimenni, amíg bele nem beszél a ionográfjába. Rhodes megdöbben, majd elmosolyodott ezen a kedves asszonyi erőszakosságon, odalépett a ionográfhoz s e szöket mondta bele hangosan: — Először történi életemben, hogy asszonynak szót fogadok.

— Az ön érdekében remélem, kedves Rhodes, hogy nem utoljára történi, tette hozzá a szellemes asszony. Ugy látszik, utoljára történt.

Cecil Rhodes 1852-ben született, mint egy szegény angol falusi lelkész kisebbik fia. Mint 18 éves ifjú beiratkozott az oxfordi egyetemre az al szándékkal, hogy maga is anglikán lelkész lesz, de nem sokára esztűn a tüdőbetegség tüneteit mutatkozta rajta. Egy híres angol orvos kijelentette az ifjúnak, hogy ha még tovább akar élni, menjen Dél-Afrikába, ez esetben még élhet két-három esztendőig. Rhodes úgy gondolkodhatott: még két évig élni minden körülmények között jobb, mint néhány hét múlva tüdővészben meghalni. Szót fogadott az orvosnak és csakhamar megutazta az orvosnak, hogy elővigyázattal és erejének okos felhasználásával még bőlcsebb volt, mint bölcse orvos. Mert mikor a fiatal tüdőbeteg a délafrikai levegőtől és saját kitartása folytán egészségesen és széles vállal visszatért hazájába, személyesen fölkereste a jeles orvost és így szólt hozzá:

— Emlékszik-e még rám, doktor ur?

Az orvos tagadólag rázta fejét.

— Én vagyok az a Cecil Rhodes, akiről ön, doktor ur azt hitte, hogy még legfeljebb két esztendőig fog élni a tüdőbaja miatt, mint látja, doktor ur, még élek, még pedig tíz év múltán.

A híres orvosnak erre eszébe jutott a fiatal oxfordi diák, aki beteg tüdővel jött hozzá:

— Hogyan? Ön ugyanaz a fiatal ember, aki tíz esztendővel ezelőt nagyfokú tuberkulózissal fölkeresett?

Rhodes még egyszer igenlőleg válaszolt.

— Tulajdonképpen ajtót kellene mutatnom önnek, — szólt tréfásan és nagyon megörvendve az orvos, — mert az én diagnózisom szerint önnek nincs joga többé létezni!

Es mégis talán ez a téves diagnózis nyitotta meg Cecil Rhodes csodálatos pályáját. Nemesak a miatt telepedett le Délafrikában, de az őstünözöte a kimberleyi gyémántbányákban való első tevékenységére. Olyan fiatal ember, aki nem remél hosszú életet, természetesen sokkal többet mer, mint aki bizik abban, hogy öreg emberként fog meghalni.

Nem sokára a fiatal ember újra visszatért Afrikába. Akkoriban fedezték fel a Vaal-folyó mentén a gyémántföldet. Bátyjával együtt ő is abbahagyta a gyapotkereskedést és elmentek gyémántotkat keresni. Nem volt türelmük a lassu vagyonszerzéshez, mikor azt látták, hogy egy-egy éjszakán milliószámok lettek némely gyémántkeresők. Kimberleyben, amely akkor még kis falu volt, kezdték meg a gyémántkeresést. Egy angol regényíró, aki akkortájt szintén a gyémántkeresők között volt, néhány érdekes visszaemlékezést közöl Cecil Rhodestól, akinek már akkor is nagy jövőt jósoltak. Amíg a munkások egymástán hordták kosarakban a földet és egy nagy szitára hányták, Rhodes figyelemmel kísérte, vajjon nem akad-e gyémántdarab a földömbe és minden szabad percet arra használt fel, hogy olvasson valamit. Könyv nélkül sohasem látták a fiatal gyémántkeresőt.

Ezzel a megfigyeléssel egybevág az az ismert anekdota, hogyan ősmekedett meg Sir Charles Warren, az angol kormány meghatalmazottja Cecil Rhodessal. 1877-ben egy határozabályozás végett Warren postakocsival Kimberleybe utazott. Kivülre még egy utas ült a kocsiban. Több napig utaztak együtt a nélkül, hogy — egy jó angol divat szerint — egy szót is szóltak volna egymáshoz. Az ifjabbik folyton imakönyvet tartott a kezében. Ez a határtalan látású vállalkosság végre rábirta az idősebbik utast, Warren-t, hogy megkérdje, minek imádkozik folytonosan.

— A harminckilencedik hitágazatot tanulom meg könyv nélkül, hogy közelébb Oxfordban vizsgát tessek.

Cecil Rhodessben, mikor a gyémántmezők már nagy vagyont adtak neki, feltámadt a tudás vágya és beiratkozott az oxfordi egyetemre és minden évben a nagy szünidőben leviszágott. Öt év alatt, 1881-ben elérte az akadémiai fokot.

Cecil Rhodessnek különösen egy dologban volt nagy sikere, — hogy a gyémántkeresőket egyesítette és ezzel megszűntette a konkurenciát. Dél-Afrika gyémántkereskedése monopoliummá vált és Rhodes kezében reneteg hatalom összpontosult. De az ő vágyai magasabbra törtek. Egyszer egy barátjának azt mondta, hogy térképre mutatta:

— Látod, innen a Jörémény-foktól Kairóig ezt az egész részt Anglia vöröcs színével befesteni, — ez az én álmom.

Éz időtől fogva minden lépés, amelyet Rhodes tesz, a ól felé vezet. Ennek a ólnak a szolgáltatásban alakította meg a gyémántinget. Rhodes ótitűdátosságára jellemző az a párbeszéd, amelyet Gordon pasával folytatott. A szudáni hős, aki jó barátja volt Rhodessnek, elmondta, hogy a kínai kormány a talpingi lázadás leveréséért egy egész szoba aranyat akart neki ajándékozni.

— És te? kérdezte Rhodes.

— Természetesen visszaütöttem, felelte Gordon. Hát te mit tettél volna?

— Én nemcsak azt az aranyat vettem volna el, hanem annyit kértem volna, amennyit csak lehet. Mert mit érnek nagy gondolatok pénz nélkül?

És pénze sok volt már akkor Cecil Rhodessnek. Nemesokára képviselőnek választatta magát és megkezdődött politikai pályafutása. A képviselőből nemesokára pénzügyminiszter, majd miniszterelnök lett. És ekkor megmutatta, hogy mit akar. Anglia története mutatta meg azt az utat, amelyen haladnia kell. A legnagyobb angol gyarmatok nem a kormány ereje, nem nemzeti mozgalom útján osatoltattak az anyaországhoz, hanem magánemberek vállalkozása révén gazdagodott Anglia a gyarmataival. Az indiai császárság is egy kis kereskedelmi kísérletés útján lett Anglia tulajdona.

Rhodes megalkotta a harmadik nagy részvénytársaságot: a Chartered Companyt, amelynek a részvényeit Rhodes nevének vázszereje következtében hallatlan módon elkapkodták. Ennek a társaságnak az volt a ólja, hogy a Betsuana-földtől északra fekvő sivatag földéből, amelynek gazdasági és politikai szempontból kiünő helyzete van, paradicsomot, virágzó kereskedelemmel bíró országot teremtsen. És ez sikerült is Rhodessnek. A legelső és legnagyobb várost az ő tiszteletére Rhodesia-nak nevezték el.

Elkövetkezett 1895. december hava és ez időtől fogva nagyon nyugtalan élete volt Rhodessnek. És Krügerben emberére talált. Az agy transvaali elnök nyugdótan nézte Rhodes munkáját és nyugalommal látta, mint foglalja el a Betsuana-földet, mint veszi körül Transvaalt és szabja meg mai határát. Nyugdótan nézte és várt. Tudta, hogy a fiatalos hővel folytatott törekvésben egyszer majd csak történik egy baklövés. Be is következett nemesokára: Jameson a legnagyobb béke idején idegen területre tört be!

Ez az elhamarkodott dolog hivatalosan lehetlenné tette Rhodest. Jameson elkozozott irataiból kiünnt a Rhodes részsége. Le kellett mondania fokföldi kormányelnökségről majd a Chartered Company elnökségéről is, és mint magánember tért vissza Angliába, ahol a kormány előt igazolta magát. A bukott ember presztízse azonban nem homályosult el. A német kormányynyal 1899-ben tárgyalásokat folytatott egy Német-Afrikán átépítendő vasut dolgában.

Részvételt a délafrikai hadjáratban, amelyben 400 lovast a saját költségen állított ki. Kimberleyben majdnem a boerok fogságába esett, akik bizonyára nem simogatták volna hazájok e megrontóját. Régi baja mostanában végre is leterítete. Tüdőbajához szívbaj is járult, amely ma kiöltözte életét. A rhodesiai kolosszus ledött.

HIREK.

Tisza Kálmán.

Óh, hogy nekem kell a Te ravatalodra koszorút letennem! Neked nyílt meg előbb az ég; én kereslek hiába a földön.

Még most is álomréznek tetszik a hír, mely azt zugja, hogy „nincs többé Tisza Kálmán...”

Hát nincs már szüksége a sorsnak nagy emberekre?

Mekkora ür támad a ledölt alak helyében, amit nem lehet betölteni! Hányszor fogjuk szemlét látni előttünk, midőn már él alakja nem jár közöttünk. Hányszor fog méla hangja megcsendülni lelkünkben, midőn már ajkai zárva vannak!

Én tudom, hogy ki volt Tisza Kálmán, a nemzet ébredése óta, végig a nemzet tetszhalálán és újra életre támadásán, a nemzet megerősödéséig; hisz mindenütt hü fegyverhordozója voltam: ő volt a vezér.

Meg vannak örökítve Tisza Kálmán érdemei a história ércétábláján; nem szavak hirdetik azokat, hanem tettek. Irigység, rágalom rozsdája azokat onnan le nem törülheti.

Magyarországnak hatalmi állása, jólétének megszilárdulása, állami háztartásának rendezése, nemzeti és kulturális kifejződése, szabadelvű intézményeinek hódítása: minden, ami egy nemzet életében új és dicső korszakot teremt elő, Tisza Kálmán nevével elválaszthatatlan.

Mennyi küzdelem volt ez óriási feladat közben! A mitológia minden szörnyével szembe kellett szállnia. A legrettenetesebb volt ezek között a népszerűtlenség Meduzája.

S ez a Meduzafő nem változtatta Tisza Kálmán kövé, hanem acéllá.

A parlament, a sajtó, az utca ellene zudult a török-orosz háborúban, az áramlat ragadta volna magával a magyar nemzetet egy végeláthatatlan háborúba, Tisza Kálmán a mellét szegezte ez áramlat ellen s megörizte az üdvös békét. Minő támogatásokat kellett kiállania a boszniai megszállás idején! És minő hatalmas ellenfelektől! Az ő messzelátó lelke felismerte annak üdvös voltát: nem ingadozott, a távol jövőbe látott, mely tetteit fényesen igazolta. Minő meghurcoltatásokat kellett kiállnia a véderő-törvény megalkotásánál, amit ő szükségesnek talált monarkink haderejének tökéletesítésére. (Ahogy a damaszi acél közé aranyat olvasztanak, úgy kellett országunk haderejébe beolvasztani az arany-fiatalaságot, az értelmiséget.) És mind e küzdelemekben nem használta fel a vas-államférfiak eszközeit: a parlament, a sajtó, a népgyűlés megrendszabályozását; pusztá kézzel, tisztá kézzel végezte nehéz munkáját.

És e mellett mennyit alkotott, ami a késő kor üdvére szolgál: reformokat a közgazgatásban, a főrendiházban, a vallásfelekezetek egyenjogúsítását, a jegybank javítását, a magyar rente érvényesítését, az állami háztartás rendbehozatalát.

És mégis el kellett hagynia vezéri helyét.

Ne szellőztessük a kárpitot, mely ennek a titkát takarja.

Mikor egy tetterős férfi kezéből kicsavarják a munka eszközt, a győzelemhez szokott fegyvert: az egy halál.

Nem halál annak az államférfinak, aki, vezéri székéből kiszállva, helyet ad az ellenkező elvek zászlóvivőjének s szembeül vele az ellenkéz padjára s vállalja a küzdelmet. Ez csak egy új élet. De aki, mint Tisza Kálmán, mikor titáni helyét elhagyja, abba nem emleleteket, nem pigmaeket, hanem vele egy elvált küzdő, vele tehetségben, honszeretben, alkotó erőben egyenlő titánokat lát beülni, kik az általa megkezdett feladatot nem hátravetik, de előreviszik, akkor ezeknek a háta mögé állni, mint köztársaság, pajszsal, dárdával védni a vezérutódot: ez már a megdicsősülés! Ez a Csaba királyfi regéje, ki szorongatott utódainak megvédelmezésére halottaitól is újra előtámad.

És mikor végre maguk a honfiak el tudják felejteni a nagy államférfi honférdekeit, el tudják felejteni a dicsőséget, melyet anyai időn át rájuk különösen, de egész nemzetére árasztott (A háladatosság nem magyar erény) és kiveszik kezéből még azt a triáriusi pajzsot és dárdát is: hát ez is egy halál.

Bizonyára nekünk, apró embereknek elég lesz egyszer meghalunk; de a nagy embernek háromszor kell meghalni, hogy átmelessen a halhatatlanságba, hogy meg legyen dicsőítve (még régi ellenfeleitől is), meg legyen sírva.

Ámde maga előtt láthatta feltámadását is: derék fiaiban, akik bizonyára örökölték atyjuk szellemét s az általa megkezdett munkát folytatni fogják. Ez a feltámadás.

... Örök viláosság fényeskedjék fölötté.

Jókai Mór.

Budapest, március 26.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lábmosás a Mátyástemplomban. A budavári koronázó Mátyástemplomban honap, nagycsütörtökön délelőtti kilenc óraker kezdődik a lábmosás szertartása, melyet Vasváry Kolos bíboros hercegprímás gyöngéklődése következtében dr. Kolai Medárd főszentelt püspök végez majd segédlettel.

— **Tisza Kálmán és a sajtószabadság.** A sajtó teljes tisztelettel világotta meg az elméletet magyar államférfiu köz- és magán-életének minden oldalát s érdemeinek felsorolása közben csak egyet felejtett ki s éppen azt, amiért a sajtó tartozik neki legnagyobb hálaival. Nem volt nála rendíthetetlen barátja a sajtószabadságnak, noha nem mondhatni, hogy valami sok személyes oka lett volna a hírlapokért lelkesedni, mert hisz azokról szenvedte a legkiméletlenebb bánálmakat. De tűrte nyugodtan. Egyszer képviselőházi pártjának egyik buggó tagját, (az akkor miskolci képviselő *Vadnay* Károly iratóságunk) egy általa beszédében kívánt ügyben magához hívatta s ez ügy elintézése után azt kérde tőle:

— Különben pedig mi az újság közleték?
— Hát az, kegyelmes uram, — felelte a kérdészt — hogy fel vagyunk háborodva a miatt a cikk miatt, amely meg a kegyelmes ur rég elhunyt atyját is nemtelenül emlegette.

— Biz az nekem is rosszul esett. De hát elszenvedem. Aki nyilvános pályán működik, kivált ha miniszter lesz, ha egyébbel nem, legalább is birnia kell egy vigé-erényvel. A vigé-rendesen vendéglői ágyban hál s el lehet ké-szülve, hogy polósák is gyakran megcsipik.

— De uram, egyre többen pengetik, hogy a sajtó elharapódzott könyvéseit nem kellene tünni. Egy kis megrendszabályozás szükséges volna.

— Arra csak akkor van szükség, ha a sajtó féltelensége a haza, az állam jólétét kockáztatja. De egyesek bántása miatt nem szabad csorbitani azt a szabadságot, mely az alkotmányos nemzeteknek egyik legnagyobb kincse. Ha én személyes bánálmak miatt korlátoznám a sajtó szabadságát, azt mondanék rá, hogy *bosszúból* teszem. Olyan indulattól, mely — hála istennek — nincs meg a természetben, s ha mégis hajlanék a megrendszabályozásra, hisz isten megérdemeltem, hogy másnap már legnébb elvtársaim is ellenem forduljanak. Remélem, te nem kívárod a sajtó korlátozását. Hisz író vagy és honvédség voltál s így mindenféle szabadság igaz barátjának kell lenned.

Es ez a gondolkodása a pártban köztudomású lett s nem is tartották tanácsosnak előhozni a klubban sem a sajtó elleni intézkedés öhaj-tását.

Még csak nem is haragudott az öt ósarló hírlapírókra. Ha egyikkel, másikkal összejötte a társasleltében, neheztelést nem mutatott s némelyik-nek még a kívánságát is teljesítette, ha azt jogosultnak találta.

Azt szokta volt mondani:

— A sajtószabadság nagy kincs. Okoz néha bajt, de hát a tüzelt s vissza lehet élni; ámha tűz nem volna, mindnyájan éhen maradnánk. A szabadsajtó út néha fájó sebeket, de be is tudja azokat gyógyítani. Nem szabad hát csorbitani!

Mondták, hogy 6 ugyan nem is engedte csorbitani. Pedig az 6 helyén ingerlekenyebb természetűek megselekedtek volna.

— **A sah Vilmos császárnál.** Berlinből jelentik, hogy *Muzaffer Eddin* perzsa sah május végén *Vilmos* császár látogatására odaérkezik. A sah a Potsdam mellett lévő Orangerie-villában fog lakni.

— **Mirkó herceg esküvője.** Rómából jelentik, hogy az olasz királyi pár *Mirkó* hercegnek *Konstantinovic* Natáliával való esküvőjére Nizzába fog utazni.

— **A siketnémak tanfelügyelője.** A siketnémak tanfelügyelője címmel új állást szervez a közoktatásiügyi miniszter a maga tárcája keretében. Az új tanfelügyelő a központba lesz beosztva s teendője lesz a már fennálló és ezután felállítandó állami, közügyi és magániskolákra intézetek felügyeleti joga, úgy amint a királyi tanfelügyelőké a népisiskolákra néve. Eddig a váci királyi siketnéma tanító- és képzőintézet igazgatója hivatalánál fogva végezte ezeket a teendőket az összes emberbaráti (vakok hűlyék stb.) intézetekre néve, mint az országos pedagógiai szaktanács elnöke. Ezek a teendők azonban az utolsó decemnum alá szerveztek mintegy 25 intézetre kiterjedőleg annyira felszaporodtak, hogy melléktagalkozásként többé el nem végezhetők, minél fogva a közoktatási kormány indítattva értezte magát, hogy külön e ósra szolgáló állást szervezen.

— **A karlocazi kongresszus.** *Brankovic* György gör. kei szerb patriarka értesítette a temesvári szerb püspökséget, hogy az ideai kongresszus július 8-ra egybehívja *Karlozára*. A kongresszuson kerül tudvalevőleg betöltésre a temesvári szerb püspökség is. A kongresszusi képviselőket április havában választák meg.

— **Suosuló ezredek.** A badeni örgről nevét viselő 28-ik és a Mihály orosz nagyhercegről elnevezett 28-ik gyalogezredek április 1-én elhagyják az osztrák fővárost. Ebből az alkalomból gróf *Üsküll-Ghyllenbandt* parancsnoklő tábornok-hadtestparancsnok napiparancsot adott ki, amelyben elismeréssel emlékezik meg a két ezred példás magatartásáról és tudára adja, hogy 6 felsége minden kivonulásnál meg volt elégedve a két ezreddel.

— **Mendel Kőing.** Furcsa kis eseket irnak meg a bukaresti lapok. *Erzsébet* román királyné, aki a minap elhunyt anyja megbetegedésének első hírére *Neuwiedbe* utazott, onnan naponta távirati értesítést küldött királyi urának anyja hogylétéről. Az első távirattal egy kis baleset történt. A királyné ugyanis ezt a táviratot adta fel:

Majestät König!

Bucarest.

Mutter gottlob besser. Miloh genossen.

Marie.

Amíg azonban *Neuwied*ből Bukarestbe ért a telegramm, a *Majestät* szó sajtóságos átalakulásra ment át s a román főváros táviró-hivatalában már így veték föl a címet: *Mendel Kőing!* Bukarest. A telegrammot a sürgönykihordó annak rendje és módja szerint kézbesítette *Mendel Kőing* bukaresti kereskedőnek, aki a *Strada Lucaei* 9. száma alatt lakik. A jámbor kereskedő a sürgöny olvastára annál inkább elképpent, mert anyja, akinek betegségeiről a táviratban szó volt, ott volt a lakásban és hála istennek, pompás szinben volt. A tévedés hamarosan ki-derült és Kőing ur sielett visszaszolgáltatni a neki kézbesített telegrammot a központi táviró-hivatalba, amely aztán a legnagyobb gyorsasággal menesztette el a felséges asszony hirasát a királyi palotába.

— **Falkenhagen.** Mégégyeser szó van most róla, jó ideig alighanem utoljára, mert hat esztendőre bezárul a szerencsétlen ember mögött a várbörtön vasajtaja. Most már a császár megismételt akarata szerint. Két hónap alatt be van fejezve az izgalmas dráma. Két hónappal ezelőtt mezesak Németországban, de annak a határain túl is messze feligazgatta az embereket az a botrány, amelyet egy halálösvégű párba pattantott ki. *Falkenhagen*, a földbérlő, a parlaji *Don Juan* agyonlőtte *Bennigsen*-t, az általánosan becsült tartományi tanácsost, akinek a feleségét — többgyermekes családját — elcsábította. A közvélemény semmiféle enyhítő körülményt nem tudott elfogadni a botránnyos részletekben bővelkedő esetben a földbérlő javára s szinte közhelyesen fogadta Németországban a szigorú ítéletet. *Falkenhagen* megpróbálkozott a kegyelemkéréssel, de *Vilmos* császár nem adott pardont, mint *Berlin*-ből jelentik, elutasította *Falkenhagen*-t a kegyelmi kérvényével.

— **Gyorsíró-ünnepe.** *Szeged*-ről írják lapunknak: A husztéthetőjén tartandó szegedi gyorsíró-ünnepe s a vele kapcsolatos nagy országos írásverseny, az eddigi jelentkezése után itélve, meglepően nagy arányokat ölt. A m. kir. államvasutak, a kassa-oderbergi vasut, a déli vasut s a győr-sopron-ebenfurti vasut kedvezményt engedélyezvén az ünnepra utazóknak, az eredetileg két igazolványokon felül utólag még 200 igazolványt kellett kérni, hogy a jelentkezők igényeinek eleget lehessen tenni. Az országgyűlési gyorsiroda képviselőtében zala *Fenyvessy* Adólf főnök, aki maga a husztéthé szünetet a délvéndélen tölti, *Antaluk* Károlyt, az országgyűlési gyorsiroda másodőnökét küldötte ki. Azonkívül *Vikár* Béla országgyűlési gyorsírórevizor, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület tb. elnöke, és több országgyűlési gyorsíró is résztvesz az ünnepen, akik közül néhányan a rendkívüli, percenkint 270—300 szótógal fokon pályáznak is. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület rendez tavaszi írásversenyt ezuttal szintén *Szegeden* tartja meg; az ezen versenyen résztvevők nagy zöme középiskolai tanulókból áll, akik az ország minden vidékéről tömegesen jelentkeztek a részvételre. *Cseréj* Sándor, a szegedi kegyesrendi főgimnázium igazgatója büszgő fáradozásának köszönhető, hogy a szegedi összes konviktuskban az ünnepségre idejére mintegy 200—250 középiskolai tanuló ellátása és a kellő felügyelet is biztosítva van.

— **Halálozás.** Bár *Messzena* Ferenc 48-as alvezredes nyugalmazott királyi állami főmérnök e hó 22-ikén 83 éves korában *Uj-Kigyóson* meghalt. Halálát özvegye és nagyszámú rokonság gyászolja. *Mészöly* László jehérmegyei nyugalmazott szolgabíró tegnap 78 éves korában *Sárbogárdon* meghalt. Hosszu éveki volt a megye szolgálatában és úgy ezen a téren, mint a társadalmi életben, köztszletet övezte a boldogult öreg urat.

— **Elfogott katonaszökevény.** *Berlin*-ből jelentik, hogy a potsdami kormánykerületben, *Friededorfban* ma elfogták egy osztrák katonaszökevényt, aki *Königrätzen*-ben állomásozó ezredet őt hagyta, mert félt, hogy megbüntetik, amiért szabadságát önkényesen meghosszabbította. A szökevény szabólegény s ebből a mesterségből élt. Mikor a poros hatóságok kilétének igazolására szőlították fel, születési bizonyítványáért írt *Königrätzenben* lakó szüleinek. Ezredparancsnoksága ilyen módon értesült tartózkodási helyéről és letartóztatta. Holnap *Königrätzen*-be toloncolják, ahol átadják ezredének.

— **Israellita istentisztelet.** A pesti izraglita hitközség *Dohány*-utcai és *Rombach*-utcai templomaiban a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig hat órákor kezdődik.

— **Vége a kinaif opfnak.** Valami megszűnik, amire pedig állandóan hivatkozni lehetett minde ideig, mintha kinaif specialitás lenne, pedig hát dehogya az. Vége a copfnak. Nyesegetik bőven s nemsokára lehull a *Vun-Csi* fejéről a nagy tincs s az is meglehet, hogy odaát a hírtelen megfordult világ olyan nagyot civilizálódik hamarjában, hogy a kinaif apa európai copfló beszél majdan a fiának, ha arról lesz szó, hogy valami nagy elmaradottságot emlegessen. Ha egyébre nem is volt jó, és bizony nem is volt jó, de abban van egy kis haszna a legutóbbi kinaif eseményeknek, hogy a szörnnyen konzervatív udvar és a hagyományokban megcsontosodott anyacsászárné enged abból a bizonyos kinaif negyvennyelől, ami eddig azt jelentette, hogy tőle-letesen elzárkóztak a nagy falon belül a körül fekvő világtól. S lassankint megindultak maguk természetesen utjukra a reformok s velük a fejlődés, aminek híján ez a határtalan nagy darab föld és az rémséges nagy, négyszázmilliósi nácio ki volt zárva a világtól. És egészséges irányban indulkak meg. Ezek a sárgabőrű emberek nem is olyan tőkkel tőtött fejek, amilyeneknek mi szeretjük elképzelni őket. Nem azon kezdik a nyugathoz való közeledést, hogy a párisi szabóhoz szaladjanak szakettől, hanem a maguk természetes fejlődésnek útjából dönték le a korlátokat. A tisztán csak hagyományokon alapuló s ma már értelmekülly olyan törvényeket rombolják le, amelyekben fölismerék már réges-régen a káros, beteges tendenciát, de amelyek ellen európai intervenció nélkül lehetetlen lett volna föllépni. Most azonban újra hatalmas a diplomácia és követelözük és szívesen engednek neki. Erre vall ez a rengeteg példaul, amelyet az anyacsászárné a *tizenkettők hold huszonharmadik napján*, azaz a múlt hónap másodikán adott ki.

Nagy a mi dinasztikánk jósága, s jótéteményei oly áldások az egész birodalomra, mint a tavaszi eső. Mi az ország kormányzásában nem különböztetjük meg egymástól a kinaifakat és mandzsukat. Azonban a régi törvények szerint mandzsú és kinaif nem házasodhatk össze. Ennek a tilalomnak az a magyarázata, hogy a mi dinasztikánk kezdetén, mikor őseink átjöttek a Nagy Falon, a két nép erkölcsi különbözeteke egymástól, s a kinaif és a mandzsú beszéni sem tudott egymással. Ime, az első császárné ezért adták ki az említett tilalmat. Ma azonban a mandzsúk és kinaifak erkölce ugyanaz, s ugyanazt a hitet is vallják. Már kétszáz esztendő óta. Következőképpen kedvezni kell az ember szív hajlamainak. s meg kell szüntetni ezt a tilalmat. Elrendeljük, hogy mátfól fogva a mandarinok és a közönséges néphez tartozó kinaifak és mandzsúk házasságot is köthessenek egymással. E tekintetben senki ne gürditsen akadályt a házassul útjába. A legtöbb kinaif nő elnyomorítja a lábát. Ez nagyon régi szokás. De mégis ártalmas a test helyes fejlődésére. Jövvőre a mandarin családok komolyan figyelmeztessék a nőket, hogy ne kötözzék be a lábukat. Más családokhoz tartozó nőket is figyelmeztessenek erre s az egész világ tudja meg, hogy ez a szokás milyen illetlen. Ily módon remélni lehet, hogy ezt a régi szokást kiirthatjuk. Azt azonban határozottan tiltjuk, hogy a mandarinok vagy emberek a figyelmeztetésünkre hivatkozva a népet zaklassák.

A megnyomorgatott szívek és lábak ügye tehát rendben van. Most már majd a megnyomorított agyakra is legyen gondja a császárnának.

— **Elfogott betörőbánya.** A rendőrség tegnap egy veszedelmes betörőbandát fogott el, amely a fővárosban több betörést és lakásfosztogatást követett el. A banda tagjai a következők: *Kieder* Ödön nagyváradi születésű 17 éves szerkővác, *Szalai* György budapesti születésű 18 éves eserepes, *Balás* Gyula budapesti születésű 18 éves mázólóság, *Milosovic* István 27 éves és *Ruitner* Román 19 éves napzamsók. A bandára eddig rábizonyult a *Kertész*-utca 25, *Práter*-utca 14, *Mária*-utca 10, *Nap*-utca 9 és *Szei*-lovszky-tér 5. szám alatti lakásfosztogatás. Három betörő beismerésben van, kettő tagad. Az öt betörőt átadta a rendőrség az ügyészségnek.

— **Házasság.** *Bloch* Salamon eljegyezte *Görbner* Józsa kisaszonny Budapest.

Friedmann Pinkász nagyváradi kereskedő a napokban tartotta eljegyzését *Kohn* Jakob póstyáni polgár leányával, *Dóra* kisaszonnyal.

— **Szerencsétlenül járt csónakos.** *Hollósi* Mihály csónakos a velenzei taven itassan szörlt a csónakra, hogy a tavon át hazavezzen *Pákozda*-ra. Másnap reggel a sukorói részen csónakját üresen lettek meg. *Hollósi* valószínűleg a tóba esett és belefutott. Holttestét még eddig nem találták meg.

— **Jóteköny adomány.** *Kölsér* Kálmánka gyűjtése eredményeképpen a tejosztóból javára 4 korona 22 fillért kaptunk. — A szives adományt rendelési helyére juttatjuk.

— Liberalitas újság gyári vállalat.
Üzembe hozásig: Salgó-Tarjánban, aztán Budapestben. Üzembe hozzák — és mégis újság. Be fura gyár lehet. Mert hát, amint a címből látni méltóztatik, voltaképpen mégis csak gyár. Az az hogy de hogy. Újság biz az, mert azt mondja a Salgó-Tarjából Budapestre küldött, de a gyári Pannonia-nyomdában nyomtatott prospektus, hogy első kell fizetni reá. Ebbe bele lehet bolondulni. Annál is inkább, mert a prospektus elolvasása után se tudjuk, hogy miről van szó voltaképpen. Csak annyit sejtünk, hogy vagy valami meghibbant agyvelejű ember határozta rá magát ennek az újság-gyárnak vagy gyár-újságnak az alapítására, vagy pedig a már nem ismeretlen sajtó-szédelgés-sel van dolgunk, de ezuttal olyan csodálatosan buta és naiv formában, amilyennel még nem találkoztunk elég régi és elég sokoldalu praksz-sunkban. Egy budapesti előfizetők hozott el hozzánk egy nyolcadretű telenyomatott papírost, amin az van mondva, hogy Liberalitas névű jótékonycélu tárgysorsjáték újság gyári vállalat lép üzembe Budapestben május elsején. Addig Salgó-Tarján a vállalat székhelye. Az újság azért lép üzembe, mert meg akarja kimélni az embereket attól a sok kellemetlenségtől, amivel a játékonkodás jár. Mindenki játékonkodik, de rendszeren csak kellemetlenség a jutalma és nem hála. Ennek a hibás játékonysági rendszernek reformálására alakult a Liberalitas újság gyári vállalat, amely képviseli az előfizetői minden jótékonyosság gyakorlásában s egyzerszint publikumának hihetetlen előnyököt biztosít. Mindent ad, amire a családnak szüksége lehet. Tárgysorsjátékot rendez. Főnyeremény egy Budapest környékén épített négyosztós családi háza. Kiseb nyerevények: egy nyári kibérelt villa, körutazási jegy Francia- és Olaszországba, utazás a Tatrába és a többi. Ugyancsak a gyári-újsági vállalat ügyvédi irodát tart az előfizetők számára, orvost fizet számukra s azonkívül újságot is ad hetenkint egyszer. Szép nagy újságot. Negyven oldalon. Jótékony osztályai is szépen állganak. Népkönyvtár tart fenn, amiben százezer embernek ad enni ingyen és segívezi a különféle humánus egyesületeket. Ezzel szemben csupán csak hat forint előfizetési összeget kér. Ezt azonban nyolc napon belül, mert ami aztán érkezik, azt nem fogadják el. (Bolond, aki hiszi.) **Cím: Liberalitas vállalat Salgó-Tarján.** — Szeget üt a fejünkbe az, hogy miért nem kell ennek a gyári újsági vállalatnak az olyan pénz, ami kilenc nap mulva érkezik? Mert hát a pénz mindig jó és mindig kevés. A salgó-tarjáni szolgabíró azonban jól ténne, ha minél hamarabb bepillantana kisé a vállalat üzembe.

— Mulsáság. Fényesen sikerült tánomulatságot rendeztet ma este a *Szezerárkereskedők és Italmérők Társasága* a Terézvárosi Kaszinó disztermében. A mulatság, amelyen **Adler Károly** kereskedelmi tanácsos volt a rendezőség diszelnöke, jelentős összeget jövedelmezett a társulat jótékonycélu alapjai javára. Százhusz pár táncolta az első négyest. A mulatságon a következők hólgyc voltak jelen:

Asszonyok: Radó Zsigmondné, Alweiss Mihályné, Zucker Sándorné, Neuwald Adolfiné, Szigeti Teréz, Schneider Dávidné, Rosenzweig Henriké, Ekker Lipót, Gonda Márkné, Berger Nándorné, Frater Samuné, Weisz Samuné, Preiszka Salamonné, Wagner Sándorné, Barth Gyuláné, Friedenstein Károlyné, Goldfinger Gáborné, Alexander Henriké, Róter Zsigmondné, Krausz FABIANNÉ, Král Jakabné, Neumann Józsefné, Szidon Ignác, Haller Nathán, Pálnauer Miksáné, Prohászka Sándorné, Neumann Vilmosné, Ligeti S. Lipótné, Róna Sándorné, ifjabb Pollák Ignác, Schindler Károlyné, Pressburg Tivadarné, Littner Bernátné, Fleissig Józsefné, Schiff Salamonné, Finger Arminné, Klein Sámuelné, Rosenber Lipótné, Flasser Katalinné, Kohn Manóné, Widder Józsefné, Berger Gézné, Hajnal Mór, Ilkóvcy Izidorné, Weisz Izsákné, Gerber Mátýásné, Kreisz Lázárné, Sonnenfeld Fülópné, Berényi M. Márk, Reisman Józsefné.

Leányok: Radó Amália, Friedenstein Sarolta, Neuwald Hermin, Klein Hermin, Szigeti Gizella, Braun Róza, Goldschmidt Elma, Deutsch Aranka, Weisz Amália, Rosinger Irén, Koscherak Paula, Wagner Emma, Wagner Frida, Váradi Blanka, Barth Tili, Fischer Gizella, Krausz Irén, Donath Mariska, Haupt Hermin, Haupt Jozsefné, Fleischmann Róza, Glasel Malvin, Gröhlch Teréz, Fleissig Etelka, Fleissig Margit, Lanz Mariska, Weisz Ilonka, Singer Tóni, Strassmann Regina, Büchler Róza, Feibert Mathild, Strasser Regina, Singer Linka, Schiff Anna, Sonnenfeld Berta, Steiner Anna, Weisz Ilona, Gerber Józsa, Kohn Ernestin, Weisz Lina, Feibert Margit, Schlesinger Irma, Doktor Róza.

— A zentral híd. Zentről táviratozzák, hogy *Latinoics* főispán az összeomlott híd megtekintésére odaérkezett. A képviselőtestületnek kijelentette a főispán, hogy a városra életveszély híd felépítése ügyében mindent el fog követni. A minisztereket már in-tormálta és megígerte, hogy a város monstre-küldöttségét szívesen fogja a szakminiszterekhez és a hadügyminiszterhez vezetni. A népszerű főispán kijelentése nagy örömet kellett a város lakossága körében.

— A fogadási vége. Nagyváradról táviratozzák: A Moskovitz-gyárban Burnács Agost munkás fogá-

dott egy társával, hogy leveszi a nagy kerékről a transmíssiót szíjját a gép megállítására nélkül. Ezt meg is próbálta, de a kerék elkapta és összemorzsolta.

— A kormányozható léghajók. St. Louis városa a világkiállítás alkalmából 40,000 font sterling díjat tűzött ki a kormányozható léghajóra s ennek következtében az angol feltalálók lázasan dolgoznak a nagy problema megoldásán. Newyorkból táviratozzák a Daily Telegraph-nak, hogy Stevens Leó, a hírneves feltaláló, aki évek óta kísérletez egy repülő-géppel, annyira haladt találmányával, hogy egy hónap mulva nyilvánosan fogja bemutatni repülőgépét. Ennek a találmánynak konstrukciójáról mindössze annyi szivárgott ki, hogy két különböző nagyságu léggömb van rajta, a nagyobb magában foglalja a kisebbet.

— Miss Stone operettje. Elrabolták, ki-váltották, irtak róla ezer cikke, mozgósították diplomatákat, földétek egy sor politikai kérdést, hoztak szabályokat, rendeleteket, utasításokat: Miss Stone végre-válhára szabad s minden újságo-lyvasó ember föllelegzett, remélvén, hogy az amerikai miss, aki bolgárokat téríteni jött Európába, végképp kiköltözködjék a napi hírek rovatából. Voltaképpen most vonult oda be a miss, mert most derül ki, hogy a sötét színekkel pingált tragédia inkább operett volt s valószínű, hogy a miss nem lenne alakja sorra meg fog jelen-ni az orfeumok és überbrettlik deszkáin. Amit sok szkeptikus ember régóta sejt, ime valóra vált: a miss elrablása vidám operett-**vala, amely jól fizetett a boldog szerző-
nek: Zilka urak, akinek felesége tudvale-
vően szintén rabsgában vala az amerikai miss
társaságában. Török kémeik kísütötték, hogy az
egész elrablási komédiát Zilka ur eszelle ki s
asztán osztozkodott a zsiros váltságdíjon a rablók-
kal. A miss személyét természetesen nem érinti
ez a kínos ügy, sőt javára vált, hogy társaság-
ban vala a főrendező felesége, mert igen finoman
és jól bántak vele a haramiak. Az egész história
korántsem veszi a regényességéből, csak a hát-
tér lett realizistikusabb, mivelhogy a rabló urak,
amint látni való, közkereseti alapon dolgoztak,
ami a modern közzgazdasági tevékenységnek egyik
formája. Hogy ezt nem méltányolják eléggé török-
országban, az ennek az államnak elmaradottsá-
gára vall.**

— Grimm ezredes árulása. A francia lapok érdekes részleteket közölnek **Grimm** ezredes árulásáról. Igy az *Echo de Paris* egy az orosz udvarhoz közel-álló egyéniség elbeszélése nyomán a következőket írja:

Mintegy három héttel ezelőtt *Kuropolitin* tábornok hadügyminiszter hirtelen megjelent Peterhofban és sürgős ügyben rögtöni kihallgatást kért a cárnál. A cár természetesen azonnal fogadta a minisztert, aki elmondta **Grimm** ezredes árulását. A cár izgatottan hallgatta a miniszter elbeszélését és mikor *Kuropolitin* elmondta, hogy **Grimm** bevallotta az árulást, nevezte-**sen, hogy az összes mozgósítási terveket eladta Schlieffen
tábornoknak, a német vezérkar főnökének, akkor a
cáron irritozatos harag vett erőt és így szólt:**

— Megparancsolom neked, hogy **azonnal öved
agyron Grimmet és cinkostársait!** Ma estére egyik se
legyen életben közülük!

Ezeket mondta akkorát csapott öklével az asz-**talra, hogy egy remek kis szobor, amelyet Faure
Felix-től kapott ajándékba, darabokra tört. Kuropolitin
azonban így válaszolt:**

— Felséged parancsa teljesítve lesz, de tudja
meg felség, hogy a rendes büntügyi vizsgálat már
folyamatban van.

— Az ó árulásuk törvényen kívül áll. E fölött
nem lehet vitakozni — felelt a cár és intett *Kuopati-
kinnak, hogy elmehet. Kuropolitin* elment, de két óra
mulva újra jelentkezett kihallgatásra, mert közben
ujabb részleteket kapott Varsóból **Grimm** vallomásá-
ról. Mindazt elmondta a cárnak, aztán elterjesztette
a halális ítéletet és kérte a cárt, hogy írja alá.

— Hát még nem ment el a parancsom? — kér-
dezte a cár.

— Még nem felség, csupán arról értesitettem a
varsói katonai kormányzót, hogy a oszász egy ren-
delete, amely törvény erejével bir, kiveszi az ügyet
a katonai bíróság kezeiből és hogy ez a rendelet
estére fog megérkezni.

— Jól van, — felelt a cár — tehát várjuk meg
a vizsgálat befejezését. A rendelet végrehajtását jel-
függesztem, de parancsolom, hogy sekit se kimél-
jenek. Aki bűnös, az lakoljon és minden órában jelen-
tést kérek a vizsgálat eredményéről. **Grimmet** pedig
azonnal hozdát Pétervárra.

Ez meg is történt és **Grimm** az első éjjelen,
amelyet a Péter-Pál-erődben töltött, öngyilkossági
kísérletet követett el. Minden éles eszközt eltakolito-
tak ugyan szobájából, de egyről megfélekedtek: a
sarkantyújáról. **Grimm** lehuzta egyik csizmáját és a
sarkantyúval keresztül akarta nyiszálni a nyak ütő-
erét. A fájdalmas műtét közben azonban fölkiáltott,

mire az órök berohantak és megakadályozták terve
kivitelében. A nyakán ejtett sebe nem veszélyes.

Párisból jelentik, hogy **Puszynovskii** orosz tábor-
nok tegnapi este Nizzaól Párisba utazott. A *Matin*
jelentése szerint **Puszynovskii** Párisban tanácskozni fog
Jeandreez vezérkari főnökkel és a vezérkar más tag-
jaival.

— Az arából kolera. *Konstantinápolyból* távira-
tozzák, hogy *Medinában* március 18-ikától 24-ig 11,
Mekkában március 18-ikától 24-ig 218, *Dzseddában*
pedig március 18-ikától 24-ig 17 ember halt meg kol-
erában. A járvány kezdete óta összesen 1129 ember
halt meg kolerában.

— Gyorsiró vizsgálat. Az országos női gyors-
író-egylet idei harmadik tantolyamának vizsgálatát
tegnap tartotta a dohány-utcai polgári leányiskola
helyiségében dr. **Varog István** ügyvéd, a tanárvisz-
gáló bizottság tagjának elnökele alá. A növendékek,
akiket *Kaiser Gizella* okleveles gyorsírótanár, a női
gyorsíróegylet elnöke vizsgáztatott, megeléjo készül-
séget tanúsítottak úgy a magyar mint a német gyors-
írásból: Különösen kitűntek: *Szabó Irén, Schönwald
Margit, Adler Malvin, Róza Marcelinné, Deutsch Irma,
Papp Ilona, Weisz Ilona, Vincze Irén, Weinberger
Szidi, Weimann Aranka, Schlesinger Iza, Lichtenstein
Aranka, Stern Sarolta, Köber Károly.* Az egyesület
legközelebbi kurzusá, április elején kezdődik s jelent-
kezeseket elfogad az egyesület elnöke *Kaiser Gizella*
(Kazinczy-utca 3. I. em. Kerpesi-ut mellett.)

— Leégett színházak. Két színházégesről érke-
zik hír. Az egyik Németországban volt, a másik pe-
dig Ausztráliában. A németországi Barmbenben tegnapi-
előtt éjjel égett le a városi színház előadás után. A
tűz a zsinórpadlison keletkezett s elpusztította az
egész épületet. Husz évvel ezelőtt ugyancsak tűz volt
az épületben, amelyet azóta alaposan restauráltak.
Emberélet szerencsére nem pusztult el. — *Sidneyben*,
Ausztráliában a Her Majestys-színház égett le. A színház-
ban egy angol színésztársaság tartott eddig előadásokat.
A tűz színház után tört ki s emberéletben nem tett kárt.

— Az osztályorsorajáték húzása. Az osztályorsor-
játék mai húzásán négysszáz ezer koronát nyert 19058.
Ötezer koronát 57189 86258 73412 94203. Kétezer koronát
1102 84802 42315 8467 96605 96455 65603 31386 13503
96802 67894 37078 83585 83184 76726 4097 8258 87641
78495 42862 20421 35262 27822 41451 18061 61232
51550 6262, ezer koronát 53910 85473 85000 79056
73112 27316 60219 94235 99193 76092 25810 1022
52750 92263 9059 41763 80635 55615 51332 97814
47937 84183 61688 35235 76948 53018 73114 44582
2060 58689 40607 62717 6327 31882 18160 96892 18840
63405 6081, ötszáz koronát 68191 95456 75616 86757
60868 58034 52228 50320 76386 55495 15344 70570
70838 6611 55207 60768 42000 90820 81105 41172
8942 99616 43194 17509 70660 83890 63808 76633
20797 16548 97645 72981 1742 64449 3421 16275 45189
16597 68865 52241 18421 98004 12517 91405 65908
32084 10901 33178 49286 65820 75643 79186 65278
62606 84855 8013 40828 50242 67212 27700 1754 33391 4
37601 24404 13490 89810 57452 47465 53896 51566
47281 23476 12460 87268 90112 18920 10021 26995
50073 38854 53116 11028 számú sorsjegy.

(x) **Frattell Deisinger** küld Fiuméből 4/4 kgr.
legfinomabb Santos-kávét 5 forint 48 kről bérmentve
és elvámolva.

(x) **Gebauer Károly** cs. és kir. szabad. első
hazai ércroporsó- és gyászkooszi-gyárnak temetkezési
intézete, Budapest, VII. Erzsébet-kört 26.

(x) **Husvétli tojások, locsolók Kertész Tórnál.**

(x) **Legmegfizetőbb** gépolaát és olajpogóasát
szállít a magyar olajipar részvénytársaság, Budapest,
VII., Károly-kört 3.

Magyar könyvek Amerikában.

Budapest, március 26.

A mai napon egy körüti antikvárius-könyv-
kereskedésben *tizengezer magyar könyvet* csomagol-
tak ládába. Csupa magyar könyv, mely **ezuttal** ki-
vételésen nem a sajtóhoz kívánczok, hanem a ten-
geren tutra Amerikába. Egy ott lakó magyar könyv-
kereskedő rendelte meg ezt a temérédek magyar könyv-
vet; egy élelmes üzletember, ki kés-pénzen, olcsón
vásárol, s aki, mint levelében írja, nemsokára **nagyobb
rendelést** szándékozik csinálni.

Az amerikai város, ahová a tizenegyezer ma-
gyar könyv vándorol *Homestead Pa.* Egy amerikai ér-
telemben vett vidéki város. Nem is a nagyobbak
közül való, de a városban és környékén mintegy
ötvenezer magyar ember lakik, akiknek a természete
az éghajlati és egyéb viszonyok befolyása alatt any-
nyira megváltozott, hogy mohón kívánczoknak magyar
könyveket vásárolni.

Bármennyire fáj is, hogy honfitársaink, véreink
tőlünk oly messzire szakadtak, nem közönséges örm-
mel veszünk tudomást erről a jelenségről. Ime egy
uj piac, ahol a magyar szellemi termék vevőkre ta-
lál. Mióta a kivándorlás tart, ez talán az első ö-
rvendetes tünet. Az idegenbe szakadtak nemcsak
hogy nem felejtkeztek meg hazájukról, de olyan
tömegben hozatnak maguknak magyar könyveket,
a mily tömegben egy magyar vidéki város sem

érezzi szükségét a magyar literatura fogyasztásának. Bizonyosra kell vennünk, hogy el is olvassák a magyar könyveket, ami szintén nem par excellence magyar szokás.

Nem kívánunk ez alkalommal a kíváncsiokról elméledni. A gazdasági élet szervezésének nagy és sürgős munkájában nemsokára ugyanis napirendre kerül. De köszönetesen nem haladtunk el a magyar könyvek e nagyarányu exportja mellett. Tudnunk kell, ugyanis, hogy ez nem az első vándorlása a magyar nyomtatott betűnek a tengeren túlra. Amerikában, hol csak magyarok laknak, mindenütt becsülete és kelen-dősége van a magyar szellemi termékeknek. Még a se-lejtesebb minőségűnek is.

Kell-e magyarázunk, hogy ezek a magyar köny-vek micsoda szolgálatot vannak hivatva teljesíteni a magyarság érdekében? Minden betű egy-egy szál, mely összefűzi a kíváncsiokat az édes hazával, mely az összetartozás érzését építja az anyaországgal.

És milyen gyakorlati érzéssel vannak megvá-lasztva a könyvek. Csaknem minden neves magyar író képviselve van a nagy kollekcióban. Jókat termé-szetesen vezet. De különös elismerést kell kifejeznünk *Daranyi Ignác* földmivelési miniszternek, ki lehetővé tette, hogy kitűnően megírt, hasznos magyar könyvek olcsón kerüljenek piacra. A földmivelési miniszter pártfogása alatt megjelent könyvekből természetesen rendeltek az amerikai könyvkereskedők *Herman Ottó Madarak* című remek munkáját. Továbbá *Molnár István Fatenyészés és Utasítás a Szőlőművelésre* oimű könyveket szívesen fizetik az amerikai magyarok teljes árban. Igaz, hogy olcsók, sokkal olcsóbbak, mint a hasonló idegen munkák, ami a miniszter nagylelkűségének érdeme.

A rengeteg könyves-ládák, ismételjük, ma kel-tek utra. Hetekig fog tartani, míg a súlyos szellemi osonag, a tizenegyszer magyar könyv rendeltetési helyére jut. Ugy lehet, sokan már izgatottan várják érkezésüket. Képzelnünk kell ennél fogva magyar em-bereket, kik alig várják az időt, hogy könyveket vegyenek.

Kár, hogy Amerikában vannak. Ah, ha ezt az erényüket lithon gyakorolnák és gyakorolhatnák! De így is örvendünk nekik, olybá kell vennünk e tényt, hogy tizenegyszer magyar misszionárius kelt át tengeren, hogy az odaköltözött magyaroknak az emberi szellem büvös hangján beszéljen a haza sze-reteréről. Olybá kell vennünk a tényt, hogy a magyar géniusz távol, idegen területen vetette meg lábát és kibontván sugaras szárnyait, derült vet azokba a lel-kekbe, melyeket a hontalanság árnyéka nyom.

Lucioán.

Az ezredik tojás.

Gandersheimban az iskolaszolga tyukja hat év alatt ezret tojt. Ennek öröme az ezredik tojás napján nagy bankett volt s fellobogózták, kivilágították a házakat.

Gandersheimban, Gandersheimban,
Nagy ünnepek, vigalom van,
Száz lobogó leng a szélben,
Az utcákon zúg az éljen.

Ez a tyuk! száll szájról-szájra,
Hét országban sincsen párja,
Tojik délben, este, reggel,
Versenyzik egy tyüksereggel!

És mikor eljött az óra,
Hogy a nép száll nyugovóra,
Gandersheim jókedvű népe
Összeült vig estebédre.

Megjelent az estebéden
A polgármester is, kérem,
S vele, új selyemruhába
Folesége ő nagysága.

A tanító, a plébános,
Mind eljött a vacsorához
És az asztal közepére
Egy ketreobe ki volt téve?

Az ünnepektől ottan,
Igaz, kissé izgatottan,
Míg körülte égbé szálltak
Illatai rántottáknak.

És amikor hozzád érték,
Óh, harmadik tojás-étek,
— Ünneplés volt a helyze! —
Mindemki figyelni kezdett.

A polgármester kezében
Borával így szóla szépen:
Erzelmeim szöba öntöm
S jeles tyukunk felköszöntöm!

Híányt magban sohse lásson,
Tojjon télen, tojjon nyáron,
Éz mindaddig, amíg élünk,
Tojjon, tojjon egyre nékünk!

A poharak összeesengtek,
A vendégek táncra keltek,
Míg a tyúk kis ketreobeben
Elmélázott búsan, mélyen:

— Régi nóta, régióta,
Én már tojok évek óta,
Ok megérették, amit tojtam
Jó napokban, rossz napokban.

Én dolgozom, mint egy állat,
Hogy a gazdám jubilálhat,
Én ültettem a rózsafát,
Más eszi meg a rántottát.

— m.

A diplomácia jól érzi magát.

A washingtoni diplomaták — a *Daily Express* szerint — egy idő óta nagy előszeretettel rendeznek gyermekmulatságokat. Nem gyermekek mulatnak, hanem a diplomaták, akik gyermekeknek vannak öltözve. Március 13-án volt legutóbb ilyen gyermekmulatság, amelyen a perzsa követ és az orosz, német és spanyol nagykövetségek tagjai is ott voltak. A résztvevők többsége babának vagy kis gyermeknek volt öltözve. Az aszo-nyok hosszú fehér muszlin-ruhát hordták, amely finom, színes posztóra borult rá. Az urak is baba-ruhában voltak, ami, tekintve torzonborz (szakállukat és hosszú bajuszukat, meglehetősen komikus látvány nyújtott.

Legutóbb a mult kedden voltam ilyen mulat-ságon. Érdekes, bár kissé szokatlan látványosság. Kö-vetségi attachék például szűrnyen felelt vellem tegnap az utlevelem dolgában, hogy ő nem látta-moz, ő hétéven nem látta-moz, neki blaumontagja van s ime, ma este, mint egészen korrekt, jóra-ol buncsa mu-tatkozott be a bálon. Illedelmesen csókoló kezét a né-nyeknek és csettős-botlós ügyelenséggel járta a mazur-kát egy rakoncátlan kis pipikével, a németalföldi konzul anyósával. A nőni kellemes jelenség volt térdigérő kis kék szoknyaoskájában, melyet kétdoldalt marokragfogott s szonynan megtermelt lábain rózsaszínű harisnyákkal, takaros pukkedit vágott oda attachék-nak, gesztenyekrémért rohant el, még mielőtt szintén hazánkba, a hajdunásúti Puczer Ferkó abba-hagyta volna a táncdarabot. Kötvetünk mint pályásbaba vett részt a sikerült külügyi mulatságon. Az angol nagy-követ szerezsen portása hozta be az ölben. Csinos piros pánlikákkal volt háromszorosan is átkötve kö-vetünk pólyája s ahogy a párnáról lefogott a feje, tisztára az angolköros gyerek benyomását tette a publikumra. Örömmel láttam, hogy sikerünk van o téren is, amit nem mondhatunk el magunkról például a máskülömben kedélyes olaszok. Azoknak a diplomá-ciája jóformán sehogy se volt képviselve a gyermek-bálban. Annyiban mentek bele a tréfiába, hogy a kö-vetség egyik szolgájának a kis fiát fölföltötték ka-tonai attachékának. Ez a pötty volt a báiban az egyetlen diploma-ta.

Nagy derűtséget kellett Anglia meghatalmazott minisztere, a nagykövet. A kegyelmes urat először ismerni kellene. Hatalmas pocakja van és nagy, szé-les, gőmbölyű feje. Olyan, mint otthon az Eötvös Károlyé, hanem más szabásu rajta a dekoráció. Bajsza nincs, ellenben két nagy szakáll-szárny libeg az arulatja két oldalán. Egy kicsit fehér, de inkább sárgás. Most már tessék elképzelni ezt a figurát hátul-gombolós nadrágban, amiből — szintén hátul — egy kis zsebkendő fityeg ki. Ez a nadrág és a mellény egy darab, elől pedig, a kegyelmes ur mellén, kékre borított álla alatt szelid kis barterri, amire az volt írva: a mama kedvence. A kegyelmes ur határozot-tan megerősítette a pozícióját ezzel a finom ötlettel. A szegény öreg, de még mindig nagyon befolyásos Tsip-Tsi Psin, a kínai követ, egész este utána-járt s nem győzte dícsérni az európai divatot. Hát ezzel nem sok van mondva. Hanem a francia követ is rajtafelejtette néha a szemét. A német nagykövet állandóan ordított. Orrát, száját, szemét fölvaltva törülte az öklével s a dadája ruhájának rán-cai közé dugta el a fejét, ha mérgesen pillantott rá valaki a néni körül. A spanyol követ csuotit szopo-gatot, persze pezsgőt töltetett bele a kis huncut... S ebben a környezetben maga volt a természetesség a perzsa konzul hatesztendő leánykaja, aki óvónéni-kosztumban, harisnyát kötögetve sétált le és föl a ter-men. Ő volt a mindnyájunk nagyanyja. Kellemes el-gondolni s bizonyára otthon a költők is meg lesznek elégedve azzal a poetikus gondolattal, hogy ez a kis ártatlanság vette a kezébe felettünk a gondviselést, míg mi hatalmak egymásután leszoptnk magunkat. Ah, a gyerek lelke közel van az éghez.

A terem díszítése is stilszerű volt. Egyik fal-tól a másik ruhásárított kötelek voltak kifeszítve s rajtuk apró lepedőcskek. Olyan kis lepedőcskek, ame-lyek még nem is ágybeei, hanem pólyabeli ruhák. Mindeniknek a közepébe bele volt hímезve egy-egy állam. A címer tuduillik, s iszonyu bünbölés támadt a teremben, amikor a görög fiú azt mondta, hogy ő efféle nem játszik. Nyalofásban külfömben volt részüik bőven. A gyerekek sokszor hüllakaptak. Amint édességről volt szó, egy gomolyagba gurultak össze, s tépték egymásnak a szakállát, mint a csepűt. Iy-enkor mindig a kis negyamárnak lépett közbe illó tapintattal... Különösen illetlenül viselte magát azon-ban az orosz nagykövet. Megitta a szökőktak me-dencéjéből az illatos vizet. Azt hitte, hogy szesz. Stilszerű malaeként mutatkozott be a svájci konzul is. Az meg lekórárral kente tele az arát. Mondják, hogy másnap kejelev kellett letakarítani róla... Ejtél után jött meg az öreg Roosevelt. Kedélyes, vén fiokó. Az ajtóban megállva, azt mondta:

— Végre olyan látom a diplomáciát, amilyen.
Washington, 1902. március 4-én.

Báró.

FŐVÁROS.

(* A Kossuth-zobor. A főváros közgyűlése elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz, melyben kéri fogja, hogy a Kossuth Lajos szobrának költségeihez az ország is járuljon hozzá. A fel-irat, melyet Rényi főjegyző készített, így szól:

Mélyen tisztelt képviselőház!
A soha meg nem szűnő hála és kegyelet ér-zése, mely Kossuth Lajos alakja iránt kirihathatlann el szívünkben, indított bennünket arra, hogy a jelen felirattal járuljunk a magyar országgyűlés mélyen tisztelt képviselőháza elé.

Nyolc éve immár annak, hogy Kossuth Lajos meghalt. Nyolc éve, hogy megdicsőült lelkének por-hüvelvét a messze idegenből haza hoztuk, hogy porai itt pihenjenek a hazai földben, mely mindenekelőtt drága volt ő neki.

Ama mérhetetlen fájdalom nyomán, melylyel akkor az egész nemzet ott kesergött a messze úrról megért nagy vándor ravatalánál, országszerte egy új érzsé lakadt, egy közös ója nyilatkozott meg köve-telőleg: hogy Kossuth Lajos emlékéért az ő diosó alakját itt az ország szívében mielőbb megörökítve lássuk.

Az egész ország társadalmi osztatlan sietőt, hogy lehetővé tegye ezen forró nemzeti óhajítás meg-valósítását, sietőt, hogy letegye filléret arra az ol-tárra, amelyen az időknök végelelen magasan fog lobogni a Kossuth Lajos emlékezete iránti hálás ke-gyeletnek soha ki nem avó lángja.

De bár a példátlan lelkesedéssel történt közada-kozás révén az emlékmű már ma létesíthető lenne, mert annak költségeire a kezelésünkre és gondjainkra bizót alap ma már elég feleletet nyújt, mégis úgy vagyunk meggyőződve, mélyen tisztelt képviselőház, hogy a föllállítandó szobor Kossuth Lajosnak méltó emléke csak akkor lehet, ha alkotásához az ország kegyelete is hozzájárul.

Ebben a meggyőződésben és a mai napon tar-tott közgyűlésünkben egyhangulag hozott ama hatá-rozatunk kapcsában, amely szerint a székesfőváros tanácsát utasítottuk, hogy a Kossuth-zobor föllá-lítására haladéknélkül terjesszen elénk javaslatot, tisztelettel és hazafias bizalommal kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy a Kossuth Lajos emlé-kezetére emelendő szobor költségeihez hozzájárulni méltóztassék.

Keit Budapesten, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának 1902. évi március 19-én tartott közgyűléséből.

Halmos János.

(* Váspárpénztár a sertésközvéghőhidon. A hen-tesiparrestület *Bittner* János elnökele alattma értekezletet tartott, melyen jelen volt valamennyi, az új sertésvásár-terem érdekel közeg. Jelen volt a sertéskereskedelmi osarnok részéről dr. *Tóth László*, ír. *Rauchbauer* Károly, a sertéshizlaló részvénytársaság részéről *Tolnay* Lajos min, tanácsos, az Országos Magyar Gazdasági Egye-sület részéről: *Jeszzenszky* Pál tiltár, az élelmi-szerszállító részvénytársaság képviselőtében *Készler* Henrik vezérigazgató és *Brachfeld* Felix, a mé-száros iparrestület részéről: *Schubert* Sándor, továbbá a sertés-és marhabizományosokképviselőtében *Schuster* Géza, *Haber* József, Frank és társa. Az értekezlet indítványára megállapodott abban, hogy a váspárpén-zárnak a sertésvághőd leendő létesítése ellen a kor-mánynál megteszi a kellő lépéseket. Amennyiben pedig e lépések ellenére a kormány is hozzájárulna a váspárpénztári intézmény létesítéséhez, maguk az érdekeltestületek készek és hajlandók annak felállítá-sára szövetekezeti alapon s e céloktól *Tolnay* Lajos elnökele alatt a dr. *Eröss* ügyész által bemutatott tervezet tárgyalására bizottságot küldtek ki.

(* A virilisták. Az igazoló-választmány *Mérő* János elnöklésével ma tárgyalta a virilista-névjegy-zék ellen beadott fölszólásokat. A választmány a virilisták közé fölvette dr. *Baránszky* Gyulát, *Cetel* Gyulát, *Thaly* Zsigmondot és *Herzog* Mór Lápót, A

felvételért kért még Deutsch Antal is, de a bizottság föl nem vehette, mert Deutch nem közséjgyi választó. A virüistának ekként kiigazított jegyzékében most az add-mennyiségével első helyen *Tafyer* Kálmán fél 67,257 korona adóval s a legutolsó helyen *Fodor Zsigmond* 1067 korona adóval.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Fifine, a Magyar Színház új operettje, a Loti ezredesi nyomában lép és mai ötödik előadásán zsufoiaság teli nézőtér előtt került színre. A publikum széles jókedvvel kísérte az egész előadást és tetszésnek minden külső jelével, temérdek tapsal ünneplte a cimszerop ábrázolóját, *Fedák Sári* kisasszonyt aki ezzel az alakításával ismét nagy hirt szerzett művészetének, feltűnő sikert a szerzőnek és telt színház a direktorának. Ma külföldi direktorok is csodálták talentumának ritka gazdagságát: a berlini Centraltheater igazgatója, aki Fifinet szintén színrehozta és egy angol, aki fényes ajánlatot is tett *Fedák* kisasszonynak, hogy háromszetendős szerződéssel ezerszer játssza el Fifinet, első sorban és az idő nagy részén át Londonban, ezután más nagy angol színhadokon. A mai est a szezon legzajosabbjai közül való. A kiténő művésznőnek a szerzővel együtt a közönség hívásaira igen sokszor kellett a lámpák elé sietnie.

Színész-növendékek előadása. *Horváth* Zoltán, a *Nemzeti Színház* jeles tagja színészközlőnkön növendékei tegnap délután vizsgálati előadást tartottak az Urániban. Egy rövid operettet, dramát jeleneteket és egy olasz bohósgót adtak elő igen ügyesen. A *Pajtkos drákokban Szóregyh* Gyula tűnt ki értelmes játékaival, *Lenkei Szerén* és *Erdélyi* Iona kedves kifejezéssel adták elő énekszámukat, *Tarján* Emil és *Hajdu* József jóízű humorral játszott. *Szilassi* Etel szopránja pompásan vált ki az együttesekből, *Kun* Mariska egy betéttel aratót zajos tapsokat, *Makai* Mihály kezdő tenorista, aki szorgalommal és tanulással sokra vihete. Az operettet lendületesen dirigálta *Horváth* Zoltán, a kinek muzikalitása valóban meglepő. — A 47. cikk néhány jelenete következett az operett után. *Kiss* Mariska drámai erővel adta *Córát*, legyelmzett beszédmódja és kifejező arójátéka kellemesen tünt fel. *Groó* Leona organuma értelmes és cseogó, csinos szinpadit alajaja már megjelensékek hódított. — A *Pillangó* című vizsgálat *Horváth* Zoltán jeles fordításában újdonság-számba ment és *Groó* Leona, *Lenkei Szerén*, *Szilassi* Etel, *Kun* Mariska, *Tarján* Emil, *Tolnai* Gyula és *Kazai* Cecil előadásában nagy tetszés aratót. Az előadás végeztével a nagyszámú előkelő közönség lelkes tapsokkal hívta a lámpák elé a növendékek jeles mestereit *Horváth* Zoltánt.

Várszínház. A szegedi szintársulat március 30-án, vasárnap kezdi meg az előadásait a Várszínházban. Délután *Berczik* Árpád népszimnive, az *Igmándi kispap* kerül színre. A főszerepeket *Feledi* Boriska, *Mészáros* Giza, *Horváth* Paula, *Lubrin*cs Zsuzsa, *Bihari* Akos, *Mezei* Péter, *Fenyéri* Mór, *Rubos* Árpád és *Leővey* Leó játsszák. Este Strauss operettjét, a *Cigánybárót* adják; ebben *Székely* Irén, *Mezei* Mihály, *Fenyéry* Mór, *Leővey* Leó, *Aradi* Aranka, *Láng* Etel, *Kiss* Irén és *Rubos* Árpád adja a több szerepet. Mindkét előadás előtt elszavalja *Mészáros* Géza és *Balla* Miklós prólogját. Az előadások iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy jegyek már alig kaphatók.

Pálmay Ilka a Víg-színházban. *Pálmay* Ilka bécsi vendégjátékának befejezése után Budapestre jön s újabb vendégszereplést kezd a Víg-színházban. A diva *Szigeti* Józsefnek *Csókon szerzett völgyén* című énekes bohózatában fog fellépni, amelynek fő női szerepében leglényesebb diadali egyikét aratta a *Népszínházban*. A darabot részben átdolgózták s a szentimentális hárifás-leány alakját egy spanyol táncosnővel helyettesítették. A diva vendégszereplését április végére tervezik.

Hírek a Népszínházból. Holnap csütörtökön lesz a *Népszínházban* az utolsó előadás a husvét ünnepek előtt. Színrekerül *Az új földesur* című eredeti operett, melynek hétfői előadását is telt ház nézte végig s nemcsak a szereplőket hanem a szerzőket, *Ince* Henriket és *Hüvös* Ivánt is, többször hívták a lámpák elé. Nagypénteken és nagyszombatban nem lesz előadás. Husvét két napján négy előadás lesz, melyeknek utolsóján, hétfőn este lép föl szabadsága előtt utoljára *Kéry* Klára a *Katalin* Germain hadnagyában.

A Magyar Színház bemutatója. *Molnár* Gyulának *A papa leánya* című énekes bohózatában *Fedák Sári* fogja a darab cimszerepét játszani. A darab, mint értesülünk, a *Herkules munkái* című francia operett után fog bemutatásra kerülni.

Kuruc Feja Dávid — tizedszer. *Kilencszer* adták eddig *Fényes* Samu történelmi szimnivit és a tegnapi előadást beelőltre, hatszor tették ki a Víg-színház pénztára elé a felírást: Minden jegy elkel. A többi előadásokon pedig szintén alig maradt jegy. Az *Ocskay* brigadéros sikerere emlékeztet az a lelkes fogadtatás, amelyben a közönség a Kuruc Feja Dávidot részestü és most már bizonyos, hogy ez a dráma a magyar cikluson túl is állandó műsordarabja lesz a Víg-színházban. Holnap, csütörtökön adják tizedszer. *Gábor* lantost ismét *Góth* Sándor játssza, *Judit* szerepét pedig *Nógrádi* Jólantó Pécsi Paula vette át. A szereposztás egyebekben változatlan marad. Pénteken és szombatban nem játszanak a Víg-színházban vasárnap este pedig ismét *Kuruc* Feja Dávid kerül színre.

Felvételi vizsgálatok a Színész-Egyesületben. Az *Országos Színész-Egyesület* tanácsa előtt ma kezdődtek meg *Ditró* Mór elnöklése mellett a felvételi vizsgálatok. A szinpadit deszkákra vágyódó fiatalság az ideu is rendkívül nagy számban ostromolta meg a vizsgáló-bizottságot, természetesen jóval több ambiciával, mint amennyi tehetséggel. A bizottság, tekintettel a legutóbbi belügyminiszteri rendleltre, mely a színészszaporadás meggrátálása érdekében nagyobb szigorúságra sarkallta a tanácsot, meglehetősen megrostálta a dicsőségszomjas szinpadit aspiránsokat, de még így is jóval több a színészszaradék, mint amennyit a vidéki szinpadit foglalkoztatni képesek. A vizsgálat mai első napjának eredménye a következő volt:

A régi gyakorlatosok közül vizsgálat letétele nélkül az egyesületi rendes tagjai közű felvétettek: *Adam* Gyözö, *Bibor* Felice, *Bittera* Erzs, *Csige* Ilka, *Cserei*-*Csatai* Irma, *ijabb* *Fejérvári* József, *Gáspár* Amália, *Gara* Iona, *Gazdácska* Lajos, *Herold* Ede, *Horti* Sándor, *Hesvi* Gusztó, *Halász* Ede, *Káldi* Ferik, *Kertész* Sándor, *Kaczányi* Viola, *Lengyel* Margit, *Radó* Anna, *Sarlai* Béla, *Serlégi* Andor, *Takács* Ágoston, *Ujvári* Miklós, *Vágó* Géza, *Várady* Margit, *Zách* Teréz, *Miklós* Gyula, *Tilger* Árpád.

Vizsgálat után felvétettek: *Berger* Olga, *Déri* Iona, *Endrődi* Jenő, *Fodor* Oszkár, *Haynal* György, *Kovács* Sándor, *Kiss* Sándor, *Kovács* Arnold, *Lengyel* Klára, *Megyeri* Kálmán, *Pányiczky* Antal, *Szécsei* Emma, *Trencsenyi* Lenke, *Hajdu* Lipót, *Berzevicy* Etel, *Farkas* Adél, *Ungvári* Mór, *Küttner* József.

Visszautasítottak: *Bödi-Buzas* Margit, *Domoni* Juliska, *Dobis* József, *Erdélyi* Lili, *Havasi* Boriska, *Kovács* Aranka, *Komer* Emma, *Marosi* Géza, *Nagy* János, *Orosz* Rózsa, *Okos* Etel, *Pósa* Aranka, *Veszprémi* Margit, *Jakabfy* Mariska, *Szalkai* Margit, *Vámos* Juliska, *Blaskó* Béla.

Az új jelentkezők közül egyévi gyakorlatra utasítottak: *Kullin*ek *Hermann*, *Kürthy* Margit, *Liget* Antal, *D. Nagy* Miklós, *Somogyi* Károly, *Sziklai* Blanka, *Illsházi* Margit.

Kétévi gyakorlatra utasítottak: *Hesvi* Mariska, *Agnelli* Irén, *Andán* Károly, *Acs* József, *Balog* Henrik, *Balázs* Johanna, *Czegéldi* Róza, *Dóri* Gizella, *Dóri* Rózsika, *Déri* Tivadár, *Dörner* Irén, *Lakat* Mariska, *Szalik* Sándor, *Faragó* Dezső, *Fenyő* Józsa, *Gerő* Róza, *Gidály* Fanny, *Jakabfi* Jolán, *Vági* Henrik, *Kis* Árpád, *Kulnyai* Karolin, *Kitka* Ernő, *Kraszai* Mariska, *Solymosi* Sándor.

A vizsgálat folyamán természetesen nem volt hiba az apró tragédiáknak és a nagy komikumoknak. A komikumnak ilyen gyöngye volt, hogy az egyik vizsgálatra jelentkező aspiráns így irta alá kérvényét: *Délmagyarországot legnagyobb hangterjedelmű höstenoristája*. A legnagyobb hangterjedelmű tenorista-osemetét kétlévi gyakorlatra utasították.

Kéry Klára *Bécsben*. *Kéry* Klára kisasszony, akinek több vendégjátékáról a *Carl*-színházban már adtunk hírt, jövő héten megy *Bécsbe*, ahol április 1-én kezdődnek meg a próbák a *Katalin* operettből. A kiténő művésznő április 10-én lép fel először s vendégszereplése *Bécsben* már előre is méltán a legnagyobb érdeklődést kelti.

Palotay Piroska *Kolozsvárott*. *Palotay* Piroska, a *Nemzeti Színház* művésznője, aki a *Kolozsvári* színházhoz szerződött, tegnap lépett fel először a *Kolozsvári* szinpadit *Váljunkt* el *Cyprienne*jében.

Magyar művész külföldön. *Székely* Arnold, ki a budapesti zeneakadémián *Thomán* tanárnál fejezte be tanulmányait s akit *Wlassics* miniszter állami ösztöndíjjal a külföldre küldött, *Busoni* mesternél barátoság fogadtatásra talál és legutóbb készter játszott a német fővárosban nagy sikerrel. Legközelebb a száz-száz meingeni nagyhercegnő megbízására *Bor-szólóban* az általa rendezett estén fog fellépni.

Husvétli gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. A *Telefon* Hírmondó ma délután 5 órákor — mint minden csütörtökön rendszeren — gyermekhangversenyt rendez az előzetők gyermekei szórakoztatására. E hangversenyen bucsúzik el a *Telefon* Hírmondó kicsinyitől *Zilahi* Gyula (Jörg baci), a Hírmondó hangversenyének agilis rendezője, aki tudvaleg az aradi *Nemzeti Színház* igazgatója lett. *Zilahi* Gyulának, aki hat esztendőn keresztül igazgatta a *Telefon* Hírmondó hangverseny ügyeit, s aki különösen a gyermekhangversenyeket emelte magas nívóra, mert azokkal mintegy zenélő gyermekejságot adott a hallgatóknak, utója

Balassa Jenő, a *Vig-zínház* kiténő művésze lesz. A mai hangversenyen, melyen a husvétől *Fülel* *Sándor* Lajos, a kiváló meseirő fog felolvasást tartani, közreműködnek még: *Margó* Zelma a Magyar Színház művésznője, *Kerekes* Antónia, *O. Keceli* Irén, *Pawlaj* Erzsike és *Sarkadi* Adél unokái, *Hetyényi* Béla és *Latán*rá kálmán a *Nemzeti Színház* tagjai, *Szilágyi* Vilmos a Magyar Színház tagja és *Odry* Zsurd ur.

Este a *Telefon* Hírmondó 8 órától 11 óráig cigányzenét fog közvetíteni az előzetők lakására. Közben azonban fél 10—10 óráig a rendes esti felolvasást tartja meg a Hírmondó mikor is a legújabb híreket olvastatja fel.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Kisfaludy-társaság. A *Kisfaludy*-társaság ma felolvasó-ülést tartott. Az ülésen *Bethly* Zsolt elnökölt, aki a következő szavakkal nyitotta meg az ülést:

— Azzal az egyszerű kijelentéssel, amely egyszerűen *Tisza* Kálmánt teljes életében jellemzte, bejelentem, hogy a társaság a nemzet gyűléseiben egész szívvel részt vett.

Ezután *Vargha* Gyula emlékezett meg *Tolnai* Lajos haláláról, mely irodalmi munkásságban gazdag életet zárt le. Emlékét a társaság jegyzőkönyvében örökítik meg. Ezenkívül néhány új alapító tagot jelentett be a 10főkár. A program első pontja *Bayer* József tanulmánya volt *Déryn* életéről, melyet *Jakab* Ödön olvasott föl. A tanulmány rendkívül érdekesen mondja el a nagy szimnivistés első szerelmének történetét. A közönség nagy figyelemmel hallgatta a felolvasást. Ezután *Kozma* Andor szavalt a három pompás versét (*Orgona-virágzás*, *Egy don Juanhoz*, *Az élet bája*), melyeknek költői szépsége nagy hatással volt a közönségre. Valamennyit zajosnag megdapsolták. *Pekár* Gyula *Az igéret* címen elbeszélést olvasott föl. Végül *Vargha* Gyula 10főkár által a felolvasó asztalhoz, hogy bemutatassa *Zempléni* Árpád vendégnek a *Társaság* *Anthologia* számára modern francia költőkből készített műfordításait. *Zempléni* fordításainak az eredetihez méltó művészi a formája, valamennyi pompás költői alkotás. A sikerült fordításokat a közönség nagy tisztelettel fogadta és zajosnag megdapsolta. A felolvasó ülés után zárulásra gyűltek össze a tagok.

A Journal de Budapest című francia nyelvű hetilap, *Salamon* Ödön kiténő szerkesztésében, leközölte a *Petőfi*-ciklusból a *Bucsunóphár*, *Szeptember végén*, *Talpra* magyar költeményeket, melyeket *Desszoffly* Árpád fordított franciára. *Gyémánt* *Valéria* és *Peyter* *Clemence* fordításában folytatja a *Gyurkovics* *lánok*at *Herceg* *Ferenctól*. Most *Lápos* *Endrén*, *szegedi* *ügyvéd* néve lefordította *Bródy* *Sándornak* *Az áru* *lánok* című regényét, melyet a lap folytatálagosan fog közölni. Örvendets dolog, hogy a lap olvasói, az ur asszonyok maguk fordítják le franciára a magyar írók műveit. A kiténően szerkesztett lapot sok család nyelvgyakorlati szempontból is olvassa.

SPORT.

Az oxfordi ifjak *Budapest*en. Az angol ifjak ma délelőtt is több nevezetes kézüpületünket látogatták meg. Tíz óra után indultak el a *Hungária*-szállóból, a honnan egyenesen a *Nemzeti* *Muzeum* mentek. Ott *Szalay* Imre miniszteri tanácsos fogadta az ifjakat s végig kalauzolta őket az összes termeken. Végül a főrendiház üléstermébe mentek, ahol alig tudtak betelni *Munkácsy* *Mihály*nak *Honfoglalás* című képével, amelyről egész csomó fotográfiát készítettek. Távozásuk előtt *Wilkinson* közönte meg *Szalay*nak a szíves kalauzálást. Beszédének végeztével a háromszoros *hipp*, *hipp hurrah* kiáltást zugták vissza a rengeteg épület százados falai. Innen a hosszú kocsiórr az *Ipárművészeti* *Muzeum*ba vonult, ahol *Radistich* igazgató angol beszéddel üdvözölte az ifjakat, akik a *muzeumból* ismét a *Hungáriába* tértek vissza. Délután négytől hat óráig sétakocsizás volt miközben a földalatti villamost is megnézték. Este az operában a *Trisztán* és *Izoldét* adták a tiszteletükre.

Ma este a *Tristan* és *Isolda* előadása után az oxfordi labdarugók a *New-York-kávészáza*ba vonultak a főváros sportúzó ifjúságának egy előkelő csoportjával. *Bachó* karmester és a derék honvédzenekar tiszteletükre egy egész repertoárra való szebbnél-szebb angol nótát és operettet játszott, melyet az angolok élénk tapsal, hipp hipp hurrah fogadtak. Elragadtatásukban az angol ifjak egy ad hoc alakított küldötség útján is köszönetet mondtak a honvédzenekar figyelméért.

A Strály *evesősegylet* e hó 25-ikén tartotta évi rendes közgyűlést dr. *Keresztessy* József elnöklése mellett. Az egyesület, amelynek 52 működő tagja van, az elmúlt évben az evezésben nagy szorgalmat fejtett ki s tagjai az 1901. évben összesen 28,592 kilométert eveztek. A tisztikar és a választmány az 1902. évre a következőleg alakult meg: Elnök *Vési*

Mirtuscéréme

törv. védve szépt. börtönömlő, szárm. és ártalmatlan arc-és kézre, emelőví mindent börtönléte, szépt. börtönléte, májbetegs. gáttand. f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Raditz Róbert
„Apostol gyógyserütári”
— BUDAPEST —
József-körút 61. n.
Baross-utca közelében.

CASCARADIN
évtized óta bevált, orvosi tekintélyek által rendelt szer gyomor-és májba, székrekedés, sárgaság, epék, aranyér, elhízás ellen kiténő vértisztító 1/2 doboz 1 K. 30 Ft., 1/4 doboz 2 K. 30 Ft.

József, elnökhelyettes dr. *Keresztessy József*, titkár dr. *Rács Jenő*, jegyző dr. *Lukács Bernát*, művezető *Willoner Zoltán*, másodművezető *Már Zoltán*, szertáros *Unger Gyula*, ellenőr dr. *Komlós Artúr*, ügyész dr. *Murányi Ernő*, gazda dr. *Schreyer Jenő*, orvos dr. *Ricker Rezső*. Válaszmányi tagok: dr. *Forbát Tivadar*, *Halmos Zoltán*, dr. *Hollay Rezső*, *Iványi Emil*, *Kann Zsigmond*, *Könyi Hugó*, dr. *Král Miklós*, dr. *Oppler Emil*, *Schreyer Viktor*, dr. *Veiglberg Viktor*.

Urlovas versenyek. Az algi pályán husvét vasárnapján kezdődik meg a hétnapos tavaszi meeting s ezzel a monarchia sportszezona. Anyai és olyan jó lovat *Atag* közönsége még nem igen látott, mint ezáltal fog pályázni az évről-évre növekedő díjakért, amelyekért nem csoda, ha még *Polinius-t* és *Davensberg-et* is nevezik. Nagy arányu verseny lesz az első nap ifjútása, a *Rákosi díj*, amelyen elég gondot ad a fogadóknak, hogy az induló joggal bír huszonkét ló közül *Da kommt ste*-t, *Geranium*-ot, *Rikkants*-ot, *Famulus*-t vagy *Ex-lez*-et fogadják-e. A megnyitói versenyre (1500 K. 1200 m.) 2, az Eladók versenyére (1000 K. 1600 m.) 12, a Vecsési díjra (1500 K. 2400 m.) 13, az Anatole-akadályversenyre (3000 K. 3200 m.) 14 és a Hároméves nyeretlenek versenyére (1000 K. 2000 m.) 17 lovat neveztek.

Nyilttér.

A közleg hűvölt tinnepok alkalmából történelmi elismert kitünt. minőségű pezsgőborainkat

„Transylvania“ & „Vin-Brut“ szives megízeltetésére a legjobban ajánlani.

Louis François & Cie, cs. és kir. udvari szállítók BUDAPEK.

BRÜLL IRMA

IV., Zsibárus-utca 1. szám.

Van szerencsém az első helyiglyával és nagyra becsült vevőimmal tudatni, hogy szokásos párisi és bécsi bevásárlásaimból visszaérkezve, üzletemet a tavaszi és nyári divat legelőgszerűbb újdonságaival látom el, melynek megtekintésére tisztelettel felhívom becses figyelmet. — Egyszerűsített szives tudomására hozom, hogy 23 év óta fennálló cégemről a kalapüzletem úgy mint eddig, most is kizárólag Zsibárus-utca 1. szám alatt létezik, semmiféle főközlettem sincsen és így nem tévesztendő össze egy hasonló nevű üzlettel, melyvel szememben üsszéketésben nem állók.

Videkru kézséggel küldök 5—6 kalapot választékul.

100 közül 99

bizonyítással hozzánk fordul, ha sorsjegye zálogban van, vagy sorsjegyére kölcsönt akar, mivel a legmagasabb kölcsönt adjuk, mivel apró részletekben visszafizethető, azonkívül 3 havi kamatot elengedünk. A ki zálogjegyét beküldi, saját pénzünkkel sorsjegyét kiváltjuk.

HECHT Bankház, Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.

Dr. FABINYI J. specialista — volt kórházi szakorvos, rendel nem betegségek ellen (dételtől 9—3-ig, este 6—8-ig). **Budapest, Erzsébet-körút 12. félelelet.**

Császár-fürdő Budapest. Elsőrangú kácsi lávavíz gyógyfürdő, pártól gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvízszolgáltatással, köztük kádfürdővel, 200 kályhával lakószobákkal. A legújabbak készítés. **nyári és téli gyógyhely** Prospektus ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A gyógyszerész tévedése.** *Kanyeczký Mihály* bezdáni érdendő enfluenzában szenvedett. Orvosa dr. *Gál Dávid* orvosságot rendelt neki és a befejezett recepte alatt a következő orvosi rövidítésekkel jelezte a „cascara sagradát“:

„Tbt, cascara, no 10.“

Az írás azonban nem volt jól olvasható és *Stutz Béla* bezdáni gyógyszerész a „cascara“ szót „corrosivum“ (corrosivum) betűzte ki és kiadta a gyilkos mérget. A beteg neje az ívetekből egy pasztillát gyanútlann feloldott, azt férjének beadta, aki a mérge hatása következtében négy nap múlva meghalt. Az orvosi boncolás megállapította, hogy halálát a corrosivum idézte elő, mire a zombori törvényszék a gyógyszerész gondatlanságából okozott emberölés vétsége miatt vád alá helyezte és öltöltő 6 hónapi fogszára.

A szegedi tábla az ítéletet megerősítette. Most tárgyalta ezt az ügyet a kir. Kuria I. büntető tanácsa, mely előtt a vádat *Hammersberg Jenő* koronagyógyész képviselő, vádlottat pedig dr. *Falusy Árpád* ügyvéd védte. Védo a gyógyszerész íelmentését kérte, mert az orvosi recepten levő írásból a legnagyobb ovatosság mellett sem lehet mást kiolvasni, a „corrosivum“; de más oldalról, a gyógyszer kiadásánál szükséges halálépecsét és mérge megelőzésé a gyógyszerész szabályszerűen alkalmazta és így ezen köteles ovatosság megtartása mellett őt gondatlanság vétsége nem terhel. — A Kuria ezek figyelembe vételével *Stutz Béla* büntetését 2 hónapi fogszára és 400 korona pénzbüntetésre változtatta és az özvegyet, kártérítési követelésével polgári perre utasította.

§§ **Királysértő kortes.** Kun-Szent-Mártonban a múlt évben lefolyt képviselőválasztásokat megelőzőleg hoves korteskedések folytak. *Purghardt Pál*, aki az egyik jelölt főkorcsoként működött, mindenáron a verekedés terére akarta ráterelni a kapacitálást. Szándékát azonban a csendőrok megakadályozták. E miatt *Purghardt* elkeseredve kelt ki a csendőrok ellen s e közben a király személyét is sértő kifejezésekkel illette. A kir. törvényszék ma Szabó bíró elnökelete alatt dr. *Keserü* alügyész vádlóra 8 napi fogszára ítéte a királysértő kortest. Az ítélet jogerős.

§§ **A német dalosarcnok ellen.** Az egyetemi ifjuság egy része a télen a német dalosarcnokok ellen tüntetett s a király-utcai Tátra-kávéházban az előadások beszúntetését kívánta. A rendőrségi tárgyaláson *Grüner* magánakértésért emelt panaszt az íjak ellen, akik viszont sulyos testi sértésért és becsületesért emeltek viszonzvadat. Az ügyet április 3-án tárgyalja a büntetőjárásbírószág. Az íjakat dr. *Pöhler Gyözö*, *Grünert* dr. *Gleichmann Lajos* védi a tárgyaláson.

TÁVIRATOK.

Bécs, március 26. A katolikus iskolaegyesület tegnap délzgyűlésén gróf *Forsner* elnöki megnyitói beszédében a pápa huszonöt éves jubileumáról szözlött s azt kívánta, hogy a pápa mielőbb nyerje vissza cselekvése szabadságát és területi önállóságát. *Moser*, a katolikus tanító-egyesület elnöke visszautasította a katolikus vallás ellen intézett támadásokat s a *Los von Rom*-mozgalmat s diészte azt a példát, amelyet a trónörökös adott a katolikusoknak. A gyűlés a király és a pápa éltetésével ért véget. Este a rendes közgyűlésen *Schwarz* elnök beszámolt az egyesület múlt évi működéséről; most haterzej tagja van az egyesületnek, amelynek *Ferenc Ferdinánd főherceg* a védnöke. Határozati javaslatokat fogadtak el katolikus egyetem alapítása és több katolikus középiskola ügyében.

Az osztrák helyzet

Bécs, március 26. A cilli-i szlovén gimnázium és a brünni cseh műgyetem kérdésének a képviselőházban való eldöntése a legkedvezőtebb hatással volt a németekre. Az alspei tartományok német lakossága a legnagyobb felháborodással fogadta a német klerikálisok egy részének, továbbá a lengyel klubnak és *Pientak* miniszternek e kérdésben tanúsított németellenes magatartását. A husvétii szünet után izgalmas képviselőházi ülésekre van kilátás.

Uj olasz miniszter.

Róma, március 26. A király *Balenzano* szenátort közmunkaügyi miniszterre nevezte ki. *Balenzano* már le is tette az esküt.

Hajórajunk Toulonban.

Toulon, március 26. Az osztrák-magyar hajóraj ma délellőt 8 órakor ideérkezett. A *Monarch* vezérhajó megtette a szokásos üdvözölő lövéseket. Két francia tisztt látogatást tett a hajón, hogy *Ripper* ellentengernagyot üdvözölje.

Ferdinánd fejedelem Oroszországban.

Szófia, március 26. Az idevaló lapok jelentése szerint *Ferdinánd* fejedelem a cár meghívására augusztusban elmegy az orosz hadgyakorlatokra s azért a szipkaszorosi ünnepséget szeptemberre halasztják.

A kínai lázadás.

Peking, március 26. Egy ma közzétett rendelet szerint *Honan* tartomány déli részében lázadás történt ki. Tizenegy bennszülött keresztényt meggyilkoltak. A tartomány kormányzója azt mondja, hogy a lázadást a kártérítési összeg fedezésére szolgáló adók behajtása idézte elő.

Ormény diákok gyűlése.

Genf, március 26. A svájci távirati ügynökség jelentése szerint az összes európai egyetemek ormény hallgatói március 31-én *Genfben* nagy nemzetközi kongresszust tartanak, amely egy hétig fog tartani.

Mirkó herceg esküvője.

Nizza, március 26. *Mirkó* montenegrói herceg esküvője hír szerint szeptemberben lesz. Tárgyalások folynak a végeit, hogy az esküvő *Belgrádban* legyen. A herceg, aki most az olasz udvarnál van, onnan egyenest *Cettinijébe* megy.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, március 26. Az osztrák sörgyárak központi szövetségének tegnapi gyűlésén nagyon sok gyár volt képviselve. Az előterjesztett jelentés konstatalja, hogy az állam gazdasági fejlődésének általános pangása a söripart is beolvasolta, amennyiben az osztrák sörtermelés a sörkivitel emelkedése dacára ösökkent. Elhatározták, hogy az osztrák és a magyar földművelésügyi minisztériumban ölöterjesztést intézzenek az árpatermelés nemesítésére véget.

Bécs, március 26. Az osztrák hiteltisztét mérlege, mely december 31-én zárult, a következő tételeket tünteti fel: vagyon értékpapirokban 15.726.693 K., váltótára 102.280.317 K., pénztári készlet 14.686.214 K., előlegek értékpapirokra 28.341.441 K., lettár 434.600 K., ingóságok 6.712.607 K., adócok 323.672.234 K., összesen 516.204.109 K.

Passivák: részvénytőke 100 millió, tőke tartalék 20.000.351 K., általános tartalék 20 millió, tartalék ingatlan 600.000 K., hátralekó esztalokok 90.060.000 K., kamatozó letétek 9.992.815 K., hitellek 323.697.939 K., elővezetett árnyalom nyereség 101.232 K., nyereség egyenleg 9.884.717 K., a kamatozás 8-838%, a tavalyi 9-682%-kal szemben.

Milano, március 26. Az olasz kereskedelmi bank közgyűlése jóváhagyta az 1901. évi üzleti jelentést és az osztalékok 8%-ban állapította meg. Az osztalék kifizetése március 27-én kezdődik.

Berlin, március 26. Ma este tették közzé a 200 millió márkás (= 139.900.000 rubel = 177 millió németalföldi írt = 14.700.000 font sterling) adómentes 4%-os orosz állammköleső kibocsátásáról szözlő propektust. Az aláírás *Berlinben*, *Pétváron* és *Amsterdam*ban történik április 3-án. A kibocsátási árnyalom *Németországban* 99¼%, *Aláírási helyek:* *Berlinben* *Mendelssohn* és társa, *Bleichröder*, *Disconto-Gesellschaft*, *Berliner Handelsgesellschaft* és *Warschauer, Majna-Frankfurtban* a *Disconto-Gesellschaft*.

Bécs, március 26. (A *Budapesti Nép* telefonjelentése.) A hanyatló mozgalom az árnyalomokban ma még növekedett, a kínálat általában tulnyomó lett s a kedvező időjárás, valamint a külföldi mértékdadó piacok báyadt magatartása és a megakadt árnyfolyalom következtében eladási kedv mutatkozott. *Tengeri és zab* árnyalma lényegesen hanyatlott a Romániából jött szállítmányok folytán, úgy, hogy e két cikk 8 fillért vesztett; *buza folyó* határidőre 9. május—*juniusra* 5 és rozs 4 fillérral esett.

Köztettek: *buza tavaszra* 9.28—9.22, május—*juniusra* 9.18—9.19—9.16, *rozs tavaszra* 7.51—50, május—*juniusra* 7.42—7.41, *zab tavaszra* 7.84, május—*juniusra* 7.40—7.35—7.36, *tengeri május—juniusra* 5.40—5.37, *repce augusztus—szeptemberre* 12.65—12.75. Zárólatkor *buza május—juniusra* 9.17, *zab május—juniusra* 7.35, *tengeri május—juniusra* 5.36½—5.37½ korona.

Bécs, március 26. (A *Budapesti Nép* tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánnyergalomban a zárlatok a következők voltak: *Osztrák hitelrészvény* 696.25, *Magyar hitelrészvény* 708.—, *Angol-Osztrák bank* 288.—, *Bécsi bank-egyesület* 463.—, *Union bank* 562.50, *Länderbank* 424.50. *Osztrák-magyar államvasut részvény* 675.—, *Déli vasut* 64.25, *Elbavölgyi vasut* 471.—, *Rézaknyagati vasut részvény* 464.—, *Dohányrészvény* 294.—, *Rimamurányi vasut* 501.—, *Alpesi bányarészvény* —.—, *Májusi járadék* 101.65, *Magyar korona járadék* 67.50, *Török sorsjegy* 109.25, *Német birodalmi márká* 117.42—43, *Napoleonődor* 18.12.

New-York, március 26. (Téremnyitőssége.) (Zárlat.)

Gyapot: *New Yorkban* helyben 8¼% (9¼%), *márciusra* 8.62 (8.63), *Juniusra* 8.58 (8.53), *New-Orleansban* helyben 8¼% (8¼%), — *Petrolium:* *Stand white New-Yorkban* 7.20 (7.20), *Stand white Philadelphia*ban 7.15 (7.15), *Rafined in Cases* 8.80 (8.30), *Credit Balances at Oil City* 1.15 (1.15). — *Zsír:* *Western steam* 10.05 (9.95), *Rohe és Brothers* 10.20 (10.15). — *Tengeri irányzata szilárd.* — *Májusra* 64¼% (63¼%), *Juniusra* 64¼% (63¼%), — *Szept-re* 63¼% (62¼%), *Buza irányzata szilárd.* — *Piros ősz* helyben 86¼% (86¼%), *Márciusra* 78¼% (78¼%), *Májusra* 78¼% (78¼%), *Juniusra* 79¼% (78¼%), *Szept-re* 78¼% (78¼%). — *Gabona szállítási díja Liverpoob*ba 1½ (1½). — *Kávé:* *Isir Rio* 7. sz. 5¼% (5¼%), *Márciusra* 5.20 (5.10), *Juniusra* 5.55 (5.35). — *Liszt:* *Spring Wheat* clears 2.60 (2.60). — *Cukor:* 3¼% (3.—), — *Őn:* 26.12 (26.17). — *Réz:* 12.——12¼% (12.——12¼%). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 26. (Téremnyitőssége.) (Zárlat.) *Buza irányzata szilárd.* — *Májusra* 72¼% (72¼%), *Juniusra* 73¼% (73¼%), — *Tengeri irányzata szilárd.* — *Máj-ra* 59¼% (58¼%), — *Zsír:* *Márciusra* 9.65 (9.55). — *Májusra* 9.70 (9.62). — *Szalonna short clear* 9.20 (9.25). — *Sertészsók:* *Májusra* 16.05 (15.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

— IRTA: JÓKAI MÓR. —

(23)

— Igenis, a magyar hajórajt, amelynek admiráljával nemrég Erdélyi Adolf hajóskapitány nevezett ki. A Duna most egész Váczig szabad az ellenségétől: négy nap alatt a gőzök felhordhatják az egész váci épületfölgőmet.

— De ki fizeti ki ennek az épületanyagnak az árát? Pénzt is tud ön a kabátja ujjából előrázni?

— Azt is tudok! — felelt Tózsó.

Azzal a Kossuth-dölmány másik ujjából vett elő egy iratot; de már azt se nem adta a kezébe a kormánybiztosnak, se fel nem nyitotta előtte, csak a tartalmát mondta el.

— Az egész épületfa-készletnek az ára már ki van fizetve. Mostani tulajdonosa engem ruházott fel teljhatalommal, hogy azt alkalmommal értékesítem. Itt az alkalom.

— Hogy híjják azt a tulajdonost?

— Már engedelmét kérem, azt nem mondhatom meg. Ez üzleti titok. A meghatalmazás törvényes peesét alatt van kiállítva.

A kormánybiztos még mindig nem akart bízni a dologban.

— De a magyar kormányzat itt Komáromban egy rézarast sem előlegezhet erre a vállalatra. Értsek meg önök! Ez órában üres minden pénzár, míg Szeremelei el nem készül a dolgával.*)

— Oh, mi nem várunk Szeremelei dologára, a konzorciumnak nincs szüksége egyébre, mint a várparancsnokság által aláírt szerződésre.

— Es ki fogja önöknek azt az ötszázezer forintot kifizetni?

— Hát ha mi győzünk, akkor a magyar kormány, ha veszünk, akkor az osztrák kormány.

— Ez igazi görögül van mondva.

— Görögül: de igazán.

A kormánybiztos meg volt győzve az ajánlat komolyságáról, fogta a tollát, hogy aláírja a szerződést.

Tózsó utána kapott az irásnak.

— Kérem, ne tessék magát fárasztani az aláírással. Ezt Klapka fővezérnek kell aláírni. Majd elküldi hozzá a térparancsnok ur 6 nagyméltósága.

A hatalmas ur nagyott nézett a kis görögöre.

— Értsem.

Tózsó rábólintott a fejével. Azt biz értheti. A kormánybiztos a mutatouja hegyével érintette Tózsónak az orrát: „ez a görög orr!”

Hát biz az a görög orr meg tudja szagolni, hogy ha azt a szerződést a teljhatalmu kormánybiztos írja alá, akkor ez rebellis aktus, de ha a várparancsnok írja alá, akkor fortifikációsális kontraktus. Ami nagy különbség.

Az ezredes most kordialis hangon szólt közbe:

— No ha már kezembe vette azt a tollat, hát ird meg vele a rendeletet visszavonását.

Megtörtént.

— No Tózsó! — mondá a kormánybiztos, — eldicsekedhetel vele, hogy te vagy a Toldi, a János; mert az én derekamat még nem törté be senki. Te vagy az első és egyetlen, aki azt megtetted.

— Már most csak azt kérem, hogy méltóztassék intézkedni, hogy a gőzhajókat rögtön fűtsék, még ma tegyenek egy utat Vácra és vissza.

— Az az én dologom lesz, monda az ezredes.

Azzal elvonult Tózsóval együtt a megnyert csatáról az átjáró-ajtón. Bethy Laci ott settenkedett már, annak a kezébe nyomták a kormánybiztos visszavonó rendeletét, hogy vigye gyorsan a nyomdába. Az ajtóban elfogták Lacit a hölgyek, mutatta nekik az irást: mire nagy örömben törték ki. Angiolina szeretete volna e diadalért összecseszkölni a férjéte; de ismerte jól a szigorú rendet, hogy a feleségnek a hivatalszobába betérni nem szabad. Natália ellenben nem ismerte a regulát, s minthogy a Laci nyitvahagyta maga után az ajtót, s ő meglátta Tihaméret az ezredes előtt állni, odaszólt hozzá füvólahan-gon: „Tihamér.”

— Csitit, mamzell! — förmédt rá az ezredes.

A kapitány rapporton van! Tegye be az ajtót.

A galoppinnak pedig, apróra megérettve vele az eddig történeteket, azonnál lóra kellett ülni és vágtatni Györbe a barakkok feléi szerződéssel, Klapkát értesíteni s még, ha késő éjjel is, visszatérni.

*) Az a Szeremelei dolga abból áll, hogy a teljhatalmu kormánybiztos rendeletére 10 és 2 forintos bankjegyek lemezeit véste, amelyek a Kossuth-féle bankjegyeket helyettesíteni fogják.

J. M.

Igy mult el Komárom felől az asszonyzen-dülés veszedelme egyszerű intézkedéssel. Ki ne ismerné fel ebben is Negrotin kezét?

VIII. Végre valahára együtt!

Tózsó mondhatta a kormánybiztosnak azt, hogy a szerződés nagy épületfa-tulajdonos nevéte nem szabad elárulnia, mert az üzleti titok; de az üzletársak előtt csak ki kellett rukkolni vele, hogyan és miképpen lett ez az egész Váczon megrekedt épületanyag egy kézbe kerítve és hogy annak a tulajdonosa nem más, mint Lippay Tihamérnak a menyasszonya. O az, aki ezt a „kin-cset“ odaadja hitelle az államnak.

Nagy volt az elismerés! Angyalossy Natáliát egy rangba helyezték Rozgonyi Ceciliával, Kanizsay Borbálával.

Azt azután Száky József uramtól nem lehet rossz néven venni, hogy ha ezt a titkot elmondta a vejenek, a derék honvédszárkapitánynak, aki azt rendén elbeszélte a szeretett feleségének, az rögtön elmondta a szép Molnár Károlynéknak, az viszont azonnál közölte a Beöthy Zsigmondné-val, ugy hogy egy nap alatt megtudta az egész város, hogy a nagy veszedelemből megszabadító honleány ez a búbajos idegen, ki a Dáriósz házat megvásárolta.

Nagy volt a fellelkesedés városzerte. Bizottság alakult hála-album szerkesztésére, melynek cimlapjára Orbán Gábor rajzester uram rajzolja az emblémás keretet; abba minden háztulajdonosné sajátkezőleg írja be a nevéte. Ezt a menyegzős napján fogják Natáliának átadni. A Domonkos-és Kalicza-család hölgyei pedig gyönyörű térdeplő-vánkost himeztek a számára, saját finom kezekkel.

Elhatározatotott, hogy a nászszakomát a város fogja megtartani a Fekete-sasban.

Es azalatt elhalmozták az ezredesnéte a szígeti kert legszébb gyümölcseivel. A Katkát kiválalták, hogy mi a kisasszonyának a kedvence étele. Az taláomra azt mondta, hogy a ludmáj. Attul fogva minden ludmáj Angiolina asszony konyhá-jába vándorolt.

Es azalatt nap-nap után hordták fel a Dunán a gőzök a tömérdek épületfát, aminek feldolgo-zásához rögtön nekiváltották a vidékről beszegdö-ttetett ácsokat, pallérokat. Nem vártak vele, amig a galoppin meghozza a Klapkától aláírt szerző-dést. A minthogy az neir is került elő három napig. Nem azért, mintha nem talált volna rá Klapkára, de mivel a fővezér első tekintetre visz-szahökölt ettől a vállaltattól. Ötszázezer forintot kockáztatni barakkokért! Mikor nincs pénz. A kormánybiztos azonban egy újárt a másik után nyargaltatta a fővezérhez, a kétségbeejtő örömhír-rel, hogy ujból ezer meg ezer önkéntes vitéz ér-kezett Komáromba; itt van az egész Csallóköz, a Mátyusföld, a Dunántúl s még jönnek a nő-g-rádiak: sürgős a barakkok felállítása, míg végre Klapka, félrevetve az aggodalmát, aláírkaottta a nevéte a szerződésre s visszabocsátta vele a nyargoncot a főnökéhez.

Tózsó ott lesté Tihaméret naphosszant a Dunaparton. Mikor meglátta végre, majd lehuzta a lováról. De leszállt arról Tihamér magától is. Agyon volt törve anny nyargalászás után. Tózsónak pedig kényelmes csézája volt: arra ültette fel Tihaméret, így vitte be a városba. Utközben aztán Tihamér előadhatta a vele tör-téneteket.

Meglepte azonban a fiatal vitézét, hogy ahány után csak végigahaltak, minden járó-kező egyszerre elkurjantja magát: „éljen Lip-pay Tihamér!”, az ablakokból a hölgyek ken-dökkel lobogtatnak üdvözetlet feléje. El nem tudta képzelni, hogyan lett ő háromnap tá-vollát alatt ilyen egyszerre a közönség ke-gyencévé?

Még nagyobb volt a bámulata, mikor a Dumcsa-ház kapuja előtt megállapodva, a kocsi-ról leugrott s szemközt találkozott azzal a hölgy-deputációval, mely éppen visszatéröben volt nemes küldetéséből; tudniillik, hogy a komáromi hölgy-egylet disztagjál kinözöve oklevelet vitték fel Natáliának.

A küldöttség vezérnöje, az alispánné, szembe találkozáván Tihamérral, megállta az ifjút s kezét fejére téve, így szólt hozzá kenetteljes hangon:

— Áldott légy te, ki a haza legdicsebb le-ányát választottad élettársul. Isten megjutalmazt már téged.

Követte ezt az áldást a hölgyküldöttség karszerű éljenzése, melyet a piaci fokák is lelke-sülten sivalkódfa visszhangozának.

Tihamér pedig mindennek nem tudta ki-találni az okát.

Sietett fel a várparancsnok lakására Tózsó-val. A konyha felöl került, hogy könnyebben be-jusszon. A hölgyeket csupa befőzött-csinálásban találta. Ezt a sok ajándékba hordott gyümölcs okozta. Ha az ellenség ostrom alá fogja a várat, mindennap lesz barátságos baracklekvérral.

A térparancsnok nagyon nyájasan fogadta Tihaméret, ki a fővezér által aláírt szerződést a barakkok végéte meghozta. A munka már javában folyik. Cserében aztán ő is megajándékozta Tihaméret egy beces okirattal, a házassági engedély-vel, amivel az nagy hírelen szaladt a városhá-zára, onnan meg a paróchiára; az elsőnl a kau-ció betáblázása végéte, a másodíknál a vasárnapi esküvő kitüzéséért, amiket elővegezve, visszasietett az ezredesekhez, akik már vártak rá. A csöze be volt fogva. A két hölgy és az ezredes ezen ünek, az ur hajtja a lovakat, Tihamér a Tózsó kocsiján kövöti öket.

Egész Új-Szönyig minden utcán, piacon megujlanak a közönség üdvnyilatkozatai: ezuttal Natáliához intézve, amit a hölgyek napernyőhaj-togatósa jelez. Különös ez a nagy népszerűség!

O-Szöny felé kanyarodva, a magas köparton egyszerre láthatóvá lett a nagy munka: száz meg száz ács faragott, fuvarosok vontatták fel a fenýő-szalákat a Dunáról; egy-egy felállított fenýő he-gye virágokkal, szalagokkal ékeskedett. A kitű-zött tér közepén azonban egy már egészen kész barakk volt összeállítva, mintájául a többinek, be is volt mázolva feketére; a homlokzatára akkor pingálták fel kék betükkel a címzést: „Natália-hajlek.”

Tihamérnak egyszerre világosság lött az agyán keresztül:

— Te Tózsó! Ezek a barakkok a Natália váci fájából készülnek itt, ugye?

— Hát persze, hogy abból készülnek.

— Akkor az egész befektetett pénz fuccs!

— Ne kintöldj te azzal. Ha mi többi vállal-kozók nem féltjük a magunk ötszázezer forintját, te ne jajgass a menyasszonyod része miatt. Ez magasabb spekuláció. Ehhez te nem értesz. No eredj, nyujtsd a karodat a menyasszonyodnak.

Bizony majd elfeledte volna.

Sehogy sem találta lélekelmelőnek ezt a nagyméretű ácsolást, minden szemekerecsapásra azt szerette volna mondani: „jaj!”

Minek is konvertálta az az átkozott lengyel a rábizott Kossuthbankokat épületfává? Ha azok most megvolnának, lehetne velük urat játszani, rangunk szerint föllépní. Ez család volt, rablás, hűtelenség.

Ezekkel a szavakkal nyilatkozott Tózsó előtt, mikor annak a kocsiján visszatértek a vá-ro-sba.

— Az nem igaz, verte vissza a vádat Tózsó. A vállalkozás a jogos tulajdonos, Angyalossy Na-tália teljes beleegyezésével történt. A haza, a hadsereg érdekében történt. És ha ennek az egy-szerű, fiatal ráce leányunk volt anny szíve, hogy az egész vagyonát oda ajánlja a hazának, tene-ke-d, a hősnék, a nagy urnak, a költőnek szabad-e panaszra fakadnod menyasszonyodnak ily ne-mes tette miatt?

A kis görög tűzbe jött. Folytatta a leckéz-tetést.

— Én és azok a hidegfejű kereskedők, akik azt elvállaltuk, minden vagyonunkat feltettük a magyar nemzet becsületére s nem féltük, hogy megcsalatozhassunk. Te pedig ugrani készülsz, mikor megtudod, hogy a menyasszonyod ho-zománya ott áll a nyedami Natália-hajlekban. No hát ugorj mingyárt le innen az én szekereimből. Még nem esküdtél meg vele. Csináld vissza a házasságot. En jót állok róla, hogy a kockára tett vagyonát visszaszerzem neki, ha égből, ha pokolból; de olyan vőlegényt, mint te vagy, fara-gok neki bükkfataplóból!

A kis emberke az ő haragjában oly szere-tetreméltó volt. Tihamér majd megette.

— No csak ne dobj ki a esézádból, Tózsócs-kám. Dehogy ugrom én el. Elveszem én a Natáliám, ha egy szál ruhában marad is. S ha minden vagyonomat elveszitem, favágással fogom keresni a kenyeret, amivel a feleségemet eltart-sam. Ne félt se engemet.

— No ez már uri beszéd. Hát csak így tartsd magad. S ne csinálj a világ előtt olyan savanyu pófát, mint akinek apját-anyját megölték.

Tihamérnak használt a leckéztetés. Ha ő elejbe valaki tükröt tartott, hogy megláthassa benne a torzaréat, gyorsan magához tért, meg-bánta a hibáját s igyekezett azt helyrehozni.

Az a pár nap a menyegzőig gyorsan eltel-t a katonáknál az újonck betanításával. Az élel-mezési osztállynak megszapordott a dolga: az „Angliában” sűtőkemencét kellett felállítani a kenyér-szükséglet előállítására. Györből egyre szállították a posztot, a darécut a bakancs-nak való bőrt. Valahány szabó, eszmadia volt a vilá-gon, annak a keze mind tele volt dologgal. A diadalnap óta hateraz új harcra kész legénynyel szapordott meg Klapka táborá, ami elég dolgot adott a tiszteknek.

—Még két nap, még egy nap, — mondták egyenkint az egymástól bucsuzó szerelmeseik.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLEK

Beata riva.

Mikor érem el a partot
Hol nem zaklat semmi sem?
Hol nincs öröm s nincsen bánat
Csak közöny lesz életem.

Hol a virág szürke kőr,
Nincsen árnyék, sem sugár,
Hol a szívnek nincs reménye,
Nem csalódik s mit se vár.

Hol az emlék nem talál rám,
Kimból dal sosem fakad
Szerelemről nem szól ének ...
S az idő áll, nem halad.

Hol a nőnek csabalakja
Ha mint árnyék elsuhan,
Szívem több meg nem dobban,
Lelkemben csak béke van.

Mikor érem el a partot?
S vajjon merre, hol lehet?
Élet-e az, vagy a halál,
A mi hozzá élvezet?

Dónes Tibor.

† A meghívó. Yvette Guilbert meséli a következő kis históriát: Prágában egyazon vendéglőben szállottak meg egy kis német herceg és egy férfi-korban levő magyar ur a feleségével. Az utóbbi egy hangverseny alkalmával énekével meghódította a közönséget s azóta a szállóban fokozott érdeklődés kísérte. A német herceg egy napon bemutatkozik a férjnek s nagyuri fesztelenséggel egy meghívót nyújt át neki a feleség számára. A herceg és barátai ebédre invitálták az urhölgyet, hogy ez alkalommal is hódolatukat nyilváníthassák s köszönetet mondjanak neki a művészi élvezetért. A férj pedig szeme közé nézett a hercegre s így szól:

— Ismeri ön a feleségemet?

— Nem, — volt a válasz.

— Nos és ön jogosítva érzi magát arra, hogy meghívjon egy idegen hölgyet, anélkül, hogy megelőzőleg abban a szerencsében részesült volna, hogy Őnt bemutassák? Őnek, herceg ur, éppen annyi joga van az én feleségemet meghívni ebédre, mint nekem arra, hogy az ön nejét meghívjam.

— Fiatal ember! — tette hozzá a telivér demokráta — ön a hercegi címe rovására — bakot lőtt.
A herceg roppant zavarba jött s a háttérből kibontakozó Yvette Guilbert megjelenése még inkább fokozta a zavarát.

† Az állatvilág Pitavalja. Akinek már ez is vigasztalás, vigasztalódhatik vele, hogy a bűn nem csupán emberi tulajdonság. Követ el bűnt az állat is és pedig sok és rettenetes bűnt a lopástól az anyagyilkosságig. Azt mondják, az egyik holló nem vájja ki a másik holló szemét és a farkas a farkast meg nem eszi: ez azonban nem való. Mert éppen a farkas az, amely, ha éhség gyöttri, megtámadja, szétépi és megeszi társát és hasonló kannibálásra képes a kutya is. A tengeri nyul megeseleksi ezt akkor is, ha mással is jölkakhatnék, a macska pedig képes rá, hogy — ha nagyon éhes — megölje és fölfalja a tulajdon kölykeit. A krokodilus-mama is elnyeli a más eleség híján a maga kis krokodilját. A rablóhangyáról tudvalevő dolog, hogyha egy más hangyacsapattal megütközik és azt legyőzi, az ellenség halottjait fölfalja, az elevenen maradtakat pedig rabszolgáivá teszi és dolgoztat velük. Szülegylkosság, gyermekgyilkosság, testvérgyilkosság az állatvilágban sürűn előfordul. A vérengzés oka a legtöbbször az éhség: a nyomor az állatvilágban is veszedelmes kísértő, sokszor meg az, hogy egyes állatfajták teljességgel nem szívlehetik egymást, amit például kutyánál, lónál sürűn láthat az ember. A majom láttára a ló megvadul: a kutya meg a macska se igen szenvedheti egymást. A haragra, gyűlöltre, bűnré hajló indulatok között, a természetudósok szerint óriási szerepet játszik az állatok világában a féltékenység. Ez a végrezet eszenvedelem az elefánt vérét épp úgy tüzei, mint a galambé és kegyetlenné, vérengzővé tudja tenni a leg-szelibb állatot csak úgy, mint a legszelidebb — embert. Megesik, hogy haragjában velemedik kegyetlenségre az állat, mert van határa még az állati türelmek is. A dromedár például nagyon jámbor és béketűrő állat, de jól lehet ingerelni ezt is. Ilyenkor aztán a dromedár-hajtsár gyorsan lehányja a gunyját és ezt dobja oda a dübbe borult állat elé. Ez szétépi a gunyát és erre megszeliődül. Vért nem kíván. Csunya

karakter a páviáné. Ez született tolvaj. Falkában megy lopni és elemel mindent, ami a négy keze ügyébe kerül.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tőzsde üdvözlöte. A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa ma küldöttségileg tisztelgett Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttséget, melynek tagjai Beinel Jakab, Geiger B. Zsigmond, Ulmann Emil kir. tanácsosok, Markó Albert, Császár Jenő, Simon Jakab, Horvath Elemér miniszteri tanácsos, Oblath Gyula, Klein Gyula, Weiss Fülöp tőzsdetanácsosok és dr. Fegyverhazy Agost lőtitkár voltak, a tőzsde elnöke Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag vezette, aki a tanács szerencsekívánatait tolmácsolva, a miniszter jóindulatát és támogatását kérte a tőzsde intézménye számára; kiemelte, hogy a tanács nem anyagi támogatást kér, mert az anyagi jólét megszerzése az egyesek vállait terheli, hanem az erkölcsi támogatást érti, melyre a tőzsdének a több oldalról ellene intézett támadásokkal szemben szüksége van.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter válaszában a tőzsde fontos gazdasági hivatást hangsúlyozva, szívesen jelentette ki készségét annak jogos érdekei istapítására és egyuttal biztosította a tanácsot a tőzsde intézménye iránt táplált rokonszenvéről; végül kijelentte, hogy a tőzsde valamennyi ügyeit tanulmány tárgyává teszi, kérve egyuttal a tanácsot, hogy bármely kérdésben bizalommal forduljanak hozzá.

Ezután bemutatatta magának a küldöttség minden egyes tagját és velük jóideig társalgott a tőzsde ügyeiről.

A Magyar Jelzáloghitelbank mádelőlt 12 óra-kor tartotta XXXIII. évi rendes közgyűlését madarasi Beck Nándor elnöklésével. Elnök az ülést megnyitván, konstátá, hogy 83.808 részvény van a közgyűlésen képviselve 4185 szavazattal. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Neumann Miksa titkár, annak hitelesítésére Altshul Arthur és Szende Lajos részvényeseket kéri elő, ezután pedig felhívja Neumann Miksa titkár a jelentés felolvasására, amelyben az intézet kegyeletos szavakkal emlékszik meg volt igazgatóság, illetve felügyelőbizottsági tagjairól: Matszka Péter, gróf Széchenyi Pál és Ribáry Józsefről. Ennek kapcsán kimondta a közgyűlés az igazgatóság indítványára, hogy Matszka Péter, gróf Széchenyi Pál és Ribáry József emlékezte a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Ezek után a közgyűlés úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentését, amely utóbbit dr. Bamberger Béla olvasott fel, egyhangulag tudomásul véve és egyhangulag elfogadta az igazgatóság javaslatát, mely szerint a tavaly keresztülvitt tőkefelemelési műveletből jelentkező 8 millió koronányi felesleg akképen használtassék fel, hogy belőle 2 millió az agió-alap, 3 millió a tartalékalap, 1 millió a külön tartalékalap, 1 millió az ingatlan tartalékalap és 1 millió az árfolyamkülönbözeti tartalékalap javadalmazására fordíttassék. Továbbá elfogadta a közgyűlés az igazgatóság ama indítványát, hogy a 5.550,153 koronányi tiszta nyereségből a forgalomban levő 200.000 darab teljesen befizetett részvény után egyenként 25 franknyis osztalék már f. é. április 1-én fizetessék ki (amely osztalék 10% arányban tess), 30.000 K. az intézet tisztviselői és szolgálai nyugdíjintézetének javadalmazására, 40.000 K. pedig az intézeti tisztviselők és szolgálak külön jutalmazására fordíttassék és a fennmaradó 720.422 K. 89 fillér új számlára vitessék át.

Miután a közgyűlés az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta, maróthi Fürst László indítványára a közgyűlés közfelkiáltással megválasztotta az igazgatóság tagjait: Gróf Nádasdy Ferencot, dr. Beck Gyula igazgatót és Bernrieder Jánost; a felügyelő-bizottságba rendes tagokká: dr. Saró Vilmost, dr. Bamberger Bélát, Matszka Istvánt (új) és gróf Széchenyi Atadár (új), póttaggá pedig hevesi Bisicz Lajost (új).

Erre dr. Brachfeld Lajos részvényes meleg-hangú és általános tetszéssel kísért beszédben mondott köszönetet a részvényesek nevében madarasi Beck Nándor elnök-igazgatónak sikeres működéséről, különösen kiemelve azokat a nagy érdemeket, amelyeket az által szerzett, hogy a francia piac bizalmát a magyar értékek iránt, dacára az akkor különösen válságos gazdasági viszonyoknak, megszilárdította. Indítványozza, hogy az elnök-igazgatónak és az igazgatóságnak, valamint a tisztikarnak a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetét fejezze ki. (Elnök jeljenés.)

Madarasi Beck Nándor elnök meghatottan mondott köszönetet úgy a maga, valamint igazgatótársai nevében, igerve, hogy amint eddig, úgy ezután is a banknak fogja szentelni egész működését.

Ezzel a közgyűlés az elnök lelkes élétése közben véget ért.

A Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatósága mai ülésén Obersohn Benó igazgató-helyettesét pénztári igazgatóvá és dr. Neumann Miksát, az intézet kitűnő képzettségű és buzgalmu titkárát cégvezetővé nevezte ki.

Az Országos Iparegyesület épületbádógos-ipari szakosztályának március 24-én Boross Soma elnökölte alatt ülést tartott. A napirend első pontja volt Steiner Ferencnek a bádógosipar válságáról tartott előadásában foglaltak megvitatása. Fuchs Mihály egy bizottság kiküldetését javasolja, amely szabályzatot dolgozna ki az építőköt és a bádógosok közti munkaviszony megállapítása céljából. Steiner Ferenc a válság egyik főokát a munkanélküliségnek abban az eljárásában látja, hogy azok egy része önállóságát magát és a csekély kereslet mellett a versenyt még erősebbé teszi. Fischer Adolt a szakosztály figyelmét a kontármunkásokra hívja fel. Herz Henrik egy bizottság kiküldetését indítványozza, amely emlékiratot szerkeszzen az épületbádógos-ipar kiválmairól. Az elnök ezt az indítványt kiegészíti azzal, hogy a bizottság a sima munkánál felveendő egységarakra bizonyos normatívumot dolgozzon ki, amely a költségvetések elkészítésénél alapul szolgálhatna. A szakosztály az indítványokat elfogadta. Ezután a munkás balesetbiztosítás kérdését tárgyalták. Fuchs Mihály utal az új kereskedelmi miniszternek ebben a kérdésben kifejtett álláspontra és bevárni kívánja, hogy a miniszter milyen irányban akarja a biztosítást szervezni. Steiner Ferenc kijelenti, hogy tudomása szerint a kérdés most van tanulmányozás alatt és rövid időn belül várható annak törvény útján való szabályozása. Azonban javasolja, hogy a szakosztály írjon fel a miniszterhez a kötelező, államilag szervezett balesetbiztosítás mielőbbi létesítése iránt. Végül Doctor Gyula szakosztályi elnök közölte a szakársait egyértelműre és közös működéssre, mire az ülés véget ért.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság má delután 4 órakor tartotta rendes évi közgyűlését Burckhardt-Bélaváry Konrád főrendiházi tag elnökölte alatt. A közgyűlésen, amelyre 49 részvényes 28.060 részvényt tett le 2800 szavazattal, 29 részvényes jelent meg 24.775 részvényével és 2470 szavazattal. A kereskedelmi minisztériumot Gyöngyösi János miniszteri tanácsos, a társaság miniszteri biztosa képviselte.

Az igazgatóság évi jelentéséből kiemelük, hogy a lefolyt üzletnek az új számlára áthozott 126.921.75 K. hozzászámítása után 1.60.986.90 K. tiszta nyereséggel záródik, az eredmény tehát 64.212.89 K. ösz-szeeggel kedvezőbb, mint az előző üzletében, amely kedvező eredményt nem a forgalom emelkedése, de a hajóanyag olcsányosabb kihasználása s fizembi megtakarítások okozták s így jogosulták válik azon remény, hogy az új hajók várható üzleteredményei az általános költségeknak sokkal nagyobb rákürre való megoszlása folytán a vállalat jóvedelmességére a fel-emelt alaptőke mellett is lennmarad.

Az ösz-szorgalom 700.045 tonnával teit az előző évi 731.888 tonnában, amelyhez képest különben a behozatal 15%-kal emelkedett, a kivitel pedig 11%-kal s a közbeeső kikötői forgalom 2%-kal csökkent. A behozatalt az olcsóbbá lett Kőszén importáknak emelkedése által gyarapodott, a kivitel esőknének s a liszt és cukor-export hanyatlása okozta, a közbe-eső kikötői forgalom pedig a nápolyi pestissel járt vesztégtári intézkedések következtében apadt. Az 1901. évben az Adria Fiuméből és Fiumébe ösz-szen 565 járatot indított és pedig kifelé 284, hazafelé 281 járatot. A társaság saját hajóit ebből 327 járatot végeztek, kifelé 165 és hazafelé 162 járatot. Ösz-szen 978.809 tengeri mértőddel az előző évi 968.780 tengeri mértőddel szemben (+ 6029 tonna).

Jelentékeny baleset a hajórajt nem érte. A múlt évben elhatározott alaptőkefelemelés és az új részvények kibocsátása programmszerűleg elhatározotlat, az árfolyamnyereség a rendes tartalékalap javára könyveltetett. A társaság új szerződése értelmében beszerzendő nyolc új gőzös és pedig három a 5800 tonna, kető a 4200 tonna és egy-egy 3500, 2800, 2100 tonna, ösz-szen 34.200 tonna hordéképességgel, vételáruk ösz-szege 452.100 font sterling. Az új hajók nevei: Széll Kálmán, Báró Fejérváry, Arad, Kassa, Kolozsvár, Szeged, Balaton és Duna.

A Báró Fejérváry, Szeged és Duna kivételével a többi új gőzös már átvétetett s forgalomban van s kitűnő minőségűek és berendezésük által bármely flottának diszere szolgálhatnak. Az utóbb említett három gőzös még a legközelebbi három hónap alatt fog elkészülni.

Az évi mérlegben az alapszabályszerű leírásokon túl a „Baross” és „Matkókovits” nevű régebbi hajók vasanyagú értékék leirtak, úgy, hogy most már az 1892. év előtti beszerzett ösz-sze gőzösök a könyvekben csak a vasanyag értéke erejéig szerepelnek.

A nyereségfeleosztás tekintetében a közgyűlés elfogadta az igazgatóság indítványát, elhatározta, hogy az alapszabályok 35. §-a értelmében az ezen évi 1.134.065.14 korona tiszta nyereség 5%-a, vagyis 56.703.25 korona a tartalékalaphoz csatolandó, 250.000 korona pedig az alaptőke 5%-os kamatoztására fordítandó. Ezen ösz-szege levonása után a jelen évi tiszta nyereségből még fennmaradó 827.361.59 korona ösz-szege a közgyűlés 10% jutalékban részesül = 82.736.19 korona. Továbbá 500.000 korona felülsztalékul fel-tendő, úgy, hogy a fenti 250.000 korona hozzászámítása után az 1901. évi részvényeszelvény beváltására 750.000 korona fordítandék. A nyugdíjmentet javára 24.784.83 korona utalandó át. A múlt évi 126.921.71 korona ösz-szege nyereségát hozat hozzászámítása után még fennmaradó 346.762.63 koronás

összegekből a rendes tartalékához további 53.449 47 korona, a biztosítási tartalékához pedig 68.711 60 korona eszaktól, ami által az előbbi 270.000, az utóbbi pedig 2.500.000 korona összegre fog emelkedni. A fennmaradó 224.601 56 korona új számlára viendő át.

Az igazgatóság működési ideje lejárván, gróf Szapáry István v. b. t. t. az igazgatósághoz intézett levelében kijelenti, hogy előrehaladott kora és egészségi állapota folytán az igazgatói és elnöki tisztséget, újból való megválasztása esetén sem fogadhatná el, amit a közgyűlés sajnálattal veled tudomásul és a társulat távozó elnökének érdemeiért jegyzőkönyvi kifejezetlen szavazott. A megejtett választásoknál gróf Szapáry István kivételével az igazgatóság tagjai újból megválasztottak.

A jellegyűző-bizottság tagjai lettek: gróf Teleki Domokos, hevesi Bicsák Lajos, budai Goldberger Gyula, Kényi Béla és baranyavári Ullmann Emil.

A közgyűlés után megalakult az igazgatóság, amelyen a társulat s az igazgatóság elnövévé Lederer Sándor lovagot, alelnökévé pedig Burckhardt-Belaváry Konrádót és Matlekovits Sándort választották meg.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasutársaság bevétele 1,413,954 korona (— 62,494 korona). A Déli Vasutársaság bevétele 2,725,694 korona (— 32,629 korona).

A Budapest-Upest-Ekospalotai villamos közuti vasút részvénytaraság ma tartotta évi rendes közgyűlést Radocza János elnöklete alatt. A kereskedelmi miniszterium képviselőjében Papp Árpád miniszteri osztálytanácsos volt jelen. A válla at bevétele a múlt évi nyeregemmaradvánnyal együtt 457,166,99 K., a kiadás (a 28,000 K. tőketerlesztés bevétele) 321 363 36 K. rug. A közgyűlés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből 133,776 korona osztaléokra (részvényenként 6 korona) jorditának, míg a fennmaradót 2026 43 K. új számlára írják át.

A megejtett választásoknál az igazgatóság régi tagjain kívül Goldberger Samuelt, dr. Imrédy Kálmánt, dr. Krausz Edét és Süßberg Károlyt választották be az igazgatóságba. A jellegyűző-bizottság tagjai lettek: Görög István, Guttmann Adam és dr. Gyöngyössi József.

A m. kir. államvasutak igazgatósága közli, hogy a Budapest nyugati pályaudvarról kedd reggel 7 óra 46 perckor érkező gyorsvonat a téli menetrend hátralevő tartamára, azaz bezárólag április 30-ikáig az utóbbi állomáson utasoknak leszállása végett feltétlenül meg fog állni.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvevítők üzleti jelentése). A piac jorgalma a husvét előtti napokon való élesnek vásárokhoz lüzött reményekkel ellentétben vasárnap óta nagyon is közpese volt, amelynek fő oka a hozatalok csekélységében rejlik. Kielegendő mennyiségben csakis borjúk és bárányok kerültek a piacra. Baromfi iránt az érdeklődés nagyon mecsappant, az árak rohamosan bányatottak, különösen vágott ludaknál volt az árbannyitás nagy és ezen cikk még olcsó árakon is csak nehezen értekesíthető. Tojásban a hozatalok szintén csekélyebbek lettek, miáltal az irányzat némileg megszilárdult és az ár 1-2 koronával emelkedett. Ma elsőrendű friss telet tojás 61-62 koronát jegyzett eredeti ládánkint. Egyéb cikke nagyban jegyzése a következő: Husvétel. Vidéki marhabas eleje 60-70, hátúla 70-88 korona 100 kilogrammonkint. Olított borjúk bórben, hossznak mérve, súlylevonás nélkül 60-76 fillért jegyeztek kilogrammonkint, bárányok bórben párónkint 8-15 koronával keltek el. A husvétí vásárra szánt bárányoknak legkésőbb negyeshétóránkint it kell lenni. Bertések szalonával együtt 86-92 fillért jegyeztek kilogrammonkint, lezuhott sertésbas 86-92 fillért. Füstölt bas állandóan 6 keresletnek örvend. — Vágott baromfi. Elsőrendű vágott lud és kacsá 1.-1.04, hízott vágott pulyka 1.-1.10 koronát jegyeztek kilogrammonkint. — Vajban változatlanul nagyon élesnek üzlet uralkodik és most a nagyhéten jő árak vannak érvényben. Ma elsőrendű szövetkezés teavaj 2.10.—2.40, jómínőségű iriss főzözváj 1.80-1.90 koronát jegyez kilogrammonkint múnőség szerint.

Szeszárak. A kontingens nyersesz az Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Becsében a kontingentált árú készpénzben 38.— korona, áruban 38.20 korona.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróeum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árgézesse 1902. évi március 26-án. Készlett 562 darab. Erkezett 776 darab. Összesen 1338 darab. Eladott 80 darab. Maradt 538 darab. Napí árak: 120-180 kilogramm súlyban 100-106 koronájig, 220-280 kilogramm súlyban 96-106 koronájig, 320-380 klgtr. súlyban 96-104 klg. Öreg nehéz párónkint 400-500 kilós 94-98 koronájig, Malac — 80 fillér. Az irányzat lanya.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 25. Myzogudt üzletmenet mellett 14.000 métermáza buza került a forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb árakon. Rozsban lanya volt az irányzat. Tengerit 5, zabot 10 fillérrel alacsonyabb árakon jegyezték. Eladott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 78 k. 9 K. 52 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 37 1/2 f. Szarvasi: 1000 mm. 77 k. 9 K. 42 1/2 f. Pestmegyei: 100 mm. 78 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 40 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 35 f., 200 mm. 76 k. 9 K. 35 f., 400 mm. 76 k. 9 K. 35 fillér. Toinai: 1800 mm. 77 k. 9 K. 27 1/2 f. Verbászi: 1500 mm. 76 k. 9 K. 30 f. Bajai: 2200 mm. 74 2 k. 9 K. 52 1/2 f.

Szentesi: 500 mm. 77 2 k. 9 K. 43 1/2 f. Rakitárdur: 300 mm. 76 5 k. 9 K. 25 f., 1400 mm. 76 5 k. 9 K. 27 1/2 f., 1900 mm. 76 k. 9 K. 22 f. Mind három hónapra. Ross: 800 mm. 7 K. 50 f., 800 mm. 7 K. 45 f., 200 mm. 7 K. 45 f., 130 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 35 f. Zab: 100 mm. 7 K. 85 f., 100 mm. 7 K. 85 f. Tengeri: 200 mm. 5 K. 10 f. Késménafüzes mellett.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde s-akási szerint kézpénzben 50 kilogrammonkint. — A múnőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', 'Kilogramm Ára', 'K. -tól', 'K. -ig', 'Kilós', 'Kilogramm Ára', 'K. -tól', 'K. -ig'. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyer, Pestvidéki, Bányági, Bókai.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék', 'Kilós', 'Kilogramm Ára', 'K. -tól', 'K. -ig'. Rows include Ross, Arpa, Földi, Zab, Tengeri, Repe, Köles.

A határidőszámlat folyamán a következő kitések körtének:

Table with columns for 'Kilós', 'Kilogramm Ára', 'K. -tól', 'K. -ig'. Rows include Májuszi buza 1902., Októberi buza 1902., Áprilisi rozs 1902., Májuszi tengeri 1902., Augusztusi reepe 1902., Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén: Májuszi buza 1902., Októberi buza 1902., Áprilisi rozs 1902., Májuszi tengeri 1902., Augusztusi reepe 1902., Délután fél 5 órákor zárul: Buza áprilisa 1902., Buza májusa 1902., Buza október 1902., Áprilisi rozs 1902., Áprilisi zab 1902., Májuszi tengeri 1902., Augusztusi reepe 1902.

A budapesti értéktözsde.

Dacára a kedvező boer békehíreknek, a tegnapi londoni és párisi tözsdék lanya ártolyamokat küldöttek, minek folytán a mi tözsdénk is teljes üzletlenség mellett gyöngébben zárt. Eltözsdé. Osztrák hitelrészvény 697.75-698.75. Magyar Hiterlészvény 712.50-713.25. Jézalóbank részvény 483.25. Államvasuti részvény 674.25-676.—. Városi Villamos vasut részvény 315.—. Közuti Vas-pálya részvény 644.—646.— korona. A déli tözsdén a következő értékekben volt forgalom: Regáléváltásig 101.— százalék. Magyar Hiterlészvény 711.—711.50. Osztrákhitelrészvény 695.50-697.50. Közuti vaspálya részvény 644.50. Államvasuti részvény 675.25-676.76. Flumei hiterlészvény 140.—. Belvárosi takarékpénztár 202.— korona. Utötözsdé. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 695.50. Magyar hitelrészvény 710.50. Leszámítolótól 457.60. Rimamurányi vas-műrészvény 500.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 674.25. Közuti vasuti részvény 644.50. Villamosvasut 814.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonsterü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg: Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 48.—56.— korona, vörös apraszemű 38.—42.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös vörös bányági — korona, középszemű 45.—48.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznósír: budapesti 55.50-56.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légerszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 45.—47.— korona, 3 darabos 49.—50.— korona, jüstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerint minőség 13.75-14.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 17.25-17.50 korona, 85 darabos 20.—21.— korona, azonnaliszáll-

litásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.50-17.75 korona, 100 darabos 18.75-17.25 korona, 85 darabos 19.50-20.— korona. Szilvalit: slavoniai 19.25-19.60 korona, szerbiai 17.50-18.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde némi javulás volt észlelhető. Kezdetben tartózkodó volt a hangulat, majd barátságosabb lett az irányzat. A déli tözsdén jól tartott irányzat mellett csüdes volt a forgalom. 1 óra 30 perckor csüdes, tartott. 2 óra 30 perckor változatlan. Berlinre csüdes. Londonra egy Pretóriából az angolk egy újabb győzelméről érkezett hí hatására a bányarészvényekre a jegyzés szilárd volt.

Bécs, március 26. (Magyar értékek szárlata). 4% os aranyárjarek 119.35. Izsai és szegedi kölcson sorsjegy 101.50. Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.60. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.20. Magyar leszámítolót és pénzvátlóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 500.—. Magyar koronajarek 97.50. 4% os Magyar földleherm. kötvény 97.10. Magyar hitelbank részvény 710.—. Magyar nyeregem kölcson sorsjegy 202.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 373.—. Magyar keresk bank —. Magyar közkaripar 1405.

Bécs, március 26. (Osztrák értékek szárlata). 4% 2% os papirjarek 101.65. 4% os osztr. aranyjarek 120.70. 1800 os sorsjegy 163.85. Osztrák hiterlészvény 437.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 462.50. Osztrák-magyar bank 1612. Déli vasut 64.50. Dunagözhajász részvény 882.—. Dohányrészvény 294.—. Császari és királyi arany 11.36. Német bankváltók 117.35. 4% os ezüst jarek 101.50. Osztrák koronajarek 99.30. 1864-iki sorsjegy 242.—. Osztrák hitelintézet részvény 696.25. Unionbank 562.—. Osztrák Ländlerbank 423.50. Osztrák-magyar államvasut 675.—. Elbavölgyi vasut 470.50. Alpesi bányarészvény 393.50. 20 frank. arany 19.11. Londoni váltóár 240.17 Bécsi Tramway Litt B, 283.25. Bécsi Tramway Litt A, 287.25. Lipót köb —. Az irányzat igen csüdes.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 26. (Üzsedés tudósítása). Az ünnepek előtti csüdes, amely egy a belföldi, mint a külföldi tözsdéken észlelhető, ma oly infenzív volt, hogy a legtöbb papír csak névleg jegyeztetett, abban álltak a bankok. Járadékok állandók. Bányarétek egyenlőtenek. Közénpapirokk javultak kielégítő rapnvideki és veszfialiai jelentések. Vasutakban nem volt forgalom. Később teljesen elcsüdesült az egész piac. Magánkamutab 2%.

Berlin, március 26. (Zárlat). 4% os papirjarek —. 4% os osztrák aranyjarek 102.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajarek 98.25. Osztrák-magyar államvasut 144.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasuti beruhászi kölcson 101.10. Alpesi bányarészvény —. Discontocommandit 194.90. Általános villamosági Edison 197.25. Gelsenkichen 164.—. Laura-kóbó 202.30. 4% os ezüstjarek 101.60. 4% os magyar aranyjarek 101.—. Osztrák hiterlészvény 219.60. Déli vasut 18.25. Károly Lajos vasut 100.60. Orosz bankjegyek 216.15. 4% os új orosz kölcson 96.80. Török dohányrészvény —. Olasz jarek 100.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 176.30. Harpeni 166.30. Az irányzat igen csüdes.

Berlin, március 26. (A Budapesti Napló tözsdősítőjának távirlata). Esti forgalom. 4% os magyar aranyjarek 101.—. Magyar koronajarek 98.20. Osztrák hiterlészvény 219.60. Osztrák-magyar államvasut 144.50. Déli vasut 18.25. Eszakmagyar vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek középpénz —. Buschlehradi —. Orosz bankjegyek 216.15. (Ultimo) Lombard —.

Páris, március 26. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasut —. 4% os osztrák aranyjarek 103.85. Osztrák Ländlerbank 468.—. 3% os francia jarek 100.65. Otomanbank 564.—. 3% os francia jarek 102.20. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjarek 102.25. Párisi bankrészvény 1015.—. Olasz jarek 100.37. Francia törleszt. jarek —. Osztrák földhiterintézet részvény 1303.—. Török dohányrészvény 321.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 26. (Zárlat). 4% os papirjarek 101.85. 4% os osztrák aranyjarek 102.70. Magyar koronajarek 98.10. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasut 18.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.57. Bécsi bankjegyek 462.50. Villamos részvény 123.—. 3% os magyar aranykölcson 86.—. 4% os ezüstjarek 101.70. 4% os magyar aranyjarek 101.05. Osztrák hiterlészvény 219.60. Osztrák-magyar államvasut 144.60. Eszakmagyar vasut —. Bécsi váltóár 851.33. Párisi váltóár 812.50. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 200.—. Az irányzat kedvtelen.

Frankfurt, március 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirlata). Ártolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hiterlészvény 219.30. Német bank 208.40. Discontocommandit 194.30. Berlimi kereskedelmi bank —. Gelsenkicheni —. Harpeni 164.40. Laura-kóbó —. Olasz jarek —. Csüdes.

Hamburg, március 26. (Zárlat). 4% os ezüstjarek 101.50. 1860. sorsjegy 154.75. Déli vasut 17.75. 4% os osztrák aranyjarek 102.60. Osztrák hiterlészvény 219.55. Osztrák-magyar államvasut 144.—. Olasz jarek 100.60. 4% os Magyar aranyjarek 101.10. Az irányzat nyugodt.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 26. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hírók szerelék ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillérig. Öreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 106-107 fillérig. Fialat közép (párónkint 261-320 kilogramm terjedő súlyban) 102-104 fillérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 260-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260

kilogrammon felüli súlyban) 102—104 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 fillérig.

Sértéslelészám 1902. március 24. napján volt készlet 33.619 darab. — 1902. március 25. napján felhajtott 1560 darab. 1902. március 26. napján elszállított 562 darab, 1902. március 26. napjára maradt készletben 34.617 darab.

Napirend.

Naplár. Csütörtök, március 27. — Római katolikus: Nagycsütörtök. — Protestáns: Rupert. — Görög-ország: (március 14.) Benedek. — Zsidó: Veadar 17. — Nap fél: 5 óra 33perc. — Nyugszik 6 óra 6perc. — Hoid két: 9 óra 47perc. — Nyugszik: 6 óra 56perc délelőtt.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. A képviselőház elnöke nem fogad. Nemzeti Múzeum. Természettörténeti tár. — Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Ostályorszajlék húsz óra d. e. 9 órakor. Országos Képtár zárva. Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától d. u. 1-ig. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Meszögádasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig. Múzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár zárva.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Allatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztály és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzleti vezetésnek árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, március 26.

Míg a depresszió Észak-Európa felé vonult addig a magas levegőnyomás Nyugatról a kontinensre nyomult. Európában az idő enyhe és sokhelyütt zivataros esők is voltak.

Hazánkban a hőmérséklet általánosan emelkedett. Nagyobb esők inkább csak északon voltak, kisebb esők azonban az ország többi részén is előfordultak. Az Alföldön zivatarok is voltak: Egerben pedig jégeső is esett.

Küldés. Továbbra is változóknak, enyhe idő várható, helyenkint esővel (esetleg zivatarral).

Viz állás.

Table with columns for location (Máro, Máro, m 4 ter, etc.), date (Máro, Máro), and water level measurements.

Kataphoresse IDEG ÉS NEM BETEGSÉGEK radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PÁP PAP PAP GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosáru gyártás, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktár Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Magyar Jelzálog-Hitelbank. Hirdetmény. Ezennel közhírré tesszük, hogy az 1901. évi osztalék, mai naptól kezdve, ki levelezőlapon címét velem tudatja, 1 tereyi Guzi-kencőst és egy 100 oldalas képes árjegyzéket küldök ingyen és bérmentve.

ÉNZT SORSJEGYEKRE ÉRTEKPAPIROKRA (visszatérhető tét-szám szerinti kisebb részletekben is) bármily összegig igen olcsón ad Kövály Armin bank- és váltó-üzlet

Az 'ATHENAEUM' irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent: Köszöntő-könyv.

Irták Lenkel Henrik és Roboz Andor. Ára köve színes borítékkal 1 korona 40 fillér. Tartalmar verses köszöntőket gyermeknek részre, mindenféle alkalomra, szülőkhöz, nagyszülőkhöz, mindenféle rokonhoz, barátokhoz, ismerőshöz, tanítóhoz stb.

Egy gazdátlan csónak története. REGÉNY Irtá: MOLNÁR FERENC. KAPHATÓ A 'BUDAPESTI NAPLÓ' kiadói hivatalában. Ára 2 korona.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor. Kizárólag az Aradi Vértanúk Albuma. Szerkesztette: VARGA OTTÓ. Arad sz. kir. városa és az aradi Kölcsey-egyesület megbízásából.

Főirattár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26.

HUZÁS MÁJUS 1-én. Főnyeremény 35,000 Lira. KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; havi befizetés 1 darab 2 korona. Már az első részlet és 35 kr. portó befizetése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozatát és számtal tartalmazó részletet azonnali juttatással.

AGULÁR IGNÁC BUDAPEST, Deák-tér 6. A világhírű Guzi-kencős falálója, mely kenőccsel, ha a cipő felső bőrt bekenjük, a vízkárosítólétes. Minden nélem vásárolt cipőért 1 évi frásbeli jótállást vállalok, ha Guzi-kenőccsel bekenik, idősebbi elszakadás esetén külön e célra berendezett műhelyemben ingyen megjavítom.

Minden sz6 egyszeri belkitatasa nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

ARAJANDÉTEK

A hirdotesekre dijjmentesen ad felvilagositast a kiadohivatal: Jozsef-kort 18. szam.

Levelbeli tudakozasara ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szukleges belegyet kell mellekelni. Tudakozasoknak a hirdotes szamat a kiadohivattal mindig kozolni kell.

Apr6 hirdeteseket koszpont irodikba... Breuer novekek dohanyezsade... Deutch Miksan6 Andrássy-ut 38. Eckstein Bernat hirdetesi iroda... Engelmann M6r gyorsajtonyomda...

Csitri level varja. George-Sand: Edecs egyetem... Bella: Flinta la comedia... Uruk!: Celosna, intelligencia...

Pekseg es kenyér-utito 66 ota fenall... Zsr. gymnasiumi lamlo jutanyos dijet... Cimbalom pedalos, 35 frint elado...

Zseprást tant (magyar es nemet) hoszabb gyakorlattal bir6... Villa (asaldij) Kispesten, urkanyelmezel berendezve...

Kék zománczott főzödény! legfinomabb gyártmány... Böhm J. Budapest, VI., Hunyad-tér 1.

Kiselejtezőnk 1902. március 25-ig tetemesen lezártított áron... ajándék a legfinomabb és művészi kiálti.

Ortner Rezső és Tsa porcellán fest gyár rakttára: Teréz-körút 32. Vigyázat! Sarok-üzet!

Hausenstein és Vogler hirdetesi iroda. Jambrikovits dohanyezsade... Kernberg Rozalia muszaki iroda...

KERESLET. Egy botanikusnak ki is a 26 mint munkavezeto szerepel...

Fess és elegans szablon ruhakészítési osztály... Igen jó esáldóval, mivel fatal német kasszony...

Zománczott főzödény sötétv. világoskék színű gyártmány... Ajtók, ablakok használhatók és újak...

Statiztikai Cimiroda BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 29. Telefon 504.

A ki lakást kereso vagy kiadó lakása... Vidéki megrendelőnek körülményesen megválaszoljuk.

A ki lakást kereso vagy kiadó lakása... Van... A ki személyzetet keres vagy hely nélkül... Van...

Mezel Antal hirdetesi iroda. Nem esik A. J. nagyszerű... Ifj. Nagel Ottó könyvtáreszköz...

Leikilmesretek tanitó, lehet6leg b6loses kereset6 vidékre I. redista flu...

Ügves, jó bizonyítványokkal ellátva, azonnal fizet6 és mindenteljes igyres 2-k inas felvetetik...

Úrasági bútort eladók és veszek, majdnem egészen új ebédli, háló és garcon-szobák...

CSIZ A kontinensen a legeresebb Jód-Brom-gyógyszer...

Használt férfitruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót... Kivánatra a vevő a helyszínre megjelenik.

A ki személyzetet keres vagy hely nélkül... Van...

Rehoczki Ilona dohanyezsade. Szikray Samu hirdetesi iroda. Soprony V. dohanygyarus...

Keresek 4 egymasba nyil6 szobát, megfelelő melékiségekkel, kert használatával...

Utélet vagy privat szolgának ajánlok. Lehetséges olyan helyre, ahol a cseh nyelvvel szükseg van...

Kiadó lakások szép vilagos udvarra Nyar-utca 18. Nyári lakás Gellért-hegyen...

Finom öreg erdelyi szilvóriumot szállítok 50 literen felül á kor. 1.12.

Müller Ferenc Temesvár, Zápolya-u. 6.

A ki valamit venni vagy eladni akar... stb. stb.

Tündérlak. Leveleket megkaptam. Nyugon sajnalom, hogy nincs alkalom válaszolni...

Intelligens férő becsületes, leikilmesretek, magyarul és németül is és olvas, volt keresked6...

Üzleti vagy privat szolgának ajánlok. Lehetséges olyan helyre, ahol a cseh nyelvvel szükseg van...

Masszázt egy elsőrangú vizsgógyrintést volt auroca a beteg lakásokban...

Legjobb mesterek butorok, használt butorral cseréltetek be.

Butor csak jó minőségű. Hálószo, kredenc, székgyógyszerek...

„Budapesti Napló” apr6hirdetesei utján. F6hirdet6s-felvétel a „Budapesti Napló” kiadohivatalszaban...

A délelt6ti órákra lakartást keres. Örs Kis József, Dembinszky u. 4. II. em. 24.

Toldikocsi (nyugon részére) meg jókarban lev6t azonnali megvételre keresek...

Ügyvédék, orvosok vagy oly urak, kiknek két elegáns, nagy konyhájuk van...

Fehérmű kifészesítésű lenvászon Ártalmatlan, legkifutóbb szor: Petróleum-szappan...

Kerékpárjavításokat Budapest, VI. ker., Gyár-utca 2., I. em.

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

F6hirdet6s-felvétel a „Budapesti Napló” kiadohivatalszaban. VIII. Jozsef-körút 18. Legolcsobb árak! Legjobb eredmény.

„Sirius”. El6 svavm hozad azillón, legi csillagnak, választóközt azinbolu boldog szerelemet ad...

Varr6gépet keresek megvételre, amely szobahelyben használatos. Ajánlatokat az az megjelölésével...

Könyvek. Kinyári Antal legjobban vártok. Erdős E. Budapest, Teréz-körút 28. 11676

Egy kis ház szabad terebély eladó. Naghyegy, Ipep6 I., Krisztina-város. 4180

Uly uraknak, kik konyvelem és csendes otthont, vilagos és f6rgel6sre alkalmas szobát...

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

„Budapesti Napló” apr6hirdetesei utján. F6hirdet6s-felvétel a „Budapesti Napló” kiadohivatalszaban. VIII. Jozsef-körút 18. Legolcsobb árak! Legjobb eredmény.

Viszontlátás. Edecs anygomal! Sajnalom, hogy találkozásunk alindol de nemel, hogy keresztül vészed azt, hogy mellobb föllehetesek egymást...

Heged6kötés. Heged6köt6s k6t6s6 módoszer szerint, sz6rny díjazással. Cim: R. J. Sziv u. 39/B. I. 8. 4207

Cimbalmozni. tanit, gyorosan és alaposan, képzett cimbalomtanitó, k6t6s6b6, uttan vizsga b6t6s6b6. Wlédsz Gyalán6, Budapest, VI. ker., Lováidóter 4. I. em. 5. 4198

Vépr6s f6jnarae, egy sk6d6 postak6cs, I. frt 50, Katona Jozsefné, Budapest, központi vásárcaernok. 11776

Egy kis ház szabad terebély eladó. Naghyegy, Ipep6 I., Krisztina-város. 4180

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

„Sirius”. El6 svavm hozad azillón, legi csillagnak, választóközt azinbolu boldog szerelemet ad...

K6t6s6b6 kisasszony bútor-díjazást rész6re felvételük. Csak jó írás követtetik. Csak irásból ajánlatot a kor és a fizetési igény megjelöl6ssel...

Kövnyepit6s. Egerm6rt elad6, ki a tanítási t6rb6n nagy jár6sok egy bir6 és a heged6k6s is alapos oktatást nyújt...

Egy kis ház szabad terebély eladó. Naghyegy, Ipep6 I., Krisztina-város. 4180

Uly uraknak, kik konyvelem és csendes otthont, vilagos és f6rgel6sre alkalmas szobát...

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

„Sirius”. El6 svavm hozad azillón, legi csillagnak, választóközt azinbolu boldog szerelemet ad...

Automobil. Harom kerékű k6t6s6 karban olcsón eladó. Horvát Dezs6 Jozsef-körút 6. 11841

3 Petróleum lámpa (Spiritus Auer6gy6kkel) manem új, igen sz6pek, elegánsak, elk6lt6z6d6s6k miatt igen olcs6n elad6k...

Egy kis ház szabad terebély eladó. Naghyegy, Ipep6 I., Krisztina-város. 4180

Uly uraknak, kik konyvelem és csendes otthont, vilagos és f6rgel6sre alkalmas szobát...

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.

Ujdonság! Borotváló por! vegyileg, orvosiilag megválasztva.